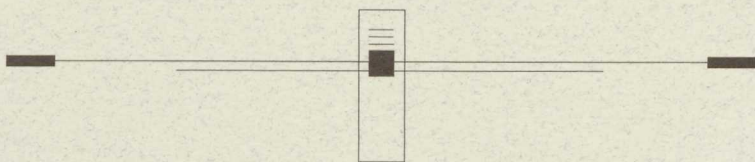

**EESTI
ADVOKATUUR**

**AASTARAAMAT
2005**

EESTI
ADVOKATUUR

AASTARAAMAT
2005

11.11.2006

EESTI ADVOKATUUR

AASTARAAMAT 2005

TALLINN 2006

SISUKORD

Eesti Advokatuuri Üldkogu otsused 2005	5
Eesti Advokatuuri esimehe Aivar Pilve ettekanne (aruanne) Eesti Advokatuuri üldkogul 05. mai 2005. a Tallinnas	40
Eesti Advokatuuri juhatuse aruanne advokatuuri üldkogule 12. mai 2006. a Pärnus	73
Õnnitleme	90
Ülevaade Eesti Advokatuuri aukohtu tegevusest 2005. aastal	91
Eesti Advokatuuri eetikakoodeks	98
Nõuded vandeadvokaadi kutsenimetuse taotlejale seoses osalemisega menetluses	116
Advokatuuri organite liikmete tasustamise ja kulude hüvitamise kord	118
Eesti Advokatuuri täiendusõppe alused ja kord	121
Juhend advokaadi kinnitamistoimingute tegemiseks	126
In memoriam	130
Eesti advokaadid seisuga 15.03.2006. a	131

EESTI ADVOKATUURI ÜLDKOGU

OTSUSED 2005

EESTI ADVOKATUURI ÜLDKOGU

OTSUS nr 1

05. mai 2005. a

Eesti Advokatuuri kodukorra muutmine

Juhindudes advokatuuriseaduse § 9 punktist 5, Eesti Advokatuuri üldkogu

O T S U S T A B :

Teha Eesti Advokatuuri kodukorras (vastu võetud Eesti Advokatuuri üldkogu 24. mai 2001. a otsusega nr 4, muudetud Eesti Advokatuuri üldkogu 04. märtsi 2004. a otsusega nr 3) järgmised muudatused:

1. Paragrahv 4:

1) Paragrahvi täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

“(5) Advokatuuril on teenetemedal, mis antakse

advokatuuri liikmetele ja kolmandatele isikutele juhatuse otsusel.”

2) paragrahvi täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

”(6) Advokatuuril on rinnamärk, mis sümboliseerib kuuluvust Eesti Advokatuuri.”

2. Paragrahvi 6 lõiget 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(6) Advokatuuri organite töökeeleks on eesti keel.”

3. Paragrahv 8:

1) lõige 4 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”5) vandeadvokaadi nõusolek juhendajaks või patrooniks määramise kohta, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.”

2) lõige 4 punkt 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”8) ära kirjad muudest dokumentidest, mis tõendavad liikmekandidaadi vastavust seaduses esitatud nõuetele.”

3) lõiget 4 täiendatakse punktiga 9 järgmises sõnastuses:

”9) advokaadibüroo pidaja nõusolek liikmekandidaadi tööle võtmiseks.”

4. Paragrahv 10 lõikes 3 jäetakse välja lause:

”Kantsler edastab viivitamata juhatuse otsuse isiku advokatuuri vastuvõtmise kohta väljaandele ”Ametlikud Teadaanded”.”

5. Paragrahv 11 lõiget 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

(4) Kõrgema kutsenimetuse saamise avaldusele peab lisama elulookirjelduse, kaks värvifotot suurusega 40 x 50 mm, juhendaja või patrooni seisukoha avalduse kohta, aruande vandeadvokaadi vanemabina või abina tegutsemise kohta, samuti taotleja kutsetegevust kajastavad dokumendid.

6. Paragrahv 13 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks.

7. Paragrahvi 14 lõikest 5 jäetakse välja lause:

”Kantsler edastab viivitamata juhatuse otsuse isiku advokatuuri liikmesuse peatamise kohta väljaandele ”Ametlikud Teadaanded”.”

8. Paragrahv 15:

1) lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

Juhatus võib otsustada advokaadi kutsetegevuse peatamise, kui tal on andmeid selle kohta, et advokaat on kriminaalasjas kahtlustatav või süüdis-
tatav. Advokaadi kutsetegevuse peatamise otsus peab olema motiveeritud ja selles peab sisalduma viide otsuse peale edasikaebamise korra kohta.

2) lõikest 2 jäetakse välja lause:

”Kantsler edastab viivitamata juhatuse otsuse advokaadi kutsetegevuse peatamise kohta välja-
andele ”Ametlikud Teadaanded”.”

9. Paragrahv 16 lõikest 2 jäetakse välja sõnad:

”ning väljaandele ”Ametlikud Teadaanded”.”

10. Paragrahv 17 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(5) Kantsler edastab viivitamata juhatuse otsuse

advokatuuri liikmesuse või advokaadi kutsetegevuse taastamise või sellest keeldumise kohta advokaadile ja tema juhendajale või patroonile.”

11. Paragrahv 18:

1) lõiget 3 täiendatakse pärast sõnu ”lõikel punktis 2” numbriga ”21”;

2) lõikes 4 jäetakse välja lause ”Kantsler edastab viivitamata juhatuse otsuse isiku advokatuurist väljaarvamise kohta väljaandele ”Ametlikud Teadaanded””.

12. Paragrahv 19 lõikest 4 jäetakse välja sõnad ”ning väljaandele ”Ametlikud Teadaanded””.

13. Paragrahv 21 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Vandeadvokaadil on õigus omada oma nime, advokatuuri sümboolika ja väikese riigivapi kujutisega pitsatit, mis registreeritakse vastavalt seadusele. Pitsati tüüpjäljendi kehtestab juhatus.”

14. Paragrahv 22:

1) punktides 1, 2, 3 ja 4 asendatakse sõna ”muutmisest” sõnaga ”muutumisest”.

2) paragrahvi täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:

6) advokaadibüroo tegevuse lõpetamise seaduses sätestatud aluste ilmnemisest, kui advokaadibüroo pidaja ei ole sellest juhatust teavitanud;

3) senine punkt 6 loetakse punktiks 7.

15. Paragrahv 23:

1) punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”2) advokaadibüroo tegevuse alustamisest ja lõpe-

tamisest, samuti seaduses sätestatud advokaadi-
büroo tegevuse lõpetamise aluste ilmnemisest;”

2) paragrahvi täiendatakse punktiga 6 järgmises
sõnastuses:

6) kutsekindlustuse lepingu sõlmimisest, esitades
lepingu ära kirja viivitamata juhatusele;

3) senine punkt 6 loetakse punktiks 7.

16. Paragrahv 29 pealkirjast jäetakse välja sõnad
”ja üldkogu otsuse peale kaebamine”.

17. Paragrahv 30:

1) lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Enne advokatuuri organi liikmete valimist
määrab üldkogu advokatuuri juhatuse ning revis-
jonikomisjoni liikmete ja asendusliikmete arvu ning
aukohtu advokaatidest asendusliikmete arvu.”

2) lõikes 5 jäetakse välja sõnad ”kandes kandidaadi
valimisedelile”.

18. paragrahv 31:

1) lõige 8 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse
järgmiselt:

”3) kui valimisedelil on antud hääli rohkema
arvu kandidaatide poolt, kui on advokatuuri
organi, advokatuuriseadusega või üldkogu otsu-
sega kindlaks määratud üldkogu poolt valitavate
liikmete arv;”

2) lisatakse lõige 9 järgmises sõnastuses:

”(9) Häälte lugemine võib toimuda elektrooni-
liselt. Häälte elektroonilise lugemise korral ei ko-
haldada lõigete 2–5, 7 ja 8 punktide 1–2 sätteid.”

3) senine lõige 9 loetakse lõikeks 10.

19. Paragrahv 33:

- 1) lõige 2 tunnistatakse kehtetuks.
- 2) senine lõige 3 loetakse lõikeks 2.

20. Paragrahv 37 lõige 3 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”2) mitmel juhatuse liikmel esineb hääletamisel samaaegselt huvide konflikt, mille tõttu ei ole juhatuse istung otsustusvõimeline.”

21. Paragrahv 41:

1) lõikest 1 jäetakse välja sõna ”vandeadvokaadist”,

2) lõige 2 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks,

3) senine punkt 4 loetakse punktiks 3,

4) senine punkt 5 loetakse punktiks 4 ja sõnastatakse järgmiselt:

4) korraldab seaduses ette nähtud juhtudel advokatuuri organite otsuste avaldamise väljaandes “Ametlikud Teadaanded”;

5) senine punkt 6 loetakse punktiks 5,

6) senine punkt 7 loetakse punktiks 6,

7) senine punkt 8 loetakse punktiks 7.

22. Paragrahvis 42:

lõiget 1 täiendatakse pärast sõna ”üldkogu” lausega ”Revisjonikomisjon on vähemalt kolmeliikmeline.”.

23. Paragrahv 45 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

§ 45 Aukohtu pädevus

Aukohus:

1) arutab advokaatide distsiplinaarsüüteoasju;

- 2) lahendab lepitusmenetluse korras kliendi poolt vaidlustatud advokaaditasu või õigusteenuskulu nõude põhjendatusega seotud küsimusi ning advokaatide vahel kutsetegevusest tulenevaid vaidlusi;
- 3) arutab muid seadusega aukohtu pädevusse antud asju.

24. Paragrahv 46 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

§ 46. Aukohtu moodustamine

(1) Aukohus moodustatakse seitsmeliikmelisena neljaks aastaks. Aukohtusse kuulub neli advokatuuri üldkogu valitud vandeadvokaati, kaks kohtunike täiskogu valitud kohtunikku ja Tartu Ülikooli õigusteaduskonna nõukogu määratud õigusteadlane.

(2) Aukohtu liige ei või kuuluda juhatusse, kutse-sobivuskomisjoni ega revisjonikomisjoni. Aukohtusse tohib valida vandeadvokaadi, kes on töötanud vandeadvokaadina vähemalt kümme aastat.

(3) Aukohtu tööd korraldab aukohtu esimees, kelle aukohtu liikmed valivad aukohtu vandeadvokaatidest liikmete seast.

(4) Aukohtu vandeadvokaadist liiget asendab asendusliige. Asendusliige peab vastama § 46 lõikes 2 sätestatud nõuetele. Asendusliikmete arvu määrab ning asendusliikmed valib üldkogu.

(5) Asendusliikme volitused aukohtu liikmena tekiavad aukohtu esimehe käskkirjas sätestatud ajal. Iga aukohtu liige võib teha aukohtu esimehele ettepaneku aukohtu liikme asendaja määramiseks.

(6) Aukohtu esimees määrab käskkirjaga asendus-

liikmete hulgast aukohtu vandeadvokaadist liikme asendaja, kui:

1) aukohtu vandeadvokaadist liige ei saa täita aukohtu liikme kohuseid;

2) aukohtu vandeadvokaadist liikmel esineb asja arutamisel ja/või otsustamisel huvide konflikt ning teisi aukohtu liikmeid ei ole võimalik määrata kohtukoosseisu;

3) aukohtu vandeadvokaadist liige on esitanud aukohtu esimehele avalduse enda asemele asendusliikme määramiseks koos kaalukate põhjendustega;

4) aukohtu vandeadvokaadist liige on ennetähtaegselt tagasi kutsutud või muudel põhjustel aukohtust välja langenud.

(7) Aukohtu esimees võib määrata aukohtu vandeadvokaadist asendusliikme aukohtu liikmeks konkreetse lepitusmenetluse või distsiplinaarsüüteo aukohtumenetluse ajaks. Aukohtu esimees võib asendusliikme volitused oma käskkirjaga lõpetada enne konkreetse lepitusmenetluse või distsiplinaarsüüteo aukohtumenetluse lõppemist. Aukohtu vandeadvokaadist liikme ennetähtaegselt tagasi kutsumisel või muudel põhjustel aukohtust välja langemisel võib aukohtu esimees määrata aukohtu vandeadvokaadist asendusliikme aukohtu liikmeks kuni aukohtu vandeadvokaatidest liikmete uue valimiseni.

(8) Aukohtu kohtunike koosolekud toimuvad advokaatuuri asukohas, kui aukohtu esimees ei ole teatanud aukohtu liikmetele teist koosoleku toimumise kohta Eesti Vabariigis. Aukohtu kohtunike koosolekul

arutatakse aukohtu tegevusega seotud korralduslikke ja muid üldist huvi pakkuvaid küsimusi. Vähemalt viis päeva enne aukohtu kohtunike koosolekut edastab aukohtu esimees kantsleri kaudu aukohtu liikmetele koosoleku päevakorra ja arutamisele tulevate küsimuste materjalide koopiad. Päevakorra võib edastada posti, faksi või e-posti teel.

25. Paragrahv 47 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

§ 47. Aukohtumenetluse algatamine

(1) Aukohtumenetluse algatamiseks võib aukohtu või juhatuse poole pöörduda huvitatud isik. Taotlus aukohtumenetluse algatamiseks tuleb esitada kuue kuu jooksul, arvates päevast, mil kaebuse esitaja sai teada või oleks pidanud teada saama taotluse aluseks olevatest asjaoludest.

(2) Aukohus algatab aukohtumenetluse huvitatud isiku, enda või advokatuuri organi algatusel, kui advokaadi tegevuses ilmnevad distsiplinaarsüüteo tunnused.

(3) Aukohtumenetluse algatamise otsustab aukohus oma määrusega kahe kuu jooksul, alates päevast, mil ta saab teada distsiplinaarsüüteo tunnustest.

26. Paragrahv 48 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

§ 48. Aukohtu kohtukoosseis

(1) Aukohus arutab asja vähemalt kolmeliikmelises koosseisus (edaspidi kohtukoosseis). Aukohtu kohtukoosseisu, sealhulgas kohtu eesistuja asja arutamiseks (edaspidi eesistuja) määrab aukohtu esimees.

(2) Asja arutab algusest lõpuni sama kohtukoosseis. Kui asja läbivaatamisel aukohtu kohtukoosseis muutub, arutatakse asja algusest peale, kui advokaat, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud, seda taotleb või aukohus seda vajalikuks peab. Kui eelmine kohtukoosseis on ära kuulanud tunnistaja ütluse, ei pea uus kohtukoosseis seda toimingut kordama, sel juhul avaldab aukohus istungil tunnistaja ütlused.

(3) Kui juhatus jätab aukohtu otsuse isiku advokaaturist väljaheitmiseks kinnitamata, võib aukohus distsiplinaarsüüteoasja uuesti läbi vaadata ka samas kohtukoosseisis.

27. Paragrahv 49 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

§ 49. Aukohtu istungi ettevalmistamine

(1) Aukohtu istungi toimumise aja ja koha Eesti Vabariigis määrab eesistuja.

(2) Eesistuja määrab aukohtu kohtukoosseisu liikme, kes valmistab asja arutamiseks ette. Asja arutamist ettevalmistav aukohtu liige teeb eesistujale ettepaneku advokaatide ja teiste asjakohaste isikute kutsumiseks aukohtu istungile ja täiendavate materjalide väljanõudmiseks. Eesistuja kutsub aukohtu istungile välja advokaadid ja teised asjakohased isikud ning nõuab välja täiendavad materjalid.

28. Paragrahv 50 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

§ 50. Aukohtu istungile kutsumine

(1) Aukohtu istungile väljakutsutavatele isikutele

saadetakse kutsed kas tähitud postiga või antakse üle allkirja vastu.

(2) Kutsed aukohtu istungile saadetakse selliselt, et väljakutsutaval isikul jääks piisavalt aega asja ettevalmistamiseks ja õigeaegselt istungile ilmumiseks.

(3) Kutse aukohtu istungile saadetakse advokaadi nimele advokaadibüroosse, mille kaudu advokaat õigusteenust osutab. Kui advokaat on katkestanud tegutsemise advokaadibüroos või tema tegutsemiskoha kohta andmed puuduvad, saadetakse kutse advokaadi poolt § 22 punkt 2 kohaselt teatatud aadressil. Käesolevas sättes kirjeldatud asukohta kutse saatmisel loetakse kutse advokaadi poolt kättesaaduks kahe tööpäeva möödumisel kutse postiasutusele edastamisest.

(4) Advokaadile aukohtu istungi kutse kätteandmise võib teha ülesandeks advokaadibüroo pidajale või advokaadi juhendajale või patroonile. Advokaadibüroo pidaja, advokaadi juhendaja või patroon väljastab aukohtule advokaadi allkirjaga teate kutse kättesaamise fakti ja aja kohta.

(5) Kutses aukohtu istungile märgitakse isiku nimi, keda istungile kutsutakse, aukohtu istungi toimumise aeg ja koht, mis asjas ja kellena isik välja kutsutakse. Advokaadile, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud, saadetas kutses teavitatakse, et ta on kohustatud aukohtu istungile ilmuma ning et mõjuva põhjusega aukohtu istungile ilmumata jätmine ei takista asja arutamist.

(6) Kutse aukohtu istungile loetakse advokaadile kätteantuks ka siis, kui see on allkirja vastu kätte

antud advokaadiga kooselavale täiskasvanud perekonnaliikmele.

(7) Isikule, kes ei ole advokaat, saadetakse kutse aukohtu istungile postiga elukoha aadressil.

29. Paragrahv 51 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

§ 51. Asja arutamine aukohtus

(1) Aukohtumenetluse keel on eesti keel.

(2) Aukohtu istungi avab aukohtu eesistuja. Protokollija määratakse ja tehakse teatavaks eesistuja poolt. Istungi avamisele järgnevalt eemaldatakse aukohtu istungi ruumist kõik asja arutamisega seoses väljakutsutud isikud, välja arvatud advokaat, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud. Muud isikud võivad istungil osaleda aukohtu loal. Advokaadil, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud, aukohtu istungile kutsutud teistel isikutel ja aukohtu loal istungil osalevatel muudel isikutel ei ole õigust aukohtu istungi salvestamiseks, välja arvatud juhud, kui seda peab vajalikuks aukohus ning see seisukoht on protokollitud.

(3) Avades aukohtu istungi, teatab eesistuja advokaadile, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud, aukohtu kohtukoosseisu ja teavitab §-s 51¹ sätestatud õigustest ja kohustustest. Taandused ja taotlused lahendab aukohus määrusega.

(4) Asja arutamise ettevalmistanud aukohtu liige avaldab kokkuvõtte asja tehjoludest ja asja materjalide juures olevatest dokumentidest.

(5) Aukohus ei ole distsiplinaarsüüteoasja läbi vaatamisel seotud aukohtumenetluse algatamisega.

teadaolevate andmetega ega algatamise taotluse piiridega. Aukohtul on õigus koguda tõendeid oma algatusel või advokaadi või huvitatud isiku taotlusel ja aukohtu nõudel on advokaat kohustatud esitama aukohtule tema käsutuses olevad tõendid.

(6) Kuulanud ära advokaadi, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud, ning istungile väljakutsutud isikud ja avaldanud asjas tähtsust omavad materjalid, otsustab aukohus, kas võib lõpetada asja sisulise arutamise.

(7) Kui aukohus peab vajalikuks täiendavate asjaolude väljaselgitamist või täiendavate tõendite kogumist, määrab ta asja arutamiseks uue istungi aja ja koha.

(8) Distsiplinaarsüüteoasja arutatakse advokaadi osavõtul, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud. Kui advokaat ei saa mõjuval põhjusel aukohtu istungist osa võtta, peab ta mitteilmumisest ning selle põhjustest hiljemalt aukohtu istungi toimumise ajaks aukohtule teatama. Kui advokaat jätab mõjuva põhjuseta aukohtu istungile ilmumata, võib aukohus arutada asja advokaadi osavõtuta. Kohus võib aukohtumenetluse taastada, kui ilmumata jätnud advokaat kümne päeva jooksul arvates aukohtu istungist taotleb aukohtult menetluse taastamist ning esitab istungilt puudumise mõjuvat põhjust kinnitavad tõendid. Aukohus lahendab menetluse taastamise määrusega. Juhul, kui aukohus on distsiplinaarsüüteoasjas otsuse vastu võtnud, siis menetluse taastamise korral loetakse, et aukohtu otsus ei ole jõustunud. Taastatud menetlus jätkub aukohtus sealt, kus menetlus pooleli jäi.

(9) Kui aukohus otsustab, et asja sisulise arutamise võib lõpetada, teatab ta aukohtu otsuse avaldamise aja.

(10) Aukohtu istungi käiku protokollib aukohtu esimehe poolt määratud isik. Aukohtuistung helisalvestatakse, kui aukohus nii otsustab. Aukohtu kohtuistungi protokoll peab kajastama asja arutamise käiku ja asja lahendamise seisukohast olulist. Advokaadil, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud, on õigus nõuda selliste asjaolude protokollimist, mida ta oluliseks peab. Protokollile kirjutavad alla eesistuja ja protokollide koostaja.

(11) Aukohus teeb otsuse kuue kuu jooksul aukohtumenetluse algatamisest arvates. Selle tähtsaja hulka ei arvestata aega, mil aukohtumenetlus oli peatunud. Aukohtumenetlus peatub ajaks, mil distsiplinaarsüüteoasja ei ole võimalik arutada asjaolude tõttu, mis olenevad advokaadist, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud.

(12) Kutsetegevuse peatamist aukohtumenetluse ajaks (kodukorra § 16) ei käsitata distsiplinaar karistusena.

30. Kodukorda täiendatakse paragrahvidega 51¹, 51², 51³, 51⁴, 51⁵, 51⁶ järgmistes sõnastustes:

§ 51¹. Advokaadi õigused ja kohustused

(1) Advokaadil, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud, on õigus tutvuda kõigi asja materjalidega, anda aukohtule suulisi või kirjalikke seletusi, esitada vastuväiteid, põhjendusi ja kaalutlusi kõigi aukohtumenetluses tõusetunud küsimuste kohta, esitada taandust aukohtu liikme või protokollija vastu, kui asjaolud tekitavad kahtlust tema erapoo-

letuses, esitada taotlusi ja tõendeid ning võtta osa tõendite vaatlusest ja uurimisest, esitada istungile kutsutud isikutele küsimusi, saada aukohtu lahendi ja protokollu ärakiri ning kuulata aukohtu istungi helisalvestust, kui istungit on helisalvestatud.

(2) Advokaat, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud, on kohustatud ilmuma aukohtu istungile.

§ 51². Aukohtumenetluse lõpetamine

(1) Aukohus lõpetab oma määrusega menetluse, kui advokaat, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud, sureb.

(2) Aukohus võib oma määrusega menetluse lõpetada, kui:

1) aukohtumenetluse algatamise taotluse esitanud isik oma taotlusest loobub;

2) aukohus kinnitab aukohtumenetluse algatamise taotluse esitanud isiku ja advokaadi, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud, vahelise kokkuleppe.

(3) Menetluse lõpetamise korral ei saa isik samas distsiplinaarsüüteo asjas uuesti aukohtu poole pöörduda.

§ 51³. Aukohtu otsus

(1) Aukohtu otsus on lahend, millega aukohus asja sisuliselt otsustab.

(2) Aukohus võtab otsuse vastu asja arutamisel osalenud liikmete häälteenamusega. Kui aukohtu liikmete hääled jagunevad võrdselt, otsustab eesistuja hääel. Vähemusse jäänud aukohtu liige võib esitada aukohtu otsusele eriarvamuse. Sel juhul märgitakse aukohtu otsuse lõpus, kes aukohtu

liikmetest jäi eriarvamusele. Eriarvamuse lühike sisu märgitakse pärast allkirju ja sellele kirjutab alla eriarvamusele jäänud aukohtu liige.

(3) Aukohtu otsus peab olema seaduslik ja põhjendatud. Otsuse sissejuhatavas osas märgitakse otsuse tegemise aeg, viimase aukohtu istungi aeg, otsuse teinud aukohtu liikmete nimed ning advokaadi nimi, kelle suhtes distsiplinaarmenetlus on algatatud. Otsuse kirjeldavas osas märgitakse põhilist sisu esile tuues distsiplinaarsüüteo tunnused, mille alusel aukohtumenetlus läbi viidi, nende kohta esitatud väited, vastuväited ning esitatud tõendid. Otsuse põhjendavas osas märgitakse põhjendused, millele otsus faktiliselt ja õiguslikult tugineb. Otsuse resolutiivosas märgitakse selgelt ja ühemõtteliselt distsiplinaarsüüteoasjale antud lahendus. Kui aukohus tuvastab advokaadi tegevuses distsiplinaarsüüteo puudumise, võib aukohtu otsuse põhjendava osa esitada kokkuvõtlikult.

(4) Aukohtu otsus vormistatakse kirjalikult ja sellele kirjutavad alla kõik asja otsustamisel osalenud aukohtu liikmed.

(5) Aukohus avaldab oma otsuse istungil või kantsleri kaudu. Kohus võib istungil avaldada ainult otsuse resolutiivosa, avaldades motiveeritud otsuse kahe nädala jooksul alates kohtuistungil lõppemisest.

(6) Aukohtu otsus jõustub motiveeritud otsuse avaldamisest. Otsus isiku advokatuurist väljaheitmise kohta jõustub, kui selle kinnitab juhatus. Aukohtu otsus, millega võetakse isikult õigus tegutseda Eestis välisriigi advokaadina, jõustub, kui selle kinnitab juhatus.

(7) Kui juhatuse aukoht otsustab isiku advokatuuri väljaheitmiseks ei kinnita, peab ta seda põhjendama. Sel juhul vaatab aukoht distsiplinaarsüüteoasja uuesti läbi. Aukoht teistkordne otsus jõustub motiveeritud otsuse avaldamisest.

(8) Aukohtu jõustunud otsusele võib esitada kaebuse halduskohtule. Juhatuse otsuse peale, millega kinnitati aukohtu otsus advokaadi advokatuuri väljaheitmiseks, on advokaadil õigus esitada kaebus enne kohtusse pöördumist otsuse tegemisele järgnevale esimesele üldkogule advokatuuri seaduses ja advokatuuri kodukorras sätestatud korras.

(9) Aukohus võib omal algatusel või advokaadi, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud, avalduse alusel oma määrusega parandada otsuses kirja- ja arvutusvead ja muud ilmsed ebatäpsused, mis ei mõjuta otsuse sisu. Enne otsuse parandamist võib kohus läbi viia aukohtu istungi. Vigade parandamise määrusele võib esitada erikaebuse.

(10) Kui ühte aukohtumenetlustesse on ühendatud mitu distsiplinaarsüüteo tunnustega asja, võib aukohus teha neist igäühe suhtes eraldi otsuse.

§ 51⁴. Aukohtu määrus

(1) Aukohtu määrus on kohtulahend, millega aukohus asja sisuliselt ei otsusta.

(2) Aukohus teeb määruse asja arutamisel osalenud liikmete häälteenamusega. Kui aukohtu liikmete hääled jagunevad võrdselt, otsustab eesistuja hääl.

(3) Aukohtu määrus tehakse suuliselt või kirjalikult. Suuline määrus tehakse kohe teatavaks ja kantakse aukohtu istungi protokollis.

(4) Aukohtu määruse peale võib advokaat, kelle suhtes aukohtumenetlus on algatatud, esitada halduskohtule erikaebuse kodukorra § 51³ lg 9 ettenähtud juhul. Erikaebuse esitamise tähtaeg on kümme päeva arvates määruse kättesaamisest või teatavaks tegemisest. Teiste määruste peale erikaebust esitada ei saa, kuid vastuväited nendele määrustele võib esitada aukohtu otsusele esitatavas kaebuses.

§ 51⁵. Distsiplinaarvastutus

(1) Advokaadi tegevust sätestavate õigusaktide või kutse-eetika nõuete eiramise eest võib aukohus määrata distsiplinaarkaristuse.

(2) Distsiplinaarkaristused on:

- 1) noomitus;
- 2) rahatrahv advokatuuri kasuks kuni advokaadi kuue kuu töötasu ulatuses;
- 3) kutsetegevuse peatamine kuni üheks aastaks;
- 4) advokatuurist väljaheitmine.

(3) Välisriigi advokaadile võib aukohus määrata löike 2 punktis 2 nimetatud karistuse või võtta talt õiguse tegutseda Eestis välisriigi advokaadina.

(4) Karistust määrates arvestab aukohus menetleva asja olemust ja advokaadi isikuomadusi.

(5) Ühe distsiplinaarsüüteo eest võib määrata vaid ühe distsiplinaarkaristuse. Distsiplinaarkaristust määrates ei arvestata sama teo eest määratud kriminaalkaristust.

(6) Distsiplinaarkaristust ei või määrata, kui distsiplinaarsüüteo toimepanemisest on möödunud üle

kahe aasta. Selle tähtaja hulka ei arvata aega, mil aukohtumenetlus oli peatunud.

§ 51⁶. Lepitusmenetlus

(1) Lepitusmenetlus on aukohtu poolt läbiviidav menetlus, mille eesmärgiks on vaidlevate poolte lepitamine.

(2) Lepitusmenetluse algatamiseks võib klient, kes soovib vaidlustada advokaaditasu või õigusteenuskulu nõude põhjendatuse, või advokaat, kes soovib advokaatide kutsetegevusest tuleneva vaidluse lahendamist, esitada vastava taotluse aukohtule või juhatusele.

(3) Aukohus otsustab lepitusmenetluse algatamise kahe kuu jooksul lõikes 2 sätestatud taotluse saamisest.

(4) Aukohus viib lepitusmenetluse õiglase diskretiooni kohaselt läbi lihtsustatud korras, tagades põhiõiguste järgimise ning kuulates vaidleva poole tema taotlusel ära. Lepitusmenetluse läbiviimisel ei pea järgima kodukorra § 47, § 48 lg 2 ja 3, § 49, § 50, § 51, § 51¹, § 51³, § 51⁴ ja § 51⁵ nõudeid.

(5) Lepitusmenetluse asjas vastuvõetud aukohtu seisukoht on soovitusliku iseloomuga ning selle peale kaevata ei saa.

(6) Kui lepitusmenetluse käigus ilmnevad advokaadi teos distsiplinaarsüüteo tunnused, algatab aukohus distsiplinaarmenetluse, mille suhtes kohaldatakse distsiplinaarmenetlust reguleerivaid aukohtumenetluse sätteid.

31. Paragrahv 52:

1) lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Kutsesobivuskomisjon eksamineerib advokatuuri astuda soovijaid ja advokaadikutse taotlejaid, viib läbi sobivustesti välisriigis omandatud kutsekvalifikatsiooni kohta ning hindab perioodiliselt või juhatuse ülesandel advokaatide kutsesobivust.”

2) lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Kutsesobivuskomisjon moodustatakse seaduses sätestatud korras.”

3) lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(3) Hiljemalt üks kuu enne kutsesobivuskomisjoni koosseisu volituste tähtaja lõppu nimetab advokatuuri juhatus kutsesobivuskomisjoni uude koosseisu kuus vandeadvokaati ning teeb kohtunike täiskogule ettepaneku valida kutsesobivuskomisjoni koosseisu kaks kohtunikku, justiitsministrile ettepaneku määrata kutsesobivuskomisjoni koosseisu Justiitsministeeriumi esindaja, prokuröride üldkogule ettepaneku valida kutsesobivuskomisjoni koosseisu riigiprokurör ja Tartu Ülikooli õigusteaduskonna nõukogule ettepaneku määrata kutsesobivuskomisjoni koosseisu õigusteadlane.”

32. paragrahv 54:

1) lõikest 2 jäetakse välja lause: ”Advokaadikutse taotleja esitab kutsesobivuskomisjonile vandeadvokaadi abina või vandeadvokaadi vanemabina tegutsemise aruande ning vandeadvokaadist patrooni soovituse, samuti taotleja kutsetegevust kajastavad dokumendid.”

- 2) lõikes 7 lisatakse pärast sõna "valdamist" sõnad "samuti muid isikut iseloomustavaid asjaolusid."

33. Paragrahv 56:

- 1) lõikes 1 lisatakse pärast sõna "kantsleriga" sõnad "või teda asendava isikuga";
- 2) lõikes 2 lisatakse pärast sõna "kantsler" sõnad "või teda asendav isik";
- 3) lõikest 3 jäetakse välja sõnad "lubatud korduseksamite seisukohalt" ning "ja korduseksami sooritamise tingimustega".

34. Paragrahv 58:

- 1) lõikest 1 jäetakse välja sõnad "juhuvaliku alusel antud".
- 2) lõikest 2 jäetakse välja sõna "usaldusväärse".
- 3) lõikes 4 asendatakse "4 tundi" sõnadega "kaheksa tundi".
- 4) lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
"(5) Kutsesobivuskomisjon hindab kaasusülesande lahendamist kodukorra §-s 60 sätestatud korras enne eksami suulist osa. Kui eksami kirjaliku osa hinne on mitterahuldav, siis eksami suulist osa läbi ei viida. "

35. Paragrahv 60:

- 1) lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
"(1) Komisjoni iga liige hindab eksamineeritava vastuseidksamipileti iga küsimuse osas, samuti kaasusülesande lahendamise osas täisarvuga ühest kümneni, hinnet komisjoni liikmetega eelnevalt arutamata. "

2) lõikes 2 asendatakse sõna "õigusharu" sõnaga "küsimuse";

3) lõikes 5 punktis 5 asendatakse sõnad "eksami" sõnaga "eksamipileti" ja sõna "õigusharu" sõnaga "küsimuse";

4) lõike 5 punktile 6 lisatakse pärast sõna "mitte-sobivus" lause "Mittesobivust peab komisjon põhistama.";

5) lõikes 8 asendatakse sõnad "paragrahvi 5. lõikele" sõnadega "lõike 5 punktile 6".

36. Paragrahv 62:

1) pealkirjas asendatakse sõna "kutsetegevusele" sõnaga "kutsesobivusele".

2) lõikes 4 asendatakse sõna "vestluse" sõnaga "hindamisvestluse".

3) lõikes 5 asendatakse lause "Komisjon tunnistab, et advokaat ei vasta kutsesobivusnõuetele, kui sellise hinnangu on andnud üle poole komisjoni istungil osalenud liikmetest" lausega "Komisjon tunnistab advokaadi advokaaditegevuseks sobimatuks, kui sellise hinnangu on andnud üle poole komisjoni istungil osalenud liikmetest."

4) lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

"(6) Komisjoni otsus, millega advokaat on tunnistatud advokaaditegevuseks sobimatuks, peab olema põhjendatud. Komisjoni põhjendatud otsuse ärakiri antakse advokaadi kätte kahe nädala jooksul alates komisjoni istungist."

37. Täiendada kodukorda paragrahvida 62¹ järgmises sõnastuses:

§ 62¹ Perioodiline hinnangu andmine advokaadi kutsesobivusele

(1) Kutsesobivuskomisjon hindab perioodiliselt advokaadi enesetäiendamise ulatust advokatuuri-seaduse § 34¹ lõigetes 3, 4 ja 5 sätestatud alustel ja korras.

(2) Advokatuuri-seaduse § 34¹ lõigetes 6 ja 7 sätes-tatud alustel viib kutsesobivuskomisjon advokaadi teadmiste kontrollimiseks advokaadiga läbi hinda-misvestluse.

(3) Lõikes 2 nimetatud hindamisvestlusel võivad komisjoni liikmed esitada advokaadile küsimusi erinevatest õigusharudest selgitamaks, kas advo-kaadil on edukaks advokaaditegevuseks vajalikud teoreetilised teadmised ja praktilised oskused.

(4) Hindamisvestluse tulemuste alusel advokaadi vastavust kutsesobivusnõuetele hindab komisjon ja vormistab otsuse kodukorra § 62 lõigetes 5 ja 6 sätestatud korras.

38. Paragrahv 63 muudetakse ja sõnastatakse järgmi-selt:

§ 63. Hinnangu andmine välisriigis omandatud kutsekvalifikatsioonile

(1) Välisriigis täieõigusliku advokaadina tegut-semise õigust omava isiku kutsekvalifikatsiooni vandeadvokaadina tegutsemiseks hindab komisjon sobivustesti alusel.

(2) Sobivustesti eesmärgiks on hinnata, kas isiku teoreetilised teadmised ning praktilised kogemused

vastavad Eestis vandeadvokaadile tavapäraselt esitatavatele nõuetele ja kas isik tunneb piisavalt advokaatidele kehtestatud ametialase käitumise reegleid, samuti hinnata isiku omadusi ja oskusi ja vilumust Eestis vandeadvokaadina tegutsemiseks.

(3) Sobivustesti sooritamiseks peab isik tundma küllaldaselt Eesti seadusandlust, Eesti Advokatuuri ja advokaadi tegevust sätestavaid põhilisi õigusakte ning kutse-eeetika nõudeid.

(4) Sobivustesti tulemusi hindab kutsesobivuskomisjon istungil. Sobivustesti tulemusi hindab komisjoni iga liige hinnangut komisjoni liikmetega eelnevalt arutamata.

(5) Komisjon tunnustab välisriigis täieõigusliku advokaadina tegutsemise õigust omava isiku kutsekvalifikatsiooni vandeadvokaadina tegutsemiseks, kui sellise hinnangu on andnud üle poole istungil osalenud komisjoni liikmetest.

(6) Sobivustesti tulemuste kohta teeb kutsesobivuskomisjon kirjaliku otsuse, millele kirjutavad alla kõik istungil osalenud komisjoni liikmed. Otsuses märgitakse:

- otsuse kuupäev ja järjekorranumber;
- kutsesobivuskomisjoni istungil osalenud liikmete nimed ja sobivustesti sooritava isiku nimi;
- millises välisriigis on isikule antud täieõigusliku advokaadina tegutsemise õigus;
- kutsesobivuskomisjoni otsus kutsekvalifikatsiooni tunnustamise kohta.

(7) Komisjoni otsus, millega on jäetud isiku kutsekvalifikatsioon tunnustamata, peab olema põhistatud.

(8) Kutsesobivuskomisjoni otsus sobivustesti sooritamise kohta tehakse teatavaks samal komisjoni istungil sobivustesti teinud isiku juuresolekul viivitamata pärast tulemuse selgumist. Kutsesobivuskomisjoni hääletustulemust teatavaks ei tehta.

(9) Ära kirja otsusest sobivustesti sooritamise kohta väljastab juhatus testi sooritanud isiku soovil viie päeva jooksul vastava soovi esitamisest. Sobivustesti sooritamata jätnud isikule väljastab juhatus põhistatud otsuse kahe nädala jooksul kutsesobivuskomisjoni istungist.

(10) Isik, kelle kutse kvalifikatsioon jäi sobivustesti mittesooritamisega tunnustamata, võib sooritada uue kutsesobivustesti mitte varem kui kuue kuu möödudes.

(11) Sobivustestile mitteilmumisele kohaldatakse vastavalt advokaadi eksami suulise osa suhtes kodukorra § 56 lõikes 3 sätestatud.

(12) Arvamuse advokatuuri assotsieerunud liikme sobivuse kohta vandeadvokaadi kutsenimetuse saamiseks annab kutsesobivuskomisjon advokatuuri juhatuse ettepanekul. Arvamuse andmiseks vestlevad komisjoni liikmed komisjoni istungil assotsieerunud liikmega, et selgitada välja tema senise kutsetegevuse laad ning teadmised Eesti õigusest.

(13) Komisjon annab arvamuse assotsieerunud liikme sobivuse kohta vandeadvokaadi kutsenimetuse andmiseks käesoleva paragrahvi lõigetes 1–11 sätestatud korras.

39. Paragrahv 64 tunnistatakse kehtetuks.

40. 9 peatüki pealkirjast jätta välja sõna "pikendamise".

41. Paragrahv 65 lõikes 4 asendatakse sõnad "vandeadvokaadile ja vandeadvokaadi vanemabile" sõnaga "advokaadile".

42. Paragrahv 66 lõikes 4 asendatakse sõnad "vandeadvokaadile ja vandeadvokaadi vanemabile" sõnaga "advokaadile".

43. Paragrahv 69:

1) lõige 1 punktile 2 lisatakse pärast sõna "heidetud" sõnad "ja advokaaditunnistus või advokatuuri liikmetunnistus ei ole advokatuuri juhatusele üle antud";

2) lõige 1 punkt 5 tunnistatakse kehtetuks.

44. Paragrahv 70:

1) lõikest 3 jäetakse välja lause "Kantsler edastab viivitamata juhatuse otsuse advokaaditunnistuse või advokatuuri liikmetunnistuse kehtetuks tunnistamise kohta väljaandele "Ametlikud Teadaanded"".

2) lõige 6 tunnistatakse kehtetuks.

3) senine lõige 7 loetakse lõikeks 6.

45. Kodukorra preambulas ja tekstis:

1) sõnad "Advokatuuri seadus" asendatakse sõnaga "advokatuuriseaduse" vastavas käändes.

2) jäetakse välja viited kodukorra Riigi Teatajas avaldamise kohta.

Üldkogu juhatajad

Ain Alvin

Toomas Vaher

Protokollija

Ene Soop

EESTI ADVOKATUURI ÜLDKOGU

OTSUS nr 2

05. mai 2005. a

Eesti Advokatuuri majandustegevuse aastaaruande ja revisjonikomisjoni aastaaruande kinnitamine

Juhindudes advokatuuriseaduse § 9 punktist 4, Eesti Advokatuuri üldkogu

O T S U S T A B:

Kinnitada advokatuuri 2004. aasta majandusaasta aruanne ja revisjonikomisjoni 2004. aasta aruanne.

Üldkogu juhatajad

Ain Alvin

Toomas Vaher

Protokollija

Ene Soop

EESTI ADVOKATUURI ÜLDKOGU

OTSUS nr 3

05. mai 2005. a

Eesti Advokatuuri 2004. aasta eelarve täitmise aruande ja 2005. aasta eelarve kinnitamine

Juhindudes advokatuuriseaduse § 9 punktist 3, Eesti Advokatuuri üldkogu

O T S U S T A B :

1. Kinnitada Eesti Advokatuuri 2004. majandusaasta eelarve täitmise aruanne tulude osas 3 886 806.- krooni ja kulude osas 4 254 818.- krooni.

2. Kinnitada Eesti Advokatuuri 2005. majandusaasta eelarve tulude osas 4 345 000.- krooni ja kulude osas 4 575 000.- krooni.

Üldkogu juhatajad

Ain Alvin

Toomas Vaher

Protokollija

Ene Soop

EESTI ADVOKATUURI ÜLDKOGU

OTSUS nr 4

05. mai 2005. a

Eesti Advokatuuri eetikakoodeksi muutmine

Juhindudes advokatuuriseaduse § 9 punktist 5, Eesti Advokatuuri üldkogu

O T S U S T A B:

Teha Eesti Advokatuuri eetikakoodeksis (vastu võetud Eesti Advokatuuri üldkogu 8. aprilli 1999. a otsusega nr 5) järgmised muudatused:

1. paragrahvi 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

§ 1. Eetikakoodeksi reguleerimisala

Eetikakoodeks koondab advokaadi kutse-eetika nõuded ning head tavad.

2. paragrahvi 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

§ 3. Kutse-eetika nõuete tõlgendamine

Kutse-eetika nõudeid tõlgendatakse seaduse, advokatuuri üldkogu ja juhatuse otsuste, aukohtu lahendite, eetika- ja metoodikakomisjoni soovitude,

advokatuuris kujunenud praktika ja tava, samuti vanema kolleegi arvamuse ja advokaadi südametunnistuse alusel.

3. paragrahvi 4 lõige³ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

(3) Advokaat võib kuuluda erakonda ja mittetulunduslikesse organisatsioonidesse ning nende juhtorganitesse, kuid ta ei tohi õigusabi andmisel juhinduda oma poliitilistest, usulistest, maailma-vaatelistest või muudest veendumustest ja erakondlikust kuuluvusest.

4. paragrahv 5:

1) lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

(2) Advokaat on kohustatud saladuses hoidma mis tahes teavet, mida ta on seoses õigusabi osutamisega saanud ja samuti selle teabe allikat, välja arvatud juhul, kui seadusest tuleneb otsene kohustus teavet avaldada või kui kliendi poolt antud volitustest või ülesandest tuleneb kliendi nõusolek teabe avaldamiseks.

2) lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

(6) Advokaat ei tohi advokaadi kutsetegevusega seotud dokumente ja muid teabekandjaid anda kõrvalistele isikutele, samuti ametiasutustele, kellele need dokumendid ja teabekandjad ei ole adresseeritud, välja arvatud juhul, kui seadusest tuleneb otsene kohustus taoliseks andmekandjate esitamiseks või kui kliendi poolt antud volitustest või ülesandest tuleneb kliendi nõusolek taoliseks andmekandjate esitamiseks. Konfidentsiaalsuse rikkumiseks ei ole nimetatud dokumentide ja teabekandjate andmine ja neis sisalduvate andmete avaldamine järelevalvet teostavale advokaatuuri

juhatusesele ja advokaadi distsiplinaarasja arutavale aukohtule.

3) lõikes 7 asendatakse sõna "konfidentsiaalsuse" sõnaga "konfidentsiaalsuskohustuse".

4) lõikes 8 asendatakse sõna "konfidentsiaalsusest" sõnaga "konfidentsiaalsuskohustusest".

5. paragrahvi 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

§ 6. Äriline teavitamine

(1) Advokaadibüroo võib oma tegevuse kohta anda avalikkusele suunatud teavet, sealhulgas edastada teavet advokaadibüroo ärinime, tegevusvaldkonnade, asukoha ja tööaja, samuti advokaadibüroos tegutsevate advokaatide nimede, senise tegevuse, tegevusvaldkonnade ja teaduskraadide kohta.

(2) Advokaadi ja advokaadibüroo tegevusest ärilise teavitamise korral peab järgima advokaadi kutse-eetika nõudeid, sealhulgas advokaadi sõltumatus, konfidentsiaalsuskohustuse, väarikuse ja kollegiaalsuse põhimõtteid.

6. paragrahv 8 lõikes 2 asendatakse sõna "kaitsmisviiside" sõnadega "kaitsmis- või esindusviiside".

7. paragrahv 10 lõikes 1 asendatakse sõna "juhataja" sõnaga "pidaja".

8. paragrahv 11:

1) lõikes 1 asendatakse sõnad "büroo juhataja" sõnadega "advokaadibüroo pidaja".

2) lõikes 2 asendatakse sõna "juhataja" sõnaga "pidaja".

3) lõikes 3 asendatakse sõna "juhataja" sõnaga "pidaja".

9. paragrahv 12 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks.

10. paragrahv 13 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

§ 13. Huvide konflikt

(1) Advokaat ei tohi samas asjas esindada või kaitsta kahte või enam klienti või osutada neile muud õigusteenust, kui nende isikute huvid on vastuolus. Advokaat ei või osutada kliendile õigusteenust juhul, kui esineb asjaolu, mis kahjustab või võib kahjustada advokaadi võimet täita käesoleva koodeksi § 8 lg 1 nõudeid ja tegutseda üksnes kliendi huvides (huvide konflikt), välja arvatud juhul, kui advokaat on sellisest asjaolust klienti teavitanud ja klient siiski soovib, et advokaat talle õigusteenust osutaks.

(2) Huvide konflikti ilmnemisel keeldub advokaat õigusteenuse saamiseks pöördunud isiku ülesannet vastu võtmast.

Advokaat on kohustatud loobuma ülesande täitmisest, kui pärast selle vastuvõtmist ilmneb asjaolu, mis eelmise lõike kohaselt oleks välistanud ülesande vastuvõtmise.

(3) Advokaat võib osutada õigusteenust mitmele isikule samas asjas, kui ei esine huvide konflikti. Huvide konflikti ei esine muuhulgas juhul, kui kõik need isikud nõustuvad ja soovi avaldavad, et advokaat osutaks samas asjas õigusteenust ka teistele klientidele. Kui samas asjas hiljem tekib vaidlus, ei või advokaat osutada õigusteenust ühelegi nimetatud klientidest.

11. paragrahvi 14 täiendatakse lõigetega 2¹ ja 6 järgmises sõnastuses:

(2¹) Advokaat peab kliendile selgitama, missugused on võimalused ja eeldused kliendi poolt soovitava lahenduse saavutamiseks. Menetluse alustamise otsustab klient.

(6) Advokaadibüroo pidaja tagab, et kliendi poolt advokaadile ülesande täitmiseks usaldatud või ülesande täitmisel kliendi nimel saadud raha, väärt-pabereid ja muud vara hoitakse eraldi advokaadibüroo või advokaatide varast ning selle üle peetakse eraldi arvestust.

12. paragrahv 16:

1) lõiget 1 täiendatakse pärast sõna "säilimise" sõnadega "ja konfidentsiaalsuse".

2) lõiget 4 täiendatakse pärast sõna "koostatud" sõnadega "või kliendi poolt talle üleantud".

13. paragrahv 17 lõikes 4 asendatakse sõna "on" sõnadega "võib olla".

14. paragrahv 18 lõiget 3 täiendatakse pärast sõna "isikut" sõnadega "välja arvatud juhul kui esineb huvide konflikt".

15. paragrahv 24:

1) lõiget 1 täiendatakse pärast sõna "heatahtlikult" sõnadega "ausalt, viisakalt ja korrektselt".

2) paragrahvi täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

(5) Kui advokaat osutab õigusabi asjas, milles vastaspoolt teadaolevalt nõustab samuti advokaat, suhtleb advokaat vastaspoolega üldjuhul tema

advokaadi teadmisel või kaudu. Kui advokaat
kliendi asja ajamisel pöördub otse vastaspoole
poole, teavitab ta sellisest pöördumisest vastas-
poole advokaati.

16. paragrahv 25 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

(1) Advokaat arvestab avalikkusega suhtlemisel
kutse-eesitika nõudeid.

Üldkogu juhatajad

Ain Alvin

Toomas Vaher

Protokollija

Ene Soop

EESTI ADVOKATUURI ÜLDKOGU

OTSUS nr 5

05. mai 2005. a

Eesti Advokatuuri arengukava

Juhindudes advokatuuriseaduse § 9 punktist 11, Eesti Advokatuuri üldkogu

O T S U S T A B:

Kiita heaks Eesti Advokatuuri arengukava.

Üldkogu juhatajad

Ain Alvin

Toomas Vaher

Protokollija

Ene Soop

**EESTI ADVOKATUURI ESIMEHE
AIVAR PILVE ETTEKANNE (ARUANNE)
Eesti Advokatuuri üldkogul
05. mai 2005. a Tallinnas**

Lugupeetud kolleegid ja külalised, daamid ja härrad,

Käesolev ettekanne ei keskendu Eesti Advokatuuri aastaraamatus iga-aastaselt avaldatava juhatuse aruande traditsioonilisele esitamisele (mahalugemisele), sest see oleks ebaotstarbekas. Seda eriti olukorras, kus kõik üldkogust osavõtjad on juba saanud aastaraamatauga tutvuda ja kiiremad isegi aruannet puudutava osa läbi lugeda.

Advokatuuri aastaraamatus on antud ülevaade juhatuse ja teiste organite peamistest tegevusvaldkondadest 2004. a. Aastaraamatus juhatuse aruannet puudutavad andmed ja teemade käsitlemine on käesolevat ettekannet toetavad ning neid tuleb käsitleda ettekannet täiendavatena. Samuti on juhatuse istungite protokollid elektrooniliselt kättesaadavad olnud kõigile advokatuuri liikmetele, mistõttu on kõigil asjast huvitatutel selge ja ammendav ülevaade juhatuse poolt

tehtud tööst ja otsustest. Loodan, et nõustute, et selle kõige kokkuvõtlik kordamine ei ole vajalik.

Märgin vaid niipalju, et 2004. a on Eesti Advokatuuri vastu võetud või kõrgem kutsenimetus omistatud 22 vandeadvokaadile ja 15 vandeadvokaadi vanemabile. Vandeadvokaadi abi kutsenimetus on omistatud 28 advokaadile. Täpsemad andmed isikute kohta on avaldatud aastaraamatus.

Kahjuks on meie hulgast lahkunud kolm auväärset kolleegi: Eldur Eliste, Peeter Persidski, Leo Urge.

Palun lahkunuid mälestada leinaseisakuga.

Arvestades eeltoodut on käesoleva ettekande eesmärk peatuda eelkõige nendel küsimustel ja probleemidel, mis olid möödunud aruandeperioodil Eesti Advokatuurile olulisemad. Mäletatavasti oli advokaatur aasta tagasi sunnitud tunnistama, et arengud nii kutseühenduse sees kui ka ühiskonna hinnangud advokaatide tegevusele ei vasta ootustele. Lisaks sellele ootasid lähitulevikus seadusandluses lahendamist põhimõttelised küsimused advokatuuri kui kutseühenduse edasisest õiguslikust seisundist – eelkõige tema eneseregulatsiooni piiridest ja suutlikkusest ning advokaatuuri sõltumatuses.

Millised olid praeguse juhatuse ametisse astumisel 4. märtsil 2004. a olulisemad küsimused, mis ootasid advokatuuri jaoks lahendamist.

Põhiküsimused (viis olulisemat) olid:

- Eesti Advokatuuri edasine areng advokatuuri ees seisvate ülesannete täitmiseks nii avalik-õigusliku

juriidilise isikuna kui ka advokaatide kutseühendusena.

- Riigi õigusabi seaduse (väljatöötamine) vastuvõtmine ja sellega kaasnevad advokatuuriseaduse põhimõttelist tähtsust omavad muudatused. Riigi õigusabi tasustamise uued alused.
- Advokatuuri ja tema liikmeskonna õiguste ja huvide senisest aktiivsem esindamine ning kaitsmine riiklikul tasandil ja õigussüsteemis.
- Avalikkuses advokatuuri ja advokaatide maine parandamine ja usaldusväarsuse tõstmine. Kutseühenduse läbipaistvuse suurendamine ja kutseetika standardite järjepidev järgimine.
- Eelpool nimetatud ülesannetest tingitud advokatuuri sisemiste õigusaktide (kodukorra ja eetika-koodeksi) täiendamine ja muutmine. Advokatuuri arengukava väljatöötamine.

1. Advokatuuri juhatuse ja teiste organite töökorraldus

Aruandeperiood on kinnitanud, et juhatuse ja teiste organite töö vaadeldaval perioodil on kindlasti olnud oluliselt probleemiderohkem ja mitmetahulisem, kui loetletud põhilised valdkonnad. Ettekandja on välja toonud just need, millel peab vajalikuks käesolevas ettekandes põhjalikumalt peatuda. Võib öelda, et ka suur osa juhatuse ja organite muust tegevusest on otseselt või kaudselt seotud olnud just nimetatud küsimuste ringiga.

Toodud loetelu olulistest tegevusvaldkondadest kinnitab, et tegemist on väga põhimõttelist laadi ja advokatuuri arengut nii lähemas kui ka pikemas perspektiivis puudutavate oluliselt küsimustega, mille lahendamist ei olnud võimalik edasi lükata.

Ettekandja võib kinnitada, et advokatuuri juhatus on endale teadvustanud antud küsimuste tähtsust advokatuuri edasise arengu tagamiseks ning advokatuuri rolli väärtustamiseks ühiskonnas. Juhatus on aasta jooksul äärmiselt pingeliselt töötanud kõigis nimetatud valdkondades. Samas on juhatus endale aru andnud, et märkimisväärsete tulemuste saavutamine ei ole mõeldav ühe aastaga (kümne kuuga). Pigem võib öelda, et sisulise tööprotsessi käigus on järjest enam teadvustunud eesmärkide täitmiseks vajalikud organisatsioonilised meetmed, selleks vajalik töö maht ja advokatuuri tegelik ressurs.

Ettekandjal on heameel märkida, et advokatuuri juhatus on töötanud üksmeelselt ja teineteist toetava meeskonnana, kus igal juhatusel liikmel on olnud oma roll ning see ei ole piirdunud ainult juhatusel istungitest osavõtuga. Arvestades järjepidevalt lahendamist vajavate küsimuste suurt hulka ja intensiivset tööprotsessi võib tagantjärele nentida, et juhatusel liikmete arvu suurendamine möödunud valimistel kahe liikme võrra on ennast õigustanud. See on võimaldanud paindlikumalt jagada niigi suurt koormust juhatusel liikmete vahel ja tegelda samaaegselt suurema küsimuste ringiga.

Tunnustust tuleb avaldada ka advokatuuri kutse-sobivuskomisjoni, eetika-metoodikakomisjoni ja aukohtu tööle. Aastast aastasse on nende organite töö

maht suurenenud. Kuid möödunud aruandeperioodil mõjutas seda ka oluliselt juhatuse töökorraldus, kus nimetatud organeid kaasati järjepidevalt erinevate küsimuste läbitöötamiseks ja võimalikult laiapõhjaliste seisukohtade kujundamiseks.

Eeltoodu kinnitab, et advokatuuri organite omavaheline koostöö on olnud küll märkimisväärselt aktiivsem kui mõningatel eelnevatel aastatel, kuid kindlasti on seda võimalik veel efektiivsemaks muuta. Näiteks teatud regulaarsusega (2–3 korda aastas) toimuvate organite ühishõupidamiste korraldamine advokatuuri probleemide analüüsimiseks ja prioriteetsete töösuundade määratlemiseks.

Kirjeldatu alusel on ilmne, et ka advokatuuri juhatuse kantselei töötajad eesotsas kantsleriga on tunnetanud igapäevases töös koormuse kasvu eelkõige organisatoorset, aga ka sisulist laadi küsimuste arvu pidevas suurenemises.

Möödunud aasta on samas tõestanud, et nii juhatuse, kui ka teiste organite töökoormus on kasvanud küll piiripealse tasemeni, kuid see ei võimalda veel vajalikul määral tegelda kõigi lahendamist vajavate küsimustega. Inimressurss ja ka materiaalsed vahendid seavad eesmärkide valikul ja nende lahendamisel teatud piirid ning siit edasiliikumine eeldab nii teistsugust töökorraldust kui ka täiendavaid rahalisi vahendeid. Kutseühenduse ootuspärasest arengut ei saa tagada vaid valdavalt ühiskondliku tööga.

Pärast juhatuse ja teiste advokatuuri organite tööd lühidalt iseloomustavat ülevaadet peatungi alljärgnevalt konkreetsemalt eelnevalt välja toodud põhiküsimustel.

Aasta tagasi peetud üldkogul ja sellele eelnenud perioodil tõdesime, et avalik-õigusliku kutseühenduse eesmärgipäraseks toimimiseks meie ühiskonnas jätkusuutliku, kaasaegse ja usaldusväärse organisatsioonina on möödapääsmatu ja hädavajalik senisest enam keskenduda sisulisele tööle pikemat aega lahendamata olulistest küsimustest. Leiti, et kasutada tuleb kõiki võimalusi ühel või teisel ajaperioodil otseselt advokatuuri puudutavates arengutes oma seisukohade esindamiseks ja õiguste kaitseks. Viidati Eesti EL-iga liitumisel tekkivale uudsele olustikule ja sellest tulenevatele nõuetele, märkimisväärselt teistsugusele töökorraldusele suhtluse loomiseks ja informatsiooni vahetamiseks.

Seetõttu oleks loogiline alustada advokatuuri üldist arengut puudutavatest küsimustest ja suundumustest, kuid ettekandja jätab endale õiguse peatuda sellel ettekande lõpuosas. Seda eelkõige põhjusel, et ettekandja arvates aitab teiste teemade eelnev analüüs selgemini tajuda ja mõista, milline on tänane olukord advokatuuris ja milliste valikute ees me lähitulevikus seisame.

2. Riigi õigusabi ja selle tasustamine, käeolevaks ajaks kujunenud olukord

Möödunud aruandeaasta üheks oluliseks märksõnaks mitte ainult advokaatidele, vaid ka ühiskonnale tervikuna oli riigi õigusabi seadus ja advokatuuriseaduse muudatused.

Advokatuuriseadust puudutav ei tulenenud mäletavasti mitte ainult riigi õigusabi seaduse vastuvõtmisest, vaid põhimõttelistes küsimustes suures osas just Justiitsministeeriumi varjatud soovist rangemalt reguleerida advokaatide tegevust ja märkimisväärselt kärpida nende sõltumatust. Eelnõust peegeldus selge eesmärk allutada advokatuur senisest enam Justiitsministeeriumi kontrollile ja sekkuda advokatuurisese tegevuse korraldamisse.

Peatudes kõigepealt riigi õigusabi seadusel tuleb märkida, et kõnesoleva seaduse vastuvõtmist tuleb pidada Euroopasse pürgivale õigusriigile kohaseks. Seaduse põhialuste arutelu toimus konstruktiivses koostöös seaduseandjaga ning ilma põhimõtteliste erimeelusteta. Seaduse vastuvõtmine lõi riigi õigusabi osutamiseks ja kasutamiseks senisest selgemad ja kindlamad õiguslikud raamid.

Siinjuures tuleb väga oluliseks lugeda õigusabi osutajale esitatavate tingimuste suhtes advokatuuri kindla seisukoha arvestamist vastava regulatsiooni kehtestamisel seaduses. Olukorras, kus õigusabi osutajatest ainult advokaatide kutsetegevus on allutatud nii kutseühenduses kui ka seaduse kohaselt kutsesobivuse kontrollile ja järelevalvele, kutse-eeetika nõuetele ning tagatud vastutuskindlustusega, saab ainuvõimalikuks usaldusväärseks riigi õigusabi osutajaks pidada advokaati.

Samas ei ole seaduse rakendamine kulgenud nii nagu algselt võis eeldada. Tõsiseks probleemiks on kujunenud riigi õigusabi tasustamine.

Riigi õigusabi seaduse eesmärgiks on tagada kõigile isikutele asjatundliku ja usaldusväärse õigusteenuse

õigeaegne ja piisav kättesaadavus. Koos sellega pidas riik vajalikuks eelnõus rõhutada osutatava õigusabi kvaliteedi tõstmist ning senisest õiglasema tasu maksmist. Eelnõus tunnistati advokatuuri aastate jooksul väljendatud seisukoha põhjendatust, mille kohaselt on riigi õigusabi eest ette nähtud tasu ebamõistlikult madal ja ebapiisavalt motiveeriv kvaliteetse töö tegemiseks. Justiitsministeerium pidas esialgselt võimalikuks suurendada õigusabi tasumäära 300–350 kroonini töötunni eest. Senise riigi õigusabiks ettenähtud tavapärase 26–27 miljoni krooni asemel kavandati riigi eelarves 2005. a 60–70 miljonit krooni.

Paraku taganes riik antud seisukohtadest ja lubadustest koheselt peale seaduse vastuvõtmist. Kohtumised advokatuuri esindajatega ja juhatuse kirjalikud ettepanekud kuni teiste arenenud riikide tasujuhendite alusel omapoolse projekti esitamiseni, ei muutnud Justiitsministeeriumi meelt.

Keerukal koefitsientide süsteemil baseeruv ja suures osas õigusabi tasustamisel ajatasust loobumine on mõistetamatud. Ajatasu asendamine menetlustoimingu fikseeritud tasuga sõltumata asja mahust ja keerukusest on loonud absurdse olukorra. Paljudel juhtudel on tulemuseks senisest ebaõiglaseks peetud tasust (150 krooni tund) veelgi väiksem ja absurdsem tasu.

Olukorras, kus riik rõhutas õigusabi kvaliteedi tõstmise vajadust ja avaldas selget soovi, et riigi õigusabiga tegeleks tulevikus suurem hulk enamkvalifitseeritud advokaate, on sellega saavutatud tegelikult vastupidine tulemus. Sisuliselt iga keerukama ja mahukama kaitse- või esindusülesande kohusetundlik ja igakülgne täitmine on advokaadile majanduslikult

kahjulik ja toimub praktiliselt tema arvel. Majanduslikult kasulikum on täita võimalikult lihtsaid kaitse- ja esindusülesandeid, kus advokaadi hõivatus on ajaliselt väike ning ei eelda põhjalike õigusalaste teadmiste ja oskuste rakendamist.

Taunimisväärne on, et advokatuur juhtis korduvalt kõigile sisulistele puudustele ja vastuoludele tähelepanu, aga need jäid sisulise vastukajata.

Tõsiseltvõetavaks ei saa pidada riigipoolset selgitust, et advokatuuri pakutud tasumäärade projekti alusel ei suudaks riik tagada osutatud õigusabi kontrolli ja rahaliste vahendite sihipärast kasutamist. Kui see on võimalik arenenud riikides, siis miks ei ole see võimalik Eestis. Sellise väitega tunnistab riik pigem oma haldussuutmatust tagada järelevalve kohtueelsete asutuste tegevuse üle, sest kohtusüsteemis antud probleeme ei esine. Mäletatavasti oli mõned aastad tagasi just advokatuuri juhatus see, kes juhtis Justiitsministeeriumi tähelepanu ebanormaalsele olukorrale riigi õigusabi osutamiseks kulutatud tööaja arvestustes vana tasumäära korral. Eeltoodu kinnitab riigi soovimatust antud küsimusega sisuliselt tegelda.

Kokkuvõttes tuleb tõdeda, et sellisel kujul ei ole riigi õigusabi seadusega püstitatud eesmärgid realiseeritavad. Kvaliteetne töö eeldab motiveerivat tasustamise süsteemi. Niikaua, kui riik seda endale ei tunnista, ei saa eeldada ka õigusabi kvaliteedi märkimisväärsset tõusu.

Samas tuleb rõhutada, et praegu kehtiv tasu arvestamise ja maksmise kord oleks olnud veel puudulikum ja ebaõiglasem, kui sellesse ei oleks lülitatud mitmeid olulisi advokatuuri seisukohti.

Peatun ka kiiresti ja lühidalt mõningatel tänast olukorda iseloomustavatel olulistel küsimustel.

Käesolevaks aastaks riigieelarves riigi õigusabiks eraldatud ca 44 miljonit krooni on küll vähem algselt lubatud, kuid siiski oluliselt rohkem kui varasematel aastatel. Justiitsministeerium selgitab selle taustal avalikkusele, vastukaaluks advokatuuri seisukohtadele ja enda õigustamiseks, et riik on suurendanud rahalisi vahendeid riigi õigusabiks võrreldes varasemaga ca 70%. Seetõttu on advokaatide nõudmised ja nurin põhjendamatud. Kuid see väide on demagoogiline ja eksitav. Riigi õigusabi eest tasu arvestamise korras sätestatud põhimõtted välistavad raha kasutamise eraldatud ulatuses. Seda just ebamõistlike tasumäärade tõttu.

Advokatuuri juhatusel on põhjendatud kartus, et oluline osa eraldatud rahast jääb kasutamata, mis võimaldab järgnevat aastaks eelarvet kujundades nimetatud summat vähendada. See omakorda välistab ministeeriumi poolt antud lubaduse põhjendatud märkuste ja praktika alusel tasustamise korda ja põhimõtteid muuta. Siis puudub sellel lihtsalt rahaline kate. Just rahalise katte puudumisega on põhjendatud eelnevalt kavandatud tasumääradest taganemist. Advokatuuri kartust kinnitavad ka esimesed tulemused 2005. a märtsikuu kohta, kus riigi õigusabi uute tasumäärade järgi osutati esialgsete arvestuste kohaselt 2 miljoni krooni eest. Kuigi ühe kuu põhjal on ennatlik teha lõplike järeldusi, annab see siiski teatud võimaluse võrdlusteks ja prognoosideks.

Selle kõige taustal on kummaline, et ministeeriumi esindajad ei pidanud vajalikuks eelnevalt advokatuuri juhatusega arutada 2005. a eraldatava raha suurust

riigi õigusabi korraldamiseks advokatuuri poolt. Ilmne on, et riigi õigusabi uus regulatsioon, selle muutuv maht nõuavad senisest oluliselt rohkem organisatoorseid tööd ja tõenäoliselt ka täiendavaid IT lahendusi andmete töötlemiseks ja ministriumile aruannete esitamiseks. Suure tõenäosusega ka vähemalt poole koormusega uue töökoha loomist. Vaatamata sellele eraldas riik selleks advokatuurile rahalisi vahendeid täpselt samas summas, mis varemgi – 650 000 krooni aastas. Advokatuuri arvestuste kohaselt oleks vaja 225 000 krooni rohkem.

Kuigi riigi õigusabi seadus võeti vastu juba juunis 2004, ei ole kuni tänaseni suutnud Justiitsministeerium määratleda, milline peaks olema advokatuuri poolt riigi õigusabi kohta esitatav aruandlus. Selle küsimusega asuti tegelema alles pärast seaduse jõustumist 1. märtsil 2005 ja käesoleval ajal on see töö algusjärgus. Riik soovib küll saada kiiresti andmeid, kuid ei ole kavandanud selleks tööks rahalisi vahendeid.

Vaatamata eelpooltoodule ei soovi ettekandja rõhutada, et olukord on lootusetu ja pöördumatu. Ettekandja võib kinnitada, et riigi õigusabi osutamisega seotud küsimused on juhatuse pideva tähelepanu all ja sellealane töö on jätkunud ka peale riigi õigusabi tasustamise korra kehtestamist.

Advokatuuri esimees kohtus antud teemade ringi arutamiseks 2. mail uue justiitsministriga, kus selgitas kujunenud olukorda ja selle lahendamise võimalusi. Minister avaldas mõistvat suhtumist ja arvamust, et tasustamise kord vajab muutmist. Kuid minister leidis, et advokatuur peab konkreetsete näidete ja statistika alusel oma seisukohti põhjendama. Lepiti kokku, et sellealane dialoog jätkub veel maikuus, kuigi tõenäo-

liselt enne sügist on raske mingeid üldistusi ja tasustamise korra muudatusi teha.

Minister rõhutas kohtumisel, et arvestades riigieelarve pingelisust ja valituse kokkuhoiupoliitikat on ebatõenäoline loota, et riigi õigusabiks eraldatud rahaliste vahendite maht 2006. aasta eelarves võrreldes 2005. aastaga suureneks. Kuid advokatuuri juhatus on veendunud, et ka eraldatud rahalised vahendid võimaldavad praegusest olulisemalt õiglasemat ja motiveerivat tasustamist.

Advokaatide roll riigi õigusabi osutamisel

Kõige eeltooduga ei soovi aga ettekandja jätta muljet, et advokatuuri juhatus ei tunneta riigi õigusabi osutamisega seotud sisemisi probleeme. Tuleb tunnistada, et riigi õigusabiga seonduvat ei saa vaadelda ainult rahalisest küljest. Õigusabil on ka väga oluline, sisuline pool. Tundub, et viimane kipub sageli jääma teatud osa riigi õigusabi osutavate advokaatide vajaliku tähelepanu ja enesekriitikata. See ei puuduta kindlasti kõiki sellega tegelevaid advokaate. Kuid ometi on meie hulgas neid, kelle tegevus õigusabi osutamisel annab ikka ja jälle põhjust kohtutel teha viiteid tõsistele puudustele advokaatide töös. Rõhutan kohe, et need ei ole domineerivad, kuid piisavad selleks, et kutseühendus ennast puudutatuna peaks tundma ja neid endale teadvustaks.

Märkused selle kohta, et advokaat ei olnud asja materjalidega eelnevalt sisuliselt tutvunud, esitas asjatundmatuid taotlusi või jättis ilmselgelt vajalikud taotlused esitamata, ei tunne Riigikohtu poolt korduvalt väljendatud seisukohti, viitavad tõsistele puudustele

töös ja ei ole millegagi õigustatavad. Riigi õigusabi osutamisse ei saa suhtuda kui teisejärgulisse või vähetähtsasse ülesandesse. Ka see töö peab olema kantud advokaadi töö põhiväärtustest, mitte teatud koguses advokaadivolikirjade igapäevasest laialikandmise eesmärgist. Riigi õigusabi kaudu avaldub advokaadi professionaalsus, tema roll õigusemõistmisel ja selle elukutse maine paljudele isikutele, sellest kujunevad väärtushinnangud advokatuurile tervikuna.

Seetõttu ei saa selles töös olla eesmärgiks ainult suurema tasu saamine, vaid ka kliendi rahulolu ja positiivne avalik arvamus. Kahjuks on aastate jooksul ilmnenud puudused selles töös kujundanud olukorra, kus Justiitsministeeriumil on põhjust rõhutada vajadust tõsta riigi õigusabi kvaliteeti ja süvendada professionaalset suhtumist. Advokatuur ei saa jätta neid märkusi tähelepanuta. Ilmnenud puudusi ei saa ületada advokatuuri esindajate sõnavõttudega avalikkuses ega juhatuse otsustega. Advokaadi kutsetegevusega kaasnev vastutustunne ja olemasolevate probleemide teadvustamine on need hoovad, mis võimaldavad olukorda reaalselt muuta. Uskuge, et nii riigi õigusabi seaduse kui ka tasustamise korra menetlemisel oli advokatuurile ebamugav selliseid märkusi kuulata.

3. Advokatuuriseaduse muudatused

Mäletatavasti valitses advokatuuriseaduse muudatuste suhtes olukord, kus advokatuuri ja Justiitsministeeriumi seisukohad olid põhimõttelistes küsimustes kardinaalselt erinevad. Vaidlused selle üle, millistel

alustel peab olema moodustatud advokatuuri kutse-sobivuskomisjon, aukohus ning millistel tingimustel saab toimuda advokatuuri liikmeskonna suurendamine lihtsustatud korras, olid võtmeküsimusteks, mille regulatsioonist sõltus advokatuuri edasine õiguslik seisund ja arenguperspektiiv.

Oli ilmne, et Justiitsministeerium soovis allutada advokaadi kutsesobivust ja -tegevust senisest suuremale riiklikult kontrollile ja olulisel määral kärpida kutsetegevuse üht olulisemat garantiid – advokaadi sõltumatust riigivõimust.

Põhjuseks toodi vajadus suurendada advokatuuri läbipaistvust ja usaldusväarsust ühiskonnas ning tõsta advokatuuri mainet avalikkuse ees. Selliseid motiive ei saa pidada piisavaks ja põhjendatuks, kui kaalumisel on kutsetegevuses rahvusvaheliselt üldtunnustatud tagatised. See ei ole õigustatud isegi olukorras, kus advokaatidega seotud üksikjuhtumite kuhjumine teatud ajaperioodi võis ja andis alust selliseks arvamuseks.

a) Justiitsministeeriumi seisukohad olid seda üllatavamad, et advokatuuri kutsesobivuskomisjoni kuulus ka varem nende esindaja, kes oli andnud kutsesobivuse kontrollile ja advokaadikutse taotlejale esitava-tele nõuetele väga kõrge hinnangu.

Olgu kõrvalpõikena öeldud, et selle taustal meenub periood 90-ndatest aastatest, kus juristkond, kes tegutses advokaatidega analoogsel teenuste turul, süüdistas advokatuuri suletuses ja kitsa tsunftivaimu esindamises põhjusel, et advokatuuri eksaminõuded on liiga kõrged. Täna oleme me olukorras, kus Justiitsministeerium tunnistab, et advokaadi eksamile esitavad nõuded on ligilähedased kohtunike omaga ja peab

võimalikuks nende vastastikust võrdset tunnustamist tagamaks õigussüsteemis erinevate elukutsete vahel senisest olulisem vabam liikumine.

Paraku ei ole Justiitsministeerium Riigikogu õiguskomisjonis möödunud aasta juunis antud lubadusest vastav eelnõu ette valmistada juhatusele teadaolevalt kaugemale jõudnud. Samas kinnitas uus justiitsminister mõned päevad tagasi toimunud kohtumisel advokatuuri esimehega, et ta toetab kindlalt kohtunike, notarite, advokaatide vahelist vaba liikumist õigussüsteemis nende poolt sooritatud kutseeksami alusel, mis välistab korduvate eksamite sooritamise. Jääb loota, et lähitulevik seda kinnitab.

b) Seaduseelnõus peeti vajalikuks advokatuuri **distsiplinaarmenetluse allutamist** sisuliselt advokatuurivälisele kontrollile, mis oleks olnud vastuolus aukohtu olemuse ja tema tegevuse eesmärkidega.

Advokatuuri aukohtu tegevust ei saa kindlasti hinnata ühe üksikjuhtumi arutamisel seonduvaga kui suutmatusena läbi viia läbipaistvat ja mõisteta-
vat distsiplinaarmenetlust. Aukohtu varasem ja ka möödunud aasta praktika kinnitab küllaltki tõhusa distsiplinaarmenetluse olemasolu. Küll aga on aastate jooksul ilmnenu senini kehtinud distsiplinaarsüütegude aegumistähtaja ja menetluskorra sobimatus distsiplinaarmenetluse olemuse ja eesmärkidega. See osutub teatud juhtudel takistuseks kiire ja efektiivse kohtumenetluse läbiviimisel. Sellest tulenes ka advokatuuri enda initsiatiiv distsiplinaarsüütegude aegumistähtaja muutmiseks advokatuuriseaduses. Sellele on tänaseks lisandunud advokatuuri aukohtu poolt väljatöötatud kodukorra muudatused kohtumenet-

luse lihtsustamiseks tulevikus. Loodetavasti leiavad need koos muude muudatustega kodukorras üldkogu heakskiidu.

c) Advokatuuri juhatus oli ja on jätkuvalt seisukohal, et liikmeskonna ühekordseks märkimisväärseks suurendamiseks lihtsustatud korras advokatuuri astumise kaudu puudus aasta tagasi ja puudub ka täna igasugune vajadus ja mõistlik põhjendus.

Kõnesoleva seadusemuudatuse juures saab positiivsena advokatuuri seisukohalt mainida vaid seda, et eelnõu autor soostus püües põhjalikku meiepoolset selgitustööd reguleerima advokatuuri lihtsustatud korras astumist advokatuuri seisukohtade alusel kooskõlas kehtiva seadusega. Esmane regulatsioon eiras seda ja oleks üldises korras advokatuuri astunud ja astuvad isikud seadnud põhjendamatult ebavõrdsesse olukorda.

Tuleb rõhutada, et kõigil soovijatel on olnud võrdsed võimalused advokatuuri liikmeks astumiseks ka seni kehtinud korra kohaselt, ilma et kellegi õigusi ja vabadusi oleks rikutud. Advokatuuri liikmeskonna järjepidev kasv on seda kinnitanud.

Justiitsministeeriumi arvamus, et sellise seadusemuudatusega lihtsustakse õigusabi kättesaadavust ja suureneva konkurentsi kaudu langeb pakutava õigusabi hinnatase, on ekslik.

Esiteks annab kehtiv õigus ka pärast advokatuuri-seaduse muutmist jätkuvalt kõigile väljaspool advokatuuri tegutsevatele juristidele võimaluse suhteliselt piiramatult osutada õigusabi ilma kutsetegevuse seadusandliku regulatsioonita.

Teiseks on arenenud riikide praktika kinnitanud, et kvaliteetne õigusabi on alati suhteliselt kallis, sest see seab osutatavale teenusele konkreetsed nõudmised. Kvaliteetse õigusabi hinnal on teatud tase, millest allpool algab ebaaus konkurents ja järeleandmiste tegemine töö kvaliteedile. Riik ei ole seda arenenud riikide kogemust paraku senini tunnistanud. Olemasoleval kaubaturul teenuse osutajate arvu äkiline suurenemine, mis viib tasakaalust välja nõudmise ja pakkumise vahekorra, ei aita üldjuhul kaasa kvaliteetse õigusabi kättesaadavusele, vaid tekitabki eelkõige negatiivseid nähtusi – ebaausat konkurentsi, töö kvaliteedi langust jne.

Riikides, kus kunagi on mindud vaba konkurentsi soodustavate tingimuste loomisega liiale, on jõutud käesolevaks ajaks olukorda, kus turuosaliste arv on ületanud kriitilise piiri ning haruldased ei ole näiteks tööhõiveametis registreerunud töötud advokaadid, samuti advokaadid, kes on sunnitud elatist teenima muu tegevusega (näiteks taksojuhina). Sellist probleemi on tunnistanud hiljuti meil külas käinud Saksamaa Advokatuuri esindajad, kuigi kaubaturg on seal mõõtmatult suurem.

Kolmandaks eirab kõnesolev seadusemuudatus aastate jooksul toimunud arenguid ja käesolevaks ajaks kujunenud olukorda riigi õigusabi osutamisel, aga ka väljaspool seda.

Kui 90-ndate aastate alguses ja keskpaigas oli probleemiks advokatuuri poolt kriminaalasjades määratud kaitseülesannete (riigi õigusabi) täitmine seda tööd teha soovivate advokaatide nappuse tõttu, siis täna on olukord vastupidine. Riigi õigusabi osutavate advokaatide arv on järjepidevalt suurenenud

vaatamata selle töö senini põhjendamatult madalalale tasustamisele.

See viitab selgelt advokaatide arvu suurenemisest tingitud konkurentsi tugevnemisele ning õigusteenu- se turul pingelisemaks muutunud tingimustele. Tuleb tunnistada, et käesoleval ajal ei jätku kõigile advokaatidele tööd kokkuleppel klientidega. Ühelt poolt on see loomulik ja paratamatu, teiselt poolt ka vajalik, sest õigusabi tuleb kindlustada kõigile seda vajavatele isikutele. Kuid praegune areng viitab oluliselt teravamale probleemile.

Viimasel paaril aastal on teatud Eesti piirkondades jõutud olukorrani, kus riigi õigusabi osutada soovivate advokaatide arv ületab reaalselt nõudlust, advokaatidele ei jätku enam piisavalt tööd. See ei ole iseloomulik mitte ainult väiksematele maakonnakeskustele, kus ettevõtluskeskkond on tagasihoidlik ning füüsiliste isikute nõudlus õigusabi järele väike. Sellised ilmingud on teravalt avaldunud isegi Tartus. Tegemist on mitte ajutise, vaid pigem süveneva tendentsiga.

Siit retooriline küsimus – kas Eesti riik vajab lähitulevikus töötuid juriste advokaatide näol? Kas selline areng aitab kaasa õigusabi kvaliteedi tõusule ja õigusabi kättesaadavusele ning teenuste hinna alanemisele? Vastus saab olla – kindlasti mitte.

Pigem peab Justiitsministeerium koos advokatuuri- ga juba täna mõtlema sellele, et teatud maakondades on advokaatide arv vähenenud õigusabi kättesaadavuse seisukohalt kriitilise piirini. Advokatuuri arengukavas toodud andmed kinnitavad seda veenvalt. Me oleme olukorras, kus noored juristid üha enam otsivad tööd Tallinna advokaadibüroodes ja teistes Eesti

suuremates linnades. Seetõttu võib juba lähiaastatel tekkida olukord, kus õigusabi, sealhulgas ka riigi õigusabi osutamiseks pole kohapeal advokaate.

Advokaadi õigusteenuse kättesaadavust ei saa kindlustada ainult komanderingute kaudu, mis võimaldab küll teatud juhtudel kindlustada riigi õigusabi, kuid mitte alalist teenust.

Ei saa loota, et küsimus laheneb iseenesest. Selleks peab kasutama mõjutusvahendeid, mis soodustavad huvi advokaadi õigusteenuse osutamise vastu ka sellistes piirkondades, kus see on kujunemas probleemiks. Advokatuuril sellised võimalused ja vahendid täna puuduvad. Kuid koostöös riigiga peab ja tuleb sellised võimalused leida. Riigi õigusabi eest mõistliku ja põhjendatud tasu maksmine on üks sellise huvi püsimise olulisi eeldusi.

Kui siia lisada pikemat aega probleemiks olnud riigikeelse õigusabi kättesaadavus Kirde-Eestis, siis peame tõdema, et riik peaks koos advokatuuriga tähelepanu pöörama hoopis sisulisele tööle antud küsimuste lahendamiseks ja selleks rahaliste vahendite leidmiseks, aga mitte advokaatide arvu arutule ja kunstlikule suurendamisele. Võib kindel olla, et advokaadi kutsenimetuse lihtsustatud omistamine neid küsimusi ei lahenda.

Vaatamata eelpoolöeldule ei saa advokatuuriseaduses tehtud muudatusi tervikuna pidada advokatuurile ebasoodsateks. Lisaks sellele, et advokatuur suutis põhimõttelistes küsimustes oma seisukohti Riigikogu õiguskomisjonis kaitsta, kajastub seaduses ka valdav enamus advokatuuri tehtud muudatusettepanekuid. Viimased olid tingitud eelkõige aja jooksul seaduses

ilmnenud reguleerimata küsimustest või nende ebataäpsest regulatsioonist. Kokku viidi sisse 40 seadusemuudatust.

Kuigi seadus sai oluliselt selgem ja täpsem on ka pärast teadaolevate muudatuste sisseviimist ilmnenud advokatuuri organite praktilise töö käigus vajadus advokatuuriseadust jätkuvalt täiendada ja täpsustada. Juhatus on kavandanud selles osas oma ettepanekud seadusandjale esitada käesoleva aasta sügisel.

4. Advokatuuri ja tema liikmeskonna õiguste ja huvide senisest aktiivsem esindamine ning kaitsmine riiklikul tasandil ja õigussüsteemis

Advokatuuri juhatus püstitas selle tegevusvaldkonna üheks oma tegevuse prioriteediks.

Vastava tegevuse senisest sisukamaks korraldamiseks pöörduiti nii Justiitsministeeriumi kui ka Riigikogu õiguskomisjoni poole ettepanekutega senisest regulaarsemaks koostöökks nii advokatuuri tegevust reguleerivates küsimustes kui ka seaduseloomes. Kui senini on advokatuur valdavalt praktiseerinud suhtlemist Justiitsministeeriumi, õiguskomisjoni ja õigussüsteemi esindajatega eelkõige konkreetset lahendamist vajavates küsimustes, siis valitud juhatus leidis, et see töövorm on ebapiisav advokatuuri huvide esindamiseks.

Justiitsministriga toimunud esimestel kohtumistel lepiti kokku selliste kohtumiste korraldamise regulaarses vajaduses teadvustamiseks probleeme ja teemasid, millega ka pikemas perspektiivis on vaja tööd

teha, samuti informatsiooni vahetamiseks jooksvates küsimustes. Juhatuse üks põhilisi eesmärke oli selliste töö nõupidamiste kaudu enam teadvustada ministri- ja tema ametkonnale advokatuuri riiklikul tasandil puudutavaid probleeme, et leida nendele õigeaegselt paindlikke ning sobivaid lahendusi.

Vaatamata sellele, et riigi õigusabi tasustamisel ei saavutatud üksmeelt selle tasustamise korra väljatöötamisel, ei saa eelnevast kriitilisest lähenemisest teha järeldust, et advokatuuri ja Justiitsministeeriumi suhted oleksid olnud konfliktised või destruktiivsed. Vastupidi, see on pigem olnud dialoog kahe poole vahel, kus teadvustatakse teineteisele seisukohti ja põhimõtteid, mis aitavad kaasa paremale teineteise mõistmisele ja probleemidele lahenduste leidmisele.

Kokkuvõttes võib öelda, et selline töövorm on kaasa aidanud sisukamale informatsiooni vahetusele ja vältinud ühepoolseid ja äärmuslikke lahendusi ministeeriumi poolt. Sellist tegevust tuleb ka edaspidi jätkata, kahju vaid, et ministrid nii kiiresti vahetuvad ja tehtud tööd tuleb osaliselt jälle otsast alata.

Riigikogu õiguskomisjon on kinnitanud vastuseks advokatuuri pöördumisele, et kaasab oluliste seaduseelnõude menetlemisse senisest enam ka advokatuuri. Samas on õiguskomisjon tunnustanud meie esindajate poolt antud arvamusi erinevate seaduseelnõude kohta.

Prokuratuuri ja kohtutega on arutatud 1. juulist 2004 jõustunud kriminaalmenetluse seadustiku rakendamisega tõusetunud probleeme kaitseüleannete täitmisel ning advokaatidele osaks saanud kohtlemist. Toimunud arutelusid võib iseloomustada kui konst-

ruktiivseid, milles advokatuuri seisukohtadega on põhilises osas ka arvestatud. Kindlasti tuleb tulevikus senisest enam praktiseerida informatsioonivahetust nii prokuratuuri kui ka kohtutega.

Kahjuks peab märkima, et möödunud aastat iseloomustavad ka ilmingud, kus advokaat on oma töökoostuste täitmisel saanud lugupidamatu ja ebaväärika kohtlemise osaliseks. Mitmeid näiteid on kinnipidamiskohtadest, mille administratsioonide suhtumine sellistesse juhtumitesse advokatuuri juhatuse tähelepanu juhtimise järel on pehmelt väljendades ennastõigustav, kohati üleolev. Paraku lubavad ka mõningad kohtunikud endale advokaatide suhtes aeg-ajalt põhjendamatult käitumist, mis kahjustab õigusemõistmise autoriteeti ja usaldusväarsust ning näitab üles lugupidamatust advokaatide suhtes. Kui advokaatide tegevus on viimastel aastatel olnud nii avalikkuse kui ka Justiitsministeeriumi kõrgendatud tähelepanu ja terava kriitika all, siis tundub, et mõningad kohtunikud arvavad, et neile üldtunnustatud käitumis- ja kohtupidamise normid ei laiene. Advokaadid ei ole sellele aastaid avalikult tähelepanu pööranud põhjusel, et see võib kahjustada nii nende enda edaspidist tegevust kui kliendi huve konkreetsetes protsessis. Samas ei saa sellist olukorda pidada õigusriigile omaseks ning advokatuuri juhatuse püüab sellistele ilmingutele tulevikus konkreetsemalt reageerida. Juhatuse leiab, et ainuüksi selliste arengute teadvustamine kohtusüsteemile ilma konkreetseid juhtumeid ja isikuid käsitlemata võimaldab õigeaegselt väärnähtustele tähelepanu juhtida ja nende tõenäosust edaspidi vähendada.

Kuid me ei saa olla kriitilised teiste suhtes, kui meil puudub eneskriitikavõime ja me pole suuteli-

sed tunnistama oma vigu ning nendest õigeid järeldusi tegema. Ettekandja ei kahtle, et advokatuur on kõigeiks selleks olnud kogu aeg võimeline, kuid on puudunud valmisolek.

Ilmselt just soovimatus ebamugavate küsimustega piisavalt tegelda, teadvustamata seejuures teatud ajaperioodil kuhjunud negatiivsete juhtumite mõju advokatuuri kui kutseühenduse mainele, ongi viimastel aastatel viinud olukorrani, kus mitte ainult avalikkus, vaid ka juristkond, õigusteadlased räägivad advokatuuri maine kahjustamisest ja kutse-eeetika eiramistest, advokaatide ebausaldusvärsusest.

5. Avalikkuses advokatuuri ja advokaatide maine parandamine ja usaldusvärsuse tõstmine.

Kutseühenduse läbipaistvuse suurendamine ja kutse-eeetika standardite järjepidev järgimine

Just need on eesmärgid, millega mitte ainult juhatas, vaid ka advokatuur tervikuna peab sellises olukorras tõsiselt tegelema.

Mainet rikkuda ja usaldusvärsust kahjustada on alati lihtsam kui seda taastada. Selles osas püstitatud eesmärgid ei ole realiseeritavad ühe aastaga. See on aeganõudev protsess. Mainet ja usaldusvärsust ei saa tõsta kampaaniate korras, avalikkusele loosungite esitamisega. See eeldab järjepidevat sisulist tööd, mille kaudu advokatuur tõestab oma tegelikku sisu ja tahet, edendab ja täiustab kutseühenduse tegevusstandardeid ja kutse-eeetika nõudeid, arendab edasi täiendusõpet. Samuti määratleb oma tegevuse eesmärgid pikemas perspektiivis.

Kõigi nende küsimustega on juhatus kõnesoleval aruandeaastal aktiivselt tegelenud. Olgu kohe märgitud, et kindlasti veel mitte piisavalt ning meil ei ole teile ette näidata otseseid tulemusi. Kuid eelpool viidatud advokatuuriseaduse muudatused, mis tehti advokatuuri initsiatiivil, kutse-eetikakoodeksi ja kodukorra muudatused, samuti advokatuuri arengukava on välja töötatud eesmärgil meie kutseühendust edasi arendada, seda täiuslikumaks muuta ning selleks vajalikke eeltingimusi luua.

Aktiivne suhtlemine riigiga, õigussüsteemi erinevate lülidega, avalikkusele meie oluliste arengute ja seisukohtade mõistetavaks tegemine loovad tingimused advokatuuri maine ja usaldusväarsuse tõstmiseks. Siinkohal saab ära märkida positiivseid tähelepanekuid, mille osaks on advokatuur kirjeldatud tegevuse kaudu saanud. Juhatus ja teiste organite tegevust on korduvalt ära märgitud positiivsest küljest õigussüsteemi erinevate esindajate poolt ja õigusteadlaste ringkondades. See annab lootust, et me suudame sellest olukorrast välja tulla.

Me peame edaspidi hea seisma selle eest, et alanud protsessid ei katkeks ja arvamused meie püüdlustest ei muutuks.

Siinkohal on põhjust koputada advokatuuri iga liikme südametunnistusele ja sisemisele vastutusele kutseühenduse hea maine ja usaldusväarsuse eest. Paraku sõltub just meist igapäevase kutsealasest tegevusest ja käitumisest kõige suuremal määral see, milliseks kujuneb tulevikus avalik arvamus advokaadist. Nagu öeldud, ei saa juhatus kujundada advokatuurist paremat arvamust, kui seda loovad oma igapäevases töös

advokaadid. Juhatuse ja advokatuuri teiste organite jõupingutused muutuvad nulliks, kui samal ajal selle nimel tehtava sisulise tööga ilmuvad avalikkuse ette faktid advokaatide jämedatest kutsealastest minetustest ja ebaväärikast käitumisest.

Kuid mitte ainult viimastel aastatel avalikkuse ette jõudnud advokaatide poolt toimepandud tõsised kutse-eeetika rikkumised ei kahjusta advokatuuri ja advokaadi elukutse mainet. Lisaks distsiplinaarmentlusele on veel arvukalt fakte ja juhtumeid, kus klient ei pöördu avaldusega advokaadi suhtes distsiplinaarasja algatamiseks, vaid otsib võimalusi olukorra lahendamiseks juhatuse kaudu.

Mõned näited klientide pöördumistest esimehe poole viimasel aastal. Sageli korduvad, ja seda aastast-aastasse, avaldused advokaatide poolt kliendilepingu sõlmimisel ja tasu võtmisel vajalike dokumentide vormistamata jätmise kohta.

Nii eelnev kui ka advokaadi poolt kliendi ülesannete täitmata jätmine, seejärel kliendiga kontakti vältimine ja valetamine enda õigustamiseks, alusetute rahaliste nõuete esitamine tulemuste saavutamiseks, aga ka muu ebakorrekne ja sobimatu käitumine (tööülesannete täitmine alkoholijoobes või õigemini suutmatust neid täita) kahjustavad advokaadi mainet samaväärselt kui distsiplinaarasjad. Petlik on selliseid käitumiseakte toimepaneivate advokaatide ettekujutus, et pole distsiplinaarasja, pole probleemi. Arvamus advokaadi tegevusest kujuneb vaatamata sellele, kas klient vasta-va avalduse advokaadi kohta kirjutab või mitte. Kui teatud kolleegid ei suuda sellist käitumist vältida, siis ei saa loota ka advokatuuri maine paranemisele. Advo-

kaadid peavad suutma järgida oma tegevuses kutsealal üldtunnustatud põhimõtteid ja väärtushinnanguid. See on advokatuuri maine kujundamise alus.

6. Eesti Advokatuuri edasine areng

Lugupeetud kolleegid!

Eelöeldul on otsene seos advokatuuri arengu- ja tulevikuperspektiividega ja sellest sõltub, milline saab olema Eesti Advokatuuri koht ühiskonnas.

Sellest, milline on Eesti Advokatuuri roll meie õigussüsteemis, meie maine ühiskonnas, sõltub suurel määral ka meie positsioon väljaspool Eestit. Kuid kindlasti ei ole see ainuke kriteerium.

Väga oluline on seejuures töö, mida Eesti Advokatuur suudab ühelt poolt teha enda tutvustamiseks ja teadvustamiseks EL-is (CCBE kaudu), ja teiselt poolt, kui palju me tegelikult oleme valmis selles organisatsioonis kaasa lööma sisulises töös. Siinjuures omandavad uue tähenduse koostöö ja kontaktid meie lähinaabritega nii Baltimaades kui ka Skandinaavia regioonis, aga samuti teatud advokatuuridega Euroopas (Saksamaa).

Seetõttu ei saa advokatuuri arengust rääkides piirduda vaid sisemiste probleemide ja siseriiklike küsimustega. Möödunud aasta on tõestanud, et tulemuslikuks koostööks Euroopa Liidu liikmesmaade advokatuure ühendava organisatsiooniga (CCBE) ja teiste advokatuuridega on vaja oluliselt rohkem omada ja kulutada ressursi (ehk aega ja ka raha), kui me

selleks täna tegelikult suutelised oleme. Kuigi Eesti Advokatuurile on oma kogemuste ja oskustega abiks lubanud olla Soome ja Saksamaa Advokatuuri esindajad ja koostöövalmidust on ühiste huvide esindamisel kinnitanud ka Läti ja Leedu kolleegid, ei ole võimalik edasi liikuda ainuüksi sellele lootes. Me peame ka ise väga palju sisulist tööd tegema. Juba täna on teatud perioodidel CCBE-ga kirjavahetus nii aktiivne ja mahukas, et nõuab tegelikult iga päev sellega tegelevat töötajat. Me teame, et meil sellist otsest töökohta juhatuses ei ole ning seda koormust kannavad juhatuse liikmed koostöös konsultandiga. Kuid see koormus on ebamõistlik.

Ettekannet on korduvalt läbinud viide juhatuse ja teiste tööorganite pingelisele ja aina kasvavale töökoormusele.

Me rääkisime täiendava töökoha loomise vajadusest juhatuses juba eelmisel aastal, kuid juhatuse on teadlikult vältinud liigset kiirustamist ja ennatlikke otsuseid selgitamaks, millisesse valdkonda meil täiendavat jõudu kõige enam on vaja. Pealegi tuleb arvestada meie äärmiselt piiratud eelarvet.

Seda kaalutlust põhjendab kas või fakt, et juhatuse on oma töös järjest enam teravalt tunnetanud vajadust alalise töökohaga kvalifitseeritud juristi leidmiseks, kes orienteeruks advokatuuris ja kelle ülesandeks oleks advokatuuri nimel õiguslike arvamuste, seaduste täienduste ja paranduste väljatöötamine, vastavate dokumentide koostamine jne. Ilmne on see, et juhatuse vajab praeguses olukorras järjest enam pidevat jõudu sisulise töö korraldamiseks.

Märgin siinkohal, et advokatuuri juhatuse kant-

seleis on pikemat aega töötanud 4 töötajat (kantsler, kantsleil juhataja, konsultant ja raamatupidaja). Siit nähtub, et meil ei ole loodud isegi sekretäri kohta, vaid need ülesanded on ära jagatud konsultandi ja kantsleil juhtaja vahel. Advokatuuri liikmeskond suureneb jõudsalt, kuid meie kantsleil koosseis on arvult praktiliselt sama kui 12 aastat tagasi.

Seoses aukohtu töökoormuse suurenemisega on konsultant järjest enam kaasatud aukohtu töö tehnilisse korraldamisse, aga vajalik oleks töötaja, kes aitaks ka sisulist poolt kohtulikuks arutamiseks ette valmistada.

Uute töökohtade loomine võimaldab lisaks sisulise töö mõistlikule planeerimisele ja paremate tulemuste saavutamisele ümber korraldada juhatuse kantsleil tööd, selgepiirilisel väljal kujundada töökohtade struktuuri ja ülesanded.

Kui varasematel aastatel on sageli juhatusel küsitud, kas kõnesolevad muudatused on ikka vajalikud ning kas neid ei anna edasi lükata, siis täna oleme sunnitud tõdema, et see ei ole enam võimalik ja advokatuuri huve arvestav. Edasiliikumiseks ja parema tulemuse saavutamiseks on teatud muudatused möödapääsmatud.

On üldteada, et juhtimistegevuse korraldamiseks, eesmärkide elluviimiseks ei piisa ainult nägemustest, kavadest ja plaanidest, vaid vaja on ka vahendeid. Viimaseid on alati vähem kui vaja. Jõuamegi küsimuseni advokatuuri rahalistest vahenditest. Kuigi advokatuuri eelarvel peatutakse pikemalt järgmises ettekandes on siinkohal vajalik teha sellele mõningad viited.

Teatavasti moodustavad Eesti Advokatuuri tulud

praktiliselt liikmemaksudest, millele lisandub eraldi riigieelarvest riigi õigusabi korraldamiseks.

Eesti Advokatuuri 2004. aasta eelarve tulude maht oli kokku 3 886 806 krooni, sellest liikmemaksud 3 215 315 krooni ja eraldi riigieelarvest 649 992 krooni.

2005. aastal on liikmemaksudest kavandatud tulusid 3 690 000 krooni, riigi eraldi on 650 000 krooni. Kõik kokku 4 345 000 krooni. Kuna me suurendasime möödunud aastal liikmemaksu alates 1. juulist 2004 100 krooni võrra, siis tuleneb sellest tulude suurenemine käesoleval aastal. Tavaliselt on liikmemaksu suurendatud 2–3 aasta möödudes ja seda ei ole kavandatud käesolevaks aastaks. Me teame, et igal aastal on advokatuuri eelarve kavandatud defitsiidiga ehk ajalooliselt ületab kulude pool alati tulusid. Kokkuvõtte ja teatud kululiikide näilise alakasutuse tõttu on tekkinud eelnevatel aastatel rahaliste vahendite reserv. Viimastel aastatel on nii reaalne vajadus kui ka suhtumine eelarves ettenähtud rahaliste vahendite kasutamiseks muutunud.

On üldteada, et tegelikult ületavad juba pikemat aega reaalsed vajadused advokatuuri tegevuse korraldamiseks laekuvaid tulusid. Siinkohal ei ole mõtet korrata iga-aastast juttu lähetuskulude minimaalsest ja ebapiisavast suurusest, advokatuuri huvides tehtava töö tegelikust alarahastamisest, uute töökohtade loomiseks koos töötasuga piiripealsetest võimalustest jne.

Aasta tagasi toimunud üldkogul põhjendatigi liikmemaksu tõstmist asjaoluga, et ilma selleta kõigi hädavajalike kulutuste kandmine viib aasta lõpuks olukorrani, kus kasutatakse ära kogu senini kasuta-

mata rahaliste vahendite jääk. Majandusaasta eelarve täitmine on seda ka kinnitanud. Samas oleks 2005. aastal tekkinud olukord, kus jätkuvalt eelarvet defitsiidiga planeerides, oleks enne käesoleva aasta lõppu rahalised vahendid lihtsalt otsa saanud.

Seega peame täna endale tunnistama, et meie edasine areng ja advokatuuri huvides tehtava töö kvaliteet ning sisu sõltuvad suurel määral täiendavate rahaliste vahendite olemasolust. Ei ole mõeldav luua kaasaegselt toimivat kutseühenduse juhtimisstruktuuri ja viia ellu advokatuuri eesmäärke, kui selleks puuduvad vajalikud eeltingimused. Möödunud üldkogul hääletasid paljud advokatuuri liikmed liikmemaksu tõstmise vastu, kuigi eeldatavasti ka neist enamus ootab advokatuuri organitelt sihipärast tööd ühiste huvide esindamisel. Pigem näitab selline vastuoluline käsitlus, kus ühelt poolt oodatakse juhatuselt aktiivsust ja tulemusi ning teiselt poolt peetakse võimalikuks järjest kõrgemate eesmärkide saavutamist samasuguste ressurssidega, et advokaadid ei ole endale piisaval määral teadvustanud, mida me tegelikult oma kutseühenduselt ootame. Veelgi enam, kas ootused tulemuste osas on kooskõlas tingimustega, milles tulemusteni jõudmist oodatakse.

Eesmärgiga määratleda Eesti Advokatuuri põhilised arengusuunad ja lahendamist vajavad küsimused ning selleks vajalike tingimuste loomine ongi esmakordselt advokatuuri ajaloos välja töötatud Eesti Advokatuuri arengukava. See on programmdokument, mis aitab eesmäärke selgemalt määratleda ja teadvustada. Ka arengukava koostanud töögrupp tunnetas töö käigus samasuguste probleemide olemasolu. See on andnud alust nende väljaütlemiseks tänasel üldkogul.

Tekib küsimus, millised on võimalikud lahendused, mis oleksid vastuvõetavad advokatuuri liikmeskonnale. Ettekandja ei soovi eelnevaga väljendada mõtet, et väljapääs on ootamatutes ja äärmuslikes lahendites. Selleks tuleb leida mõistlikke ja advokaatidele vastuvõetavaid teid. Usun, et juhatuse senine tegevus on seda ka kinnitanud. Liikmemaksu tõstmine juba lähitulevikus võib küll olla väga ebamugav ja valus teema, aga paremat alternatiivi ka ei ole. Mõned advokaadid, kes pikemat aega on olnud erinevatel ajaperioodidel seotud advokatuuri organite tööga, on avaldanud mõtet, et kõige valutum lahendus on tõsta teatud ajaperioodil igal aastal liikmemaksu, kuni vajaliku taseme saavutamiseni. See on kindlasti sujuvam ja pehmem, kui ühekordsed järsud suurendamised.

Kui küsitakse, et milline on siis see eelarve suurus, mis rahuldaks lähitulevikus kõik mõistlikud vajadused, ning sellele vastav liikmemaksu suurus, siis arvestades reaalsust saaks täna vastata nii.

Vajalik oleks järjest järgneval 3–4 aastal igakordselt tõsta liikmemaksu 100 krooni vandeadvokaadi ja vanemabi kohta kuus ja vandeadvokaadi abil 50 krooni kuus. See suurendaks eelarve tulusid ühes majandusaastas ca 480 000 krooni võrra. Paraku tuleb arvestada, et tõenäoliselt toimub 2007. aastal üleminek EUR-le, mis võib tekitada koos üldise hindade ja elukalliduse tõusuga vajaduse liikuda juba järgmisel aastal edasi otsustavamalt. Alternatiiv on see, et me jätkame vanaviisi ja kutseühendust vajalikul määral ja soovitud ulatuses edasi arendada ei saa.

Seega peavad advokaadid otsustama, millisena nad oma kutseühendust soovivad tulevikus näha.

Lisan selgituseks veel vaid mõned mõtted, mida ei saa jätta tähelepanuta. Nii eelmine justiitsminister kui ka äsja ametisse astunud on avaldanud ühesugust seisukohta advokatuuri haldussuutlikkuse ja eneseregulatsiooni võime kohta just seoses advokatuuri tegevuse rahastamisega.

Diskussioonides riigi õigusabi rahastamisest, advokatuuri tegevuse rahastamisest selle korraldamisel, samuti advokaatide täiendusõppe võrdseks rahastamiseks kohtunikega jne on Justiitsministeeriumi esindajad eesotsas ministriga korduvalt väljendanud seisukohta, et kutseühenduse siseselt on meie tegevus alarahastatud, mis mõjub pärssivalt ka advokatuuri ees seisvate küsimuste lahendamisele, samuti tema üldisele arengule. Riik on ka rõhutanud, et ta ei pea sellises olukorras õigeks eraldada advokatuurile riigi õigusabi korraldamiseks enam raha, kui kogu advokatuuri liikmeskond seda ise oma kutseühenduse majandamiseks vajalikuks ei pea. On isegi avaldatud mõtet, et riigi õigusabi osutavad advokaadid peaksid edaspidi osaliselt hakkama ise finantseerima täiendava maksu näol advokatuuri sellealast tegevust. Seda just olukorras, kui riik tõstab õigusabi eest ettenähtud tasu. Ministeerium on põhjendanud seda sellega, et advokaadid on ise riigi õigusabi osutamisest huvitatud ning peavad seetõttu ka osaliselt kandma sellega seonduvad kulud. On iseküsimus, kas see on ainuvõimalik ja advokatuurile kõige parem lahendus.

Samuti on meile toodud näiteks notarite poolt Notarite Koja rahastamist ning korduvalt soovitatud rakendada advokatuuri eelarve tulude kogumiseks sama põhimõtet – iga notaribüroo maksab oma käibelt tea-

tud protsent ja see võimaldab kasutada iga-aastaselt 12 miljoni krooni suurust eelarvet. Notareid on teatavasti Eestis ca 70.

Kindlasti ei ole advokaadibürood ja advokaadid selliseks lahenduseks täna valmis ja see tooks kaasa ebavõrdsete kohustuste panemise erinevatele büroodele. Pealegi on notarite seisund täna ühiskonnas riigi poolt loodud pidevalt suurenevate teenuste hulga tõttu oluliselt parem kui advokaatide oma. Kuid viidatu kinnitab, millised mõtted advokatuuri suhtes liiguvad. Kui me ise ei suuda lahendusi leida, siis võib sellesse sekkuda riik, aga advokatuurile ei ole seda vaja. Ettekandja on kindel, et advokaadid on antud olukorras suutelised ise tegema õigeid otsuseid ja leidma paremaid lahendusi.

Sellega ettekandja lõpetab ja loodab, et esitatust ei tehta emotsionaalseid ja läbikaalumata järeldusi. Esitatud probleeme tuleb käsitleda pragmaatiliselt ja analüüsivalt. Käesoleva ettekande üks eesmärke oli lisaks töös kerkinud probleemide teadvustamisele panna advokaate kaasa mõtlema, milliseid ootusi me paneme oma kutseühendusele nii lähimas kui ka pikemas perspektiivis ning millisest arengust me oleme huvitatud. Ja mis on seejuures oluline – kas me oleme selleks valmis ja suutelised?

EESTI ADVOKATUURI JUHATUSE ARUANNE ADVOKATUURI ÜLDKOGULE 12. mai 2006. a PÄRNUS

Alljärgnevalt toodud andmed on Eesti Advokatuuri juhatus poolt üldkogule esitatava aruande osa ja neid esimehe ettekandes üldjuhul ei korrata.

I. Advokatuuri liikmeskond

Seisuga 01.01.2006. a oli Eesti Advokatuuris 520 liiget:

vandeadvokaate	312
vandeadvokaadi vanemabisid	101
vandeadvokaadi abisid	107
assotsieerunud liikmeid	9

Vanuseliselt jagunevad advokatuuri liikmed:

üle 60-aastased	48	9,2 %
50–60-aastased	77	14,8 %
35–50-aastased	153	29,5 %
kuni 35-aastased	242	46,5 %

Naisi 201

Advokaadibüroosid 171, sh Tallinnas 107.

Advokatuuri on 2005. aastal vastu võetud või omistatud kõrgem kutusenimetus järgmistele isikutele:

VANDEADVOKAADID:

Tiia Nurm, Siim Roode, Kuldar-Jaan Torokoff, Allar Aru, Ain Laansalu, Triin Toomemets, Gaabriel Tavits, Alo Pormeister, Tambet Mullari, Leanika Tamm, Mariana Hagström, Anto Kasak, Merle Veeroos, Konstantin Kotivnenko, Kalev Saare, Raiko Lipstok, Marge Krusealle, Kristel Vedro, Villu Otsmann, Kairi Kurisoo, Randu Riiberg.

VANDEADVOKAADI VANEMABID:

Enno Heringson, Kadi Mägi, Katrin Tamre, Triin Ploomipuu, Anti Perli, Jane Eespõld, Kaidi Reiljan-Sihvart, Toivo Viilup, Urmas Veinberg, Risto Agur, Ene Mõtte, Veikko Toomere, Anne-Mai Adamson, Leho Pihkva, Gennadi Kull, Ergo Blumfeldt, Toomas Prangli, Triin Raudsepp, Kaido Loor, Vahur Kivistik, Madis Mahlapuu, Maksim Greinoman.

VANDEADVOKAADI ABID:

Triin Antsov, Gerli Kilusk, Tarmo Peterson, Mati Maksing, Kristina Vind, Viktor Särgava, Inge Lumiste, Siiri Traat, Marget Henriksen, Veikko Puolakainen, Rajar Miller, Toomas Ventsili, Kristina Rausi, Kristina Suvalova, Aleksander Vares, Ulla Belovas, Taivo Saks, Janno Kuusk, Urmas Tammiksaar, Kristi Laiapea, Madis Saar, Anto Variku, Siret Siilbek, Ermo Kosk, Merit Sergejev, Katrin Sarap, Martin Tälli, Tambet Toomela, Anti Aasmaa, Elen Rohtla, Ingmar Lääts, Raul Palmaru, Britta Oltjer.

Advokatuuri liikmesuse on erinevatel põhjustel peatanud Triin Antsov, Kärt-Anna Maria Kelder, Kuldar-Jaan Torokoff, Martin Männik, Karl Haavasalu, Kilvar Kessler, Marko Tiislär, Marek Herm, Lea Piirisalu, Marju Lepmets, Maarja Oviir-Neivelt, Marko Siil, Konrad Mällo, Aino-Eevi Lukas, Ahti Kõo, Igor Gräzin, Indrek Parrest.

Advokatuurist on välja arvatud Monika Tomberg, Peeter Persidski, Raivo Pert, Anton Frosch, Rein Niitsoo, Albert Kazikov, Tõnu Liivik, Helen Mägi.

II. Advokatuuri juhatus

Advokatuuri üldkogul 04.03.2004. a valitud juhatus tegutses aruandeaastal endises koosseisus: esimees Aivar Pilv, aseesimees Ain Alvin, liikmed Marti Hääl, Peeter Lepik, Jüri Leppik, Andrus Lillo, Ants Mailend, Mart Sikut, Toomas Vaher.

Advokatuuri juhatuse 16.03.2004. a otsusega kinnitatud juhatuse liikmete tööjaotuses muudatusi ei tehtud.

Advokatuuri kantslerina töötas Rein Kiviloo, kantselei juhatajana Helgi Karma, pearaamatupidajana Reet Roo ja konsultandina Kadri Schmidt.

Advokatuuri 2005. a majandustegevust auditeeriti 2006. a märtsis. Audiitor ei tuvastanud seaduse ja hea raamatupidamistava rikkumisi.

Aruandeperioodil toimus 28 juhatuse istungit. Juhatuse istungite tavalised päevakorraküsimused on olnud seotud eksamile lubamise, uute liikmete vastu-

võtmise, kõrgema kutsenimetuse omistamise, kolleegide taotluste lahendamisega osalemiseks äriühingute juhatuse või nõukogu töös. Samuti on päevakorras olnud taotluste lahendamine seoses kutsetegevuse peatamise või taastamisega ning tegutsemiskoha muutmisega.

Olulisemad tegevussuunad ja küsimused juhatuse töös aruandeperioodil:

1. Advokatuuriseadusest ja Eesti Advokatuuri üldkogu poolt kinnitatud advokatuuri arengukavast tulenevad küsimused

Juhatuse tegevuse prioriteetideks olid advokatuuriseadusest ja advokatuuri arengukavast tulenevad küsimused: advokaatide täiendusõppe aluste ja korra kehtestamine, advokaadieksami uute ja ühtsete nõuete ning advokatuuri astujate isikuomaduste sobivuse hindamise põhimõtete väljatöötamine, advokaatide täiendusõppe korraldamise võimalikkuse selgitamine koostöös justiitsministeeriumi ja kohtutega, kindlustusseltsidega läbirääkimiste jätkamine kutsekindlustuse ja uue teenuse – õigusabikulude kindlustamise – küsimustes, õigusloomes osalemine, kohtuvälise lepitusmenetluse juurutamine, diskussiooni jätkamine justiitsministeeriumiga riigi õigusabi õiglaseks tasustamiseks ja riigi õigusabi kvaliteedi tõstmine, CCBE ja IBA ning teiste advokatuuridega välissuhtluse edasine korraldamine.

Nimetatud küsimuste läbitöötamiseks möödunud aruandeperioodil on juhatuse poolt moodustatud erinevaid töögrupe, mille tegevuse tulemused kajastuvad juhatuse istungite protokollides ja juhatuse otsustes, mistõttu neid siinkohal ei korrata.

2. Osalemine seadusloomes, advokatuuri õigusaktide vastuvõtmine ja suhtlemine teiste õigusasutustega

Advokatuuri juhatuse poolt on seatud eesmärk osaleda aktiivselt seadusloomes ja seda seaduseelnõude väljatöötamise võimalikult varasemas staadiumis. Advokatuuri juhatuse pöördumine justiitsministeeriumi ja Riigikogu õiguskomisjoni poole ettepanekuga informeerida advokatuuri seaduseelnõude ettevalmistamise ajakavast ei ole kahetsusväärsest mõistlikku vastukaja leidnud. Endiselt esitatakse advokatuurile taotlusi seaduseelnõude kohta arvamuste esitamiseks äärmiselt lühikese ja põhjalikku analüüsi mittevõimaldava tähtajaga.

Sellele vaatamata on advokatuuri juhatuse, nii oma võimalusi maksimaalselt kasutades, kui ka tänu eetikametoodikakomisjonile ja mitmete vandeadvokaatide (äramärkimist väärivad Maivi Ots ja Ivo Mahhov) panusele, esitanud oma arvamused ja ettepanekud suurele enamusele esitatud eelnõudest ning kõigile advokatuuri tegevuse seisukohalt olulistele seaduseelnõudele. Heameel on märkida, et advokatuuri ettepanekuid ja arvamusi on suures osas arvestatud.

Tulenevalt advokatuuriseaduse nõuetest ning vajadusest paremini reguleerida ja ühtlustada advokaadi kutsetegevust, on juhatuse ette valmistatud ja otsustega kinnitanud mitmed advokatuuri õigusaktid:

- 19.04.2005 "Nõuded vandeadvokaadi kutsetegevuse taotlejale seoses osalemisega menetlustes"
- 15.11.2005 "Advokatuuri organi liikme tasustamise ja kulude hüvitamise kord"

- 29.11.2005 "Eesti Advokatuuri täiendusõppe alused ja kord"
- 07.02.2006 "Juhend advokaadi kinnitamistoimingute tegemiseks"

Seaduseelnõude ettevalmistamise käigus on advokatuuri esindajad osalenud korduvalt Riigikogu põhi-seaduskomisjoni ja õiguskomisjoni istungitel, nõupidamistel justiitsministeeriumis ning õiguskaitseasutuste esindajate osavõtul toimunud ümarlauakohtumistel.

Advokatuuri esimees Aivar Pilv on kohtute haldamise nõukoja liige, juhatuse liige Andrus Lillo kohtunikueksamikomisjoni liige.

Advokatuuri esindajad on tegutsenud õigusekspertidena.

Juhatuse otsusega on nimetatud kriminaalmenetluse ekspertgrupi liikmeks Jüri Leppik, vabade õiguselukutsete ning maksejõuetuse ekspertnõukogu liikmeks Ilmar-Erik Aavakivi, Sven Papp, Jaanus Ikla ja Sanjay Jaanus Mody.

Positiivse uuendusena tuleb märkida advokatuuri juhatuse kohtumisi teiste õigusasutuste juhtidega arutamaks aktuaalseid õigus- ja koostööküsimusi ning leidmaks paremaid lahendusi vaidlusalustes küsimustes. Sellised kohtumised on toimunud õiguskantsleri ametkonnas, justiitsministeeriumis ja riigiprokuratuuris. Üksmeelselt on peetud vajalikuks muuta sellekohased kohtumised järjepidevaks.

3. Riigi õigusabi korraldamine ja tasustamine

Advokatuuriseaduse § 12 p 17 kohaselt korraldab advokatuuri juhatus advokaatide poolt riigi õigusabi osutamist vastavalt riigi õigusabi seadusele ning kehtestab riigi õigusabi andmise korra. Riigi õigusabi osutamise korraldamine, õigusabi kvaliteedi kontrollimine ja tasustamine on olnud ka vaadeldaval aruandeperioodil üheks juhatuse peamiseks tööülesandeks ning need küsimused on olnud korduvalt juhatuse istungite päevakorras. Antud küsimuste arutamiseks on korduvalt korraldatud nõupidamisi nii justiitsministri kui justiitsministeeriumi esindajatega, aga ka prokuratuuri esindajate ja õiguskantsleriga.

Advokatuuri juhatusele teadaolevalt ei ole riigi õigusabi korraldamisel advokatuuri poolt esinenud märkimisväärseid probleeme ja advokaadid on üldjuhul riigi õigusabi osutamisel esindanud või kaitsnud isikute huve ja õigusi nõuetekohaselt. Sellisteks järeldesteks annab põhjust asjaolu, et advokatuuri juhatusele ei ole kohtute ega uurimisasutuste poolt saadetud ühtegi kaebust riigi õigusabi osutamiseks advokaadi nimetamata jätmise kohta. Advokaadi asja ja seadusetundmatuse kohta riigi õigusabi osutamisel on kohtutelt saabunud vaid üks esildis, mille alusel juhatus algatas menetluse advokaadi kutsesobivuse kontrollimiseks.

Samas on ilmne, et mitte kõik riigi õigusabiga tegelevad advokaadid ei teadvusta selle tööga kaasnevat vastutust ning suhtuvad õigusabi osutamisse tihti ükskõikselt ja pealiskaudselt. Soovida jätab nii asjade ettevalmistamine kui ka kohtupraktika tundmine. Sellele on menetlusväliselt korduvalt tähelepanu juhtinud erinevad kohtud.

Aruandeperioodil tõusetusid teravalt esile riigi õigusabi tasustamise küsimused, kuna justiitsministri 26.01.2005. a määrusega asendati senine arusaadav ja lihtsasti kontrollitav ajatasu vorm riigi õigusabi tasustamisel oluliselt keerukama tasustamissüsteemiga, mis hõlmab kombineeritult nii tüki- kui ka ajatasu ning rajaneb koefitsentidel. Uus tasustamise kord on üles ehitatud ristsubsideerimisele ja ei taga osutatava õigusabi õiglast tasustamist, seda eelkõige kohtueelses menetluses.

Mõistes, et selline kord ei võimalda objektiivselt ja õiglaselt advokaatide tööd tasustada, on juhatus korduvalt pöördunud justiitsministri poole ettepanekutega ministri määruse muutmiseks.

Advokaatide ettepanekute ja arvamuste alusel koostatud juhatus üldistuse ja saatis selle määruse muutmiseks justiitsministeeriumile. Osaliselt neid ettepanekuid ka arvestati ning justiitsministri 26.08.2005. a määrusega muudeti riigi õigusabi tasustamise mitmeid sätteid. Kahjuks ei olnud aga tehtud muudatused vajalikul määral kõikehõlmavad.

Riigi õigusabi eest tasu maksmise kord ei võimalda jätkuvalt käesoleval ajal, vaatamata mõningatele muudatustele, advokaatide töö õiglast tasustamist ning ei soodusta huvi suurenemist selle töö vastu.

Advokatuuri juhatus jätkab sellekohast dialoogi justiitsministeeriumiga.

Riigieelarvest eraldati 2005. aastaks riigi õigusabi osutamiseks 43 917 000 krooni. Koos 2004. a raha jäägiga oli advokatuuri käsutuses riigi õigusabi tasustamiseks 49 830 957 krooni.

2005. a osutati advokaatide poolt riigi õigusabi kokku summas ainult 32 247 973 krooni, seega jäi

eraldatud rahast kasutamata 17 582 984 krooni ehk üle kolmandiku selleks eraldatud vahenditest.

Eeltoodud objektiivsed näitajad on tõendiks sellest, et riigi hea tahe tasustada vääriliselt advokaatide tööd riigi õigusabi osutamisel on jäänud realiseerimata justitsministeeriumi kehtestatud advokaatide tegevust adekvaatselt mittekajastava tasustamise korra tõttu.

4. Advokaadi kutsetegevus ja kutse-eesitika

Aruandeperioodil esitati juhatusele 22 kaebust advokaatide tegevuse peale, neist 14 füüsiliste isikute, 2 juriidiliste isikute ja 6 õiguskaitseorganite poolt.

Juhatus tegi aukohtule ettepaneku aukohtumenetluse algatamiseks 3 esitatud kaebuse alusel. Kolmes asjas juhtis juhatus advokaadi tähelepanu vajadusele suhtuda advokaadikohususte täitmisel hoolikamalt ja vastutustundlikumalt.

Juhatus 20.12.2005. a otsusega arvati vandeadvokaadi abi Helen Mägi advokatuuriseaduse § 36 lg 1 p 2 alusel advokatuurist välja advokaaditegevust reguleerivate õigusnormide mittetäitmisel ja kutseorganisatsiooniga sideme kaotamise tõttu.

Võrreldes eelmise aastaga on kaebuste arv mõnevõrra vähenenud (2004. a esitati 27 kaebust, aukohtumenetluse algatamiseks tegi juhatus ettepaneku 5 advokaadi suhtes).

Vaadeldaval aruandeperioodil ei esinenud advokaatide tegevuses varasematele aastatele iseloomulikke jämedaid kutse-eesitakarikkumisi, mis oleksid köitnud avalikkuse tähelepanu ja kahjustanud advokatuuri mainet.

5. Advokaatide täiendusõpe

Aruandeperioodil jätkati advokaatide täiendusõpet Eesti Õiguskeskusega sõlmitud lepingu alusel. Advokatuuri eelarvevahendite arvelt korraldati 10 õppepäeva. Täiendavalt organiseeris Eesti Õiguskeskus 14 tasulist õppepäeva. Tulenevalt advokatuuriseaduse muudatusest – advokaatidele perioodilise täiendusõppe kohustuse kehtestamisest – on advokaatide huvi ja osavõtt koolitusest veelgi suurenenud. Advokatuuri eelarvest korraldatavatel õppustel on iga kord osalenud 150–200 advokaati.

6. Välissuhtlus

Advokatuuri juhatuse igapäevatööle on iseloomulik pidev kommunikatsioon CCBE juhtkonnaga, arvamuste esitamine Euroopa Liidu õigusaktide kohta ning mitmesugustele küsimustikele vastamine.

Advokatuuri esindajate koosseis CCBE komiteedes ja töögruppides aruandeperioodil ei muutunud.

Advokatuuri eelarvelistest võimalustest tulenevalt on juhatus otsustanud lähetada esindajad CCBE istungitele ja muudele välisriikides toimuvatele üritustele vaid juhul, kui meie esindaja kohalolek on advokatuurile vajalik.

Eesti Advokatuuri esindasid:

- Marti Hääl 24–26.02.2005 Budapestis foorumil "Õigusabi kättesaadavus";
- Maivi Ots ja Urmas Ustav 15–20.05.2005

Londonis PHARE projektis "Juristikutset puudutava *acquis* rakendamine";

- Marti Hääl 10.06.2005 Helsingis Soome Advokatuuri volikogu aastakoosolekul;
- Leon Glikman 27–28.05.2005, 18–19.11.2005 Bordeaux's ja Pariisis CCBE plenaaristungil ja distsiplinaarkoostöö töögrupi istungil;
- Marti Hääl 23–25.11.2005 Londonis Inglismaa ja Walesi Õigusliidu poolt korraldatud konverentsil "Kriminaalõiguse praktika täiustamine";
- Maivi Ots 29.11.2005 Brüsselis CCBE äriõiguse komitee istungil;
- Ain Alvin 22–26.02.2006 Viinis Euroopa advokatuuride presidentide konverentsil;
- Ain Alvin 29–31.03.2006 Brüsselis CCBE alalise komitee istungil.

2005. aasta septembris külastas Eestit Eesti-Hollandi Rahapesu tõkestamise Twinning projekti raames Hollandi vastava valdkonna järelevalve spetsialist hr Folkert Winkel. Hr. Winkeliga kohtusid vandeadvokaadid Marti Hääl ja Leon Glikman.

2005. aasta aprillis kohtusid Eesti Advokatuuri esindajad eesotsas esimehe Aivar Pilvega Tallinnas Saksamaa Advokatuuri esindajatega – Saksamaa Advokatuuri presidendi Dr. Bernhard Dombeki ja Berliini Advokatuuri juhatuse liikme Dr. Wolfgang Eichelega. Tutvuti Saksamaa advokatuure reguleeriva seadusandlusega ning arutati erinevaid koostöövõimalusi Saksamaa Advokatuuriga. Advokatuur korraldas külalistele kohtumised Riigikogu õiguskomisjoni, Tallinna Ring-

konnakohtu ning Õiguskantsleri kantselei ametkonna esindajatega. Saksamaa Advokatuuri president esitas kutse vastukülaskäiguks.

2006. aasta 7. märtsil külastas advokatuuri Euroopa Advokaatide ja Notarite Dokumendikeskuse juhataja dr. Mathias Kilian. Keskus tegeleb muuhulgas uute Euroopa Liidu liikmesriikide juristikutsete regulatsiooni uurimisega. Dr. Kiliani huvitas advokaaditegevuse regulatsioon Eestis, statistilised andmed ja muude Eesti juristide tegevus.

III. Eetika- ja metoodikakomisjon

Komisjoni liikmed aruandeperioodi alguses olid Aare Tark, Tõnis Tamme, Aku Sorainen, Paavo Paas, Peeter Kutman, Andres Suik ja Sten Luiga. Aruandeperioodi jooksul täiendati komisjoni koosseisu 2 uue liikmega (Maivi Ots ja Jaanus Tehver).

Komisjoni menetluses olid nii advokatuuri juhatuse poolt saadetud küsimused kui ka komisjoni liikmete omal algatusel tõstatatud probleemid. 2005. a esimesel poolel tegeles komisjon eelkõige 2005. aastal üldkoosolekule esitatud materjalide koostamise, läbitöötamise ja viimistlemisega. Aare Tark ja Sten Luiga osalesid ka advokatuuri arengukava koostamiseks moodustatud komisjoni töös. Komisjon osales samuti advokatuuri-seaduse, eetikakoodeksi täienduste, advokatuuri kodukorra muudatuste ja arengukava koostamises.

Aasta teisel poolel seadis komisjon oma prioriteetideks Advokatuuri Aukohtu otsuste süstematiseerimise, mis on käesoleval hetkel viimistlemise staadiumis. Ko-

misjon on pidanud mitmeid ajurünnakuid advokatuuri võimaliku juriidilise staatuse üle ja filosofeerinud erinevate alternatiivide üle advokatuuri õigusliku staatuse paremaks määratlemiseks. Nimetatud mõttearendused formaalse vormistamiseni ei ole jõudnud, kuna tegemist on pikaajalise protsessiga ning järske pöördeid advokatuur endale antud hetkel lubada ei saa.

Komisjon on töötanud kutsetegevust puudutavate juhenditega. Advokatuuri juhatusele on edastatud edasiseks menetlemiseks pakett, mis hõlmab kliendi varade hoidmist puudutavat juhendit, ettepanekuid advokatuuriseaduse muutmiseks ja vastavasisulist seletuskirja.

Komisjoni liige Aku Sorainen on korraldanud komisjonile kohtumise Soome Advokatuuri liikmete eetika eest vastutava komisjoni juhtidega.

Komisjoni liikmed Aare Tark ja Maivi Ots on osalenud advokatuuriseaduse muudatustest tuleneva atesteerimise nõude täitmiseks rakendatava korra välja töötanud komisjoni töös. Nimetatud kord on kehtestatud juhatuse otsusega 29.11.2005 nr 25.1.

Komisjoni liige Jaanus Tehver esindas advokatuuri ettekandega 20.01.2006 Politseiametis rahapesu vastase võitluse raames toimunud Eesti–Hollandi konverentsil.

Antud hetkel osalevad komisjoni liikmed Aare Tark, Maivi Ots, Jaanus Tehver ja Sten Luiga advokatuuri juhatuse liikme Peeter Lepiku juhitas komisjonis, mis töötab välja uut korda advokatuuri liikmete ja liikmekandidaatide kvalifikatsioonikontrolli korraldamiseks.

Lisaks jätkab komisjon juba alustatud tööd au-

kohtu praktika süstematiseerimiseks ja avaldamiseks, kutsetegevusega seonduvate juhendite projektide koostamisega ning juhatuse poolt antud *ad hoc* ülesannete täitmisega.

IV. Kutsesobivuskomisjon

Aruandeaastal tegutses kutsesobivuskomisjon advokaaturiseaduse § 29 lõikes 1 sätestatud üheteistkümneliikmelises koosseisus. Komisjoni koosseisu kuuluvad vandeadvokaadid Aleksander Glikman (komisjoni esimees), Henn Eomois, Margus Mugu, Indrek Teder, Urmas Ustav ja Toomas Tamme. Kohtunikest on komisjoni liikmeks Gaida Kivinurm ja Koidula Laurisaar. Justiitsministeeriumi esindab Olger Marjak, prokuratuuri Jaan Naaber ja Tartu Ülikooli õigusteaduskonda Jaan Sootak.

Aasta jooksul pidas komisjon 28 istungit, kus eksamineeriti 90 inimest. 2004. aastaga võrreldes tuli advokaadieksamit tegema 9 inimest enam, 2002. aastaga võrreldes koguni 39 isikut enam. Seega on kutsesobivuskomisjoni töömaht kolme aastaga peaaegu kahekordistunud.

Advokaadieksamile tulnuist olid 63 juristid, kes soovisid advokatuuri astuda. Aasta varem oli advokatuuri astuda soovijaid 51, s.o kaheteistkümne võrra vähem. Advokatuuri astuda soovijate arv on aasta-aastalt suurenenud. Seda on soodustanud ka riigi õigusabi seadusega õigusbüroo pidajatele antud võimalus vandeadvokaadi vanemabi eksami sooritamisel olla advokaadibüroo pidajaks. Seda võimalust

kasutas mullu viis isikut, kellest ainult üks ei suutnud advokaadieksamit sooritada. Enamik riigi õigusabi seaduses sätestatud korras advokatuuri astuda soovijaist tulevad advokaadieksamile sel aastal. See näitab, et advokaadi amet on juristide seas endiselt populaarne.

63-st isikut, kes soovisid advokaadiks saada, tuli vandeadvokaadi abi eksamile 38 ja vandeadvokaadi vanemabi eksamile 24 isikut. Vandeadvokaadi vanemabi eksami sooritas ka üks vandeadvokaadi abi.

Üks advokaadiks pürgija sooritas advokatuuriseaduse § 26 lõike 3¹ järgi vandeadvokaadi eksami.

38-st noorest juristist, kes tulid vandeadvokaadi abi eksamile, sooritas eksami edukalt 34 (89%). Neljast isikust, kes ei suutnud esimesel katsel eksamit sooritada, olid kaks lõpetanud Tartu Ülikooli õigusteaduskonna, üks Tartu Ülikooli Õigusinstituudi, üks Sotsiaalteaduste Erakõrgkooli Veritas.

25-st vandeadvokaadi vanemabi eksamile tulnust sooritas eksami 21 (84%). Neljast isikust, kellel eksam esimesel katsel ebaõnnestus, sooritas üks edukalt korduseksami.

27-st vandeadvokaadi eksamile tulnust sooritas eksami esimesel katsel 21 (81%). Vandeadvokaadi eksami ei suutnud esimesel katsel sooritada kolm vandeadvokaadi abi ja kolm vandeadvokaadi vanemabi. Üks vandeadvokaadi abi sooritas edukalt korduseksami.

2004. aastaga võrreldes on vandeadvokaadi vanemabi eksami tegijate edukus mõnevõrra langenud, vandeadvokaadi eksami tegijate edukus aga tõusnud.

Kõigist advokaadieksamile tulnud 90-st isikust

õnnestus eksam esimesel katsel sooritada 76-el (84%). Kui arvestada ka korduseksamit, siis õnnestus advokaadiksam sooritada 87 protsendil. Need andmed kummutavad ikka veel esinevat väärarvamust, nagu oleks advokaadiksami ülemäärane raskus takistuseks advokatuuri astumisel. Teisalt kinnitavad eksamitulemused ka seda, et advokatuuri astuda soovivate juristide ning advokaadikutse taotlejate erialased teadmised on heal tasemel.

Aruandeaastal ei tunnistanud kutsesobivuskomisjon ühtki isikut advokaaditegevuseks sobimatuks.

On alust arvata, et alanud aastal suureneb kutsesobivuskomisjoni töömaht veelgi. Muuhulgas tuleb eksamineerida kõiki õigusbüroo pidajaid, kes on esitanud avalduse advokatuuri astumiseks. Ühtlasi peab komisjon valmistuma uuteks ülesanneteks, mis seonduvad advokaatide enesetäiendamise hindamisega.

V. Revisjonikomisjon

Revisjonikomisjon jätkas tööd koosseisus: esimees Väino Rein Villik, liikmed Alla Jakobson ja Eva Ravis, asendusliikmed Leino Biin ja Imbi Seimar.

VI. Kroonikakomisjon

Kroonikakomisjoni esimehe Hasso Lepiku eestvõtmisel alustati aastaid tagasi advokatuuri ajalooraamatu koostamist.

Ajalooraaamatu kirjutamiseks sõlmis juhatus lepingu ajaloolase Lauri Vahtrega.

Lauri Vahtre raamat "Eesti Advokatuuri ajalugu 1919–1994" valmis 2005. a detsembrikuus. Raamatu esitlus toimus 02.02.2006. a Rahvusraamatukogu Kuppelsaalis.

Eesti Advokatuuri ajaloo jäädvustamisel avaldab juhatus tänu autorile ja raamatu valmimisel kaasabi mäletuste jagamisega osutanud lugupeetud kolleegidele Aleksander Glikmanile, Hasso Lepikule, Lembit Liivale, Eugenia Pielile, Kaido Pihlakasele ja Endel Saadojale, samuti Liina Linsile, Aare Targale, Sven Pappile, Linnar Liivamäele ja Ants Froschile, kelle uurimusi advokatuuri ajaloo kohta on autor kasutanud.

ÕNNITLEME

Auväärseid juubilare, vandeadvokaate:

Dagmar Saks	80
Aino-Eevi Lukas	75
Konrad Mällo	75
Uno Paimets	70
Henn Eomois	60
Toomas Bekker	60
Alar Neiland	60
Ain Kiis	60
Vello Tammer	50
Mati Senkel	50
Andres Gorkin	50
Rein Napa	50
Heiki Pisuke	50
Sergei Belov	50
Priit Manavald	50
Andres Tamm	50

Kauaaegseid advokaate, pensionäre:

Ants Võlli	80
Endel Saadoja	80
Lea Mandel	75
Huunart Sakh	75

Riikliku autasu Riigivapi II klassi teenetemärgi saamise puhul vandeadvokaat **Jüri Raidlat**;

Riikliku autasu Riigivapi III klassi teenetemärgi saamise puhul vandeadvokaate **Arvo Juntit** ja **Ahti Kõod**;

Riikliku autasu Riigivapi IV klassi teenetemärgi saamise puhul vandeadvokaadi vanemabi **Heiki Lindperet**;

Riikliku autasu Riigivapi V klassi teenetemärgi saamise puhul vandeadvokaat **Kai Amost**.

Advokatuuri teenetemärgi puhul vandeadvokaat **Kaido Pihlakast**.

Tänukirja puhul **Liina Linsit**.

ÜLEVAADE EESTI ADVOKATUURI AUKOHTU TEGEVUSEST 2005. AASTAL

Eesti Advokatuuri aukohtu liikmed aruandeperioodil kuni 05. mai 2005 olid Toomas Luhaäär (esimees), Siiri Schneider, Kaido Pihlakas, Jaan Lindmäe ning Riigikohtu esimehe nimetatud kohtunik Ago Kutsar (Tartu Ringkonnakohtu esimees) ja asendusliikmed Leon Glikman, Raivo Laus ning Liina Linsi.

1. märtsil 2005 jõustus advokatuuriseaduse muudatus, mille kohaselt kuulub aukohtusse neli advokatuuri üldkogu valitud vandeadvokaati, kaks kohtunike täiskogu valitud kohtunikku ja Tartu Ülikooli õigusteaduskonna nõukogu määratud õigusteadlane. 05. mail toimunud üldkogul nimetati uuteks aukohtu vandeadvokaatidest liikmeteks järgmiseks neljaks aastaks Andres Aavik, Liina Linsi, Priit Manavald, Aare-Heino Raig, asendusliikmeteks vandeadvokaadid Leino Biin, Leon Glikman, Ivo Mahhov. Kohtunike täiskogu valis aukohtusse Tallinna Ringkonnakohtu tsiviilkolleegiumi liikme Ande Tánava ja Harju Maakohtu Liivalaia kohtumaja kohtuniku Katre Poljakova. Tartu Ülikooli õigusteaduskonna nõukogu määras aukohtu koosseisu võrdleva õigusteaduse professori Raul Naritsa.

Uue koosseisu esimene istung toimus 12. mail, liikmed valisid aukohtu esimeheks vandeadvokaat Andres Aaviku.

Advokatuuri aukohtu istungid toimusid 2005. aastal vastavalt vajadusele ning aruandeperioodil toimus advokatuuri aukohtus 9 istungit (neist 5 eelmise koosseisuga). Kokku oli aukohtumenetluses 11 advokaadi (8 vandeadvokaadi, 2 vandeadvokaadi vanemabi ja 1 vandeadvokaadi abi) suhtes esitatud kaebused.

Aruandeperioodil määras aukohus distsiplinaarkaristuse kahel korral: kutsetegevuse peatamise kolmeks kuuks ja noomituse. Aukohtu menetlusse jäi aruandeperioodi lõppedes 4 asja.

Allpool käsitleme aruandeperioodil aukohtu poolt langetatud tähelepanuväärivaid otsuseid.

1

Eesti Advokatuuri aukohus, koosseisus Andres Aavik, Ande Tänav, Liina Linsi, Katre Poljakova, Priit Manavald, Raul Narits ning Aare Raig, arutas 30.06.2005. a istungil N. M.-i kaebust vandeadvokaadi vanemabi V. M.-i tegevuse peale.

Kaebuses süüdistati vandeadvokaadi vanemabi V. M.-i selles, et tema omandas oma kliendi nõude. Nimelt oli advokaat aastate jooksul erinevate kohtuasjade menetlemisel esindanud kaebaja endist abikaasat I. M.-i. Kaebaja sõnade kohaselt oli neil endise abikaasaga suuline kokkulepe selles, et tema ei nõua I. M.-ilt alimentide võlgnevuse tasumist, kui I. M. ei nõua temalt kokkuleppes märgitud 52 000 krooni

tasumist. 2004. a detsembris esitas Tartumaa kohtutäitur kohtule taotluse võlgnikule kuuluvale varale sissenõude pööramise viisi määramiseks. Sellest avaldusest sai kaebaja teada, et temalt nõutakse võlgnevust 52 000 krooni koos viivistega, kokku nõude summaks 200 809.50 krooni ja et sissenõudjaks on advokaat V. M. Samuti selgus kohtuasja materjalidest, et I. M. on nõude loovutanud advokaadile.

Eesti Advokatuuri aukohus algatas eelpoolnimeetatud avalduse alusel vandeadvokaadi vanemabi V. M.-i suhtes aukohtumenetluse vastavalt advokatuuriseaduse §-le 16 lg 2.

Eesti Advokatuuri aukohtu istungil 30. juunil 2005 jäi kaebaja esitatud kaebuse juurde leides, et advokaat on toime pannud distsiplinaarsüüteo ja teda tuleb karistada.

V. M. kinnitas aukohtu istungil, et ta kahetseb oma tegu ning palub leebemat karistust. Ta selgitas, et on esindanud I. M.-i erinevates menetlustes alates 1997 aastast, viimasel korral alates jaanuarist 2005 elatise suurendamise hakis, mille esitas N. M.

Tutvunud esitatud kaebuse ja lisatud materjalidega, täiendavalt kogutud tõenditega ning ära kuulunud aukohtu istungil kaebaja N. M.-i ning advokaat V. M.-i, jõudis aukohus alljärgnevatele järeldustele.

Vastavalt advokatuuriseaduse §-le 44 lg 3 ei või advokaat õigusteenust osutades omandada kliendi õigusi. Sellega ta rikkus AdvS § 44 lg 3 sätestatud keeldu. Rikkumise raskuse hindamisel arvestas aukohus aga muuhulgas ka AdvS § 44 lg 3 sätestatud keelu eesmärki. Aukohtu koosseis asus üksmeelselt seisukohale, et nimetatud norm on kehtestatud eel-

kõige advokaadi kliendi huvide kaitseks. Antud juhul kliendil oma advokaadi suhtes pretensioone ei olnud ja seega sai õigusnormi kaudu kaitstav hüve kahjustatud vaid kaudselt. Samas pidas aukohus vajalikuks märkida, et ei ole tuvastatud nõude loovutamise lepingu võltsimist.

Karistust määrates arvestas aukohus menetletava asja olemust ja advokaadi isikuomadusi. V. M. ei ole varem distsiplinaarkorras karistatud, tema poolt aukohtu istungil avaldatud kahetsust arvestas aukohus kergendava asjaoluna. Aukohus tunnistas vandeadvokaadi vanemabi V. M.-i süüdi distsiplinaarsüüteoos ning määras karistuseks kergeima võimaliku distsiplinaar karistuse – noomituse.

2

Eesti Advokatuuri aukohus koosseisus Toomas Luhaäär, Ago Kutsar ja Kaido Pihlakas (eesistuja) arutasid 28.02.2005. a ning Toomas Luhaäär, Siiri Schneider, Ago Kutsar ja Kaido Pihlakas 28.03.2005. a AS-i juhatuse liikme kaebust vandeadvokaadi vanemabi M. P. tegevusele. Eesti Advokatuuri juhatuse 01.02.2005. a otsusega nr 5 tehti aukohtule ettepanek vandeadvokaadi vanemabi M. P. suhtes aukohtumenetluse algatamiseks, seoses sellega et M. P. aastate jooksul osutades õigusabi AS-ile hakkas 2003. a esindama isikut hagis AS-i vastu, kasutas menetluses seoses õigusabi osutamisega saadud konfidentsiaalseid dokumente. Lisaks sellele on Advokaadibüroo X esitanud AS-i vastu hagi advokaaditasu väljamõistmiseks, kuigi AS ei ole kunagi olnud Advokaadibüroo X kliendiks. Advokaat

M. P. esitas AS-ile arveid õigusabi osutamise eest OÜ X nimel.

Aukohtu 28.02.2005. a määrusega algatati M. P. suhtes aukohtumenetlus.

Aukohus leidis, et M. P., olles advokatuuri liige ja töötades Advokaadibüroos Y on osutanud õigusabi osaühingu X kaudu, millega rikkus AdvS § 49 lg 1 toodud nõuet osutada õigusabi advokaadibüroo kaudu. Aukohtu arvates oli tegemist raske distsiplinaarüleastumisega, kuna eelnimetatud tegudega kahjustas ta kliendi huve jättes viimase ilma advokatuuriseadusega tagatud õigustest ja rikkus jämedalt eetikakoodeksi sätteid, luues reaalse ohu kliendi seadusega tagatud õigustele, ja kahjustas advokatuuri mainet ja usaldusväärust.

Kuna 04.10.2003. a kehtis AdvS § 19 lg 5 redaktsioon, milline sätestas, et distsiplinaarkaristust ei või määrata, kui distsiplinaarsüüteo toimepanemisest on möödunud üle aasta, ei saanud aukohus kirjeldatud üleastumise eest M. P.-le distsiplinaarkaristust määrata.

05.11.2002. a sõlmis M. P. selleks seaduslikku alust ja volitust omamata Advokaadibüroo Y ja ASi vahelise õigusteenuse lepingu, määrates endale advokaadi tasu suuruse ning tulemustasu (preemia) määra ja tingimused. Samuti vormistas ta endale advokaadivolikirja ASi esindamiseks kohtus, rikkudes sellega AdvS § 55 lg 1 ja 4 ning § 57 lg 1, sest kliendilepingu sõlmib advokaadibüroo pidaja, kes annab ka advokaadivolikirja.

Kuna M. P. ei informeerinud nendest asjaoludest büroopidajat, rikkus ta ka Eetikakoodeksi § 9 lg 1 ja

§ 24 lg 1 sest ta käitus büroopidaja – juhataja suhtes ebaausalt ja väärilt.

M. P. rikkus AdvS § 60 lg 1 ja 4, milline sätestab, et advokaaditasu lepatakse kokku kliendilepingus ning klient tasub advokaadibüroo pidajale kokkulepitud viisil ja ajal arve alusel. Oma sellise tegevusega rikkus advokaat M. P. ka Eetikakoodeksi § 9 lg 1 ja 17 lg 1, kuna tasu nõudmisel endiselt kliendilt ei käitunud ausalt, väarikalt ja kooskõlas heade kommetega, millega ta kahjustas advokaadi kutse ja advokatuuri mainet.

Aukohus tuvastas, et AS-i arve esitamisega pani advokaat M. P. toime distsiplinaarüleastumise.

Lähtudes ülaltoodust ja juhindudes AdvS § 19 lg 1 ja 2 tunnistas aukohus vandeadvokaadi vanemabi M. P. süüdi distsiplinaarsüüteo toimepanemises ning määras distsiplinaarkaristuseks kutsetegevuse peatamise kolmeks kuuks.

3

Eesti Advokatuuri aukohus, koosseisus Toomas Luhaäär, Kaido Pihlakas, Jaan Lindmäe ja Ago Kutsar arutas 27.01.2005, 15.02.2005 ja 28.02.2005 B.-D. T. kaebuseid vandeadvokaat K.-P. K. tegevuse peale.

Advokatuuri juhatuse 21.12.2004. a otsuse kohaselt on vastavalt advokatuuriseaduse §-le 64 B.-D. T. kaebuste näol tegemist kliendi ja advokaadi lahkarmusega advokaaditasu üle. Aukohus hindab advokaadi tegevust advokatuuriseaduse, kodukorra ja eetikakoodeksi kohaselt.

Aukohus, hinnates kõiki tõendeid nende kogumis, leidis, et pole tõendatud, et vandeadvokaat K.-P. K. oleks kliendi suhtes kasutanud mõjutusvahendeid tulemustasu kokkuleppe sõlmimiseks ning millegagi pole kummutatud advokaadi väited, et tulemustasu kokkulepe sõlmiti kliendi vaba tahte kohaselt ja ilma igasuguse välise mõjutuseta. Tulemustasu sõlmimiseks näitas initsiatiivi eelkõige klient, mida kinnitavad kirjalikud kokkulepped, kompromissleping ning kliendi käitumine asjaajamise käigus ja ka peale soovitud juriidilise tulemuse saavutamist.

Aukohus leidis, et B.-D. T. poolt tulemustasu vaidlustamine on põhjendamatu.

Hinnates kõiki tõendeid kogumis, tekkis aukohtul veendumus, et kaebuste esitamine B.-D. T. poolt on antud juhul kantud soovist vabaneda kokkulepitud tulemustasu maksmisest advokaadibüroole. Antud juhul ei ole tegemist ebamõistliku surve, eksitusse viimise või pettusega. Tulemustasu kokkulepe sõlmiti poolte vaba tahte alusel.

Vastavalt eetikakoodeksi §-le 17 lg 1 määratakse tasu suurus ja vorm õigusteenuse osutamise eest kindlaks kokkuleppel kliendiga ja sätestatakse õigusteenuse lepingus. Advokatuuriseaduse § 61 lg 3 kohaselt võib kokkuleppel kliendiga tasu suuruse seada sõltuvusse advokaadi töö tulemustest ja muudest asjaoludest.

Advokatuuriseaduse § 60 lg 3 kohaselt ei või advokaatur määrata advokaaditasu piirmäärasid.

Eeltooduga leidis aukohus, et advokaaditasu vaidlustamine ei ole põhjendatud ning kaebuste rahuldamiseks puudus alus.

EESTI ADVOKATUURI EETIKAKOODEKS

Vastu võetud Eesti Advokatuuri
08.04.1999 üldkogu otsusega

Muudetud Eesti Advokatuuri
05.05.2005 üldkogu otsusega

I peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Eetikakoodeksi reguleerimisala

Eetikakoodeks koondab advokaadi kutse-eetika nõuded ning head tavad. (05.05.2005)

§ 2. Kutse-eetika nõuete järgimine

- (1) Advokaadi kutse kohustab advokaati järgima kutse-eetika nõudeid.
- (2) Kutse-eetika nõuete järgimist tagab iga advokaadi teadlikkus advokaadi kutsega kaasnevatest kohustus- test ning advokatuuris valitsev avalik arvamus.
- (3) Kui advokaat kahtleb, missugust käitumisviisi valida, pöördub ta, vältimaks kutse-eetika nõuete rikkumist, nõu saamiseks vanema kolleegi poole.

(4) Eetikakoodeksis sätestatud kutse-eetika nõuete rikkumise eest võib advokaadi suhtes algtada aukohtumenetluse ja määrata advokaadile distsiplinaarkaristuse.

§ 3. Kutse-eetika nõuete tõlgendamine

Kutse-eetika nõudeid tõlgendatakse seaduse, advokatuuri üldkogu ja juhatuse otsuste, aukohtu lahendite, eetika- ja metoodikakomisjoni soovitude, advokatuuris kujunenud praktika ja tava, samuti vanema kolleegi arvamuse ja advokaadi südametunnistuse alusel. (05.05.2005)

(2) (kehtetu alates 05.05.2005)

II peatükk

ÜLDPÕHIMÕTTED

§ 4. Advokaadi sõltumatus

(1) Õigusteenust osutades juhindub advokaat seadusest, advokatuuri organite õigusaktidest ja otsustest, kutse-eetika nõuetest, samuti headest kommetest ja tavadest ning oma südametunnistusest.

(2) Advokaat ei või õigusteenust osutades alluda avaliku arvamuse, riigi- ja kohaliku võimu ega ametiasutuste ja -isikute survele, samuti mis tahes muule otsesele või kaudsele mõjutamisele, mis kahjustab advokaadi sõltumatust kutsetegevuses.

(3) Advokaat võib kuuluda erakonda ja mittetulunduslikesse organisatsioonidesse ning nende juhtorga-

nitesse, kuid ta ei tohi õigusabi andmisel juhinduda oma poliitilistest, usulistest, maailmavaatelistest või muudest veendumustest ja erakondlikust kuuluvusest. (05.05.2005)

(4) Advokaadil on keelatud tegutseda kutsealal, mis on vastuolus advokaadi kutse-eesitika nõuetega või sõltumatusse põhimõttega või mis on muul viisil sobimatu advokaadi kutsega.

(5) Advokaat valib kliendi poolt antud volituste piires kliendi huvide kaitseks vajalikud seadusega kooskõlas olevad viisid ja vahendid.

(6) Advokaati ei või samastada kliendi ülesande täitmise tõttu kliendiga ega kliendi kohtuasjaga.

§ 5. Konfidentsiaalsus

(1) Advokaadi ja kliendi vaheline suhe rajaneb usaldusel. Seetõttu on teave, mida advokaat on seoses õigusteenuse osutamisega saanud, konfidentsiaalne.

(2) Advokaat on kohustatud saladuses hoidma mis tahes teavet, mida ta on seoses õigusteenuse osutamisega saanud ja samuti selle teabe allikat, välja arvatud juhul, kui seadusest tuleneb otsene kohustus teavet avaldada või kui kliendi poolt antud volitustest või ülesandest tuleneb kliendi nõusolek teabe avaldamiseks. (05.05.2005)

(3) Konfidentsiaalsus laieneb ka advokaadi poole õigusteenuse saamiseks pöördumise faktile, samuti õigusteenuse sisule ja advokaaditasu suurusele. Konfidentsiaalsuse rikkumiseks ei ole advokaaditasu suuruse teatamine kohtule kohtukulude väljamõistmiseks.

(4) Advokaat peab tagama, et kõrvalistel isikutel ei

oleks juurdepääsu kliendi dokumentidele, kirjavahe-
tusele ja muudele teabekandjatele, samuti advokaadi
poolt kliendile õigusteenuse osutamisel koostatud do-
kumentidele, mis on advokaadi valduses seoses kliendi
ülesannete täitmisega.

(5) Advokaat ei või anda seletust ega tunnistajana
ütlusi asjaolude kohta, mis on temale teatavaks saa-
nud seoses õigusteenuse osutamisega.

(6) Advokaat ei tohi advokaadi kutsetegevusega seotud
dokumente ja muid teabekandjaid anda kõrvalistele
isikutele, samuti ametiasutustele, kellele need doku-
mendid ja teabekandjad ei ole adresseeritud, välja
arvatud juhul, kui seadusest tuleneb otsene kohustus
taoliseks andmekandjate esitamiseks või kui kliendi
poolt antud volitustest või ülesandest tuleneb kliendi
nõusolek taoliseks andmekandjate esitamiseks. Konfi-
dentsiaalsuse rikkumiseks ei ole nimetatud dokumen-
tide ja teabekandjate andmine ja neis sisalduvate and-
mete avaldamine järelevalvet teostavale advokatuuri
juhatusel ja advokaadi distsiplinaarasja arutavale
aukohtule. (05.05.2005)

(7) Konfidentsiaalsuskohustus ei ole ajaliselt piiratud.
Advokaat on kohustatud järgima konfidentsiaalsust ka
pärast kutsetegevuse lõpetamist. Konfidentsiaalsus-
kohustuse rikkumist ei saa õigustada avaliku huviga
ega sellega, et see võimaldaks kliendi huve paremini
kaitsta. (05.05.2005)

(8) Konfidentsiaalsuskohustusest võib advokaati kir-
jaliku nõusolekuga vabastada üksnes klient või tema
õigusjärglane. (05.05.2005)

§ 6. Äriline teavitamine

(1) Advokaadibüroo võib oma tegevuse kohta anda avalikkusele suunatud teavet, sealhulgas edastada teavet advokaadibüroo ärinime, tegevusvaldkondade, asukoha ja tööaja, samuti advokaadibüroos tegutsevate advokaatide nimede, senise tegevuse, tegevusvaldkondade ja teaduskraadide kohta.

(2) Advokaadi ja advokaadibüroo tegevusest ärilise teavitamise korral peab järgima advokaadi kutse-eetika nõudeid, sealhulgas advokaadi sõltumatuse, konfidentsiaalsuskohustuse, väärrikuse ja kollegiaalsuse põhimõtteid.

(05.05.2005)

§ 7. Kõlvatu võistlus

(1) Advokaat ei või hankida kliente ebaausal teel, kallutades teise advokaadi klienti vahetama advokaati või samal eesmärgil halvustada kolleege või teisi advokaadibüroosid või nende poolt pakutavat õigusabi.

(2) Advokaat võtab üle ülesande kliendile õigusteenuse osutamiseks asjas, milles varem on õigusteenust samale kliendile osutanud teine advokaat, üksnes pärast seda, kui ta on ülesande ülevõtmisest teavitanud kliendile varem õigusteenust osutanud advokaati. Advokaat vabaneb varem õigusteenust osutanud advokaadi teavitamise kohustusest, kui teavitamine võib kahjustada kliendi huve.

(3) Kui advokaat võtab vastu ülesande esindada või kaitsta isikut, kelle esindamiseks või kaitsmiseks on advokaadile teadvalt riikliku õigusabi osutamiseks määratud teine advokaat, on kokkuleppel ülesande

vastu võtnud advokaat kohustatud sellest viivitamata teavitama õigusabi osutamiseks määratud advokaati.

(4) Suhtlemisel kliendiga või õigusabi soovijaga ei tohi advokaat esitada halvustavaid hinnanguid või võrdlusi teiste advokaadibüroode ja advokaatide suhtes.

(5) Advokaat ei avalda kolleegi halvustavaid või tema asjatundlikkust kahtluse alla seadvaid väiteid.

(6) Advokaat ei teata avalikkusele tema poolt pakutavate õigusteenuste hinda.

§ 8. Kliendi huvide kaitse

(1) Advokaat peab õigusteenuse osutamisel tegutsema üksnes kliendi huvides, eelistades kliendi huve enda ja kolmandate isikute, sealhulgas kolleegide huvidele. Advokaat on kohustatud kasutama kliendi huvides kõiki vahendeid ja viise, mis ei ole vastuolus seadusega ja kutse-eetika nõuetega, säilitades au ja väärrikuse.

(2) Advokaat kasutab kliendi ülesande täitmisel neid seadusega kooskõlas olevaid viise ja vahendeid, mis võimaldavad kliendi huve paremini kaitsta. Seejuures lähtub advokaat seadusest, oma teadmistest ja kogemustest ning südametunnistusest. Kui see pole vastuolus seadusega, kutse-eetika nõuetega või kliendi huvidega, arvestab advokaat kaitsmis- või esindusviiside ja vahendite valikul kliendi soovi. Kui klient on õigusteenuse lepingus piiranud advokaadi õigust teatud kaitsmis- või esindusviise või -vahendeid kasutada, on see piirang advokaadile kohustuslik. (05.05.2005)

(3) Advokaat võib õigusabi andmisel täita üksnes neid kliendi ülesandeid, mis ei ole õigusvastased ega kahjusta advokaadi au ja väärrikust. Juhul, kui kliendi

soovid on vastuolus kliendi tegelike huvidega, seadusega või advokaadi au ja väarikusega, selgitab advokaat kliendile oma seisukohti ja kliendi seadusevastastest või põhjendamatumest nõudmistest tulenevaid võimalikke tagajärgi. Kui klient ei loobu oma nõudmistest, on advokaadil õigus õigusteenuse leping lõpetada.

§ 9. Au ja väarikus

(1) Advokaat peab suhtlemisel klientide, kohtu, kolleegide ja avalikkusega käituma ausalt ja väarikalt ning kooskõlas heade kommetega ja tavadega ning kutse-eetika nõuetega. Advokaat peab hoiduma advokaadi kutset ja advokatuuri mainet kahjustavast käitumisest.

(2) Lõikes 1 sätestatud kohaldatakse ka advokaadi käitumisele väljaspool kutsetegevust.

III Peatükk

SUHTED ADVOKAADIBÜROOS

§ 10. Järelevalve kutse-eetika nõuete täitmise üle

(1) Järelevalvet kutse-eetika nõuete täitmise üle advokaadibüroos teostab advokaadibüroo pidaja.

(05.05.2005)

(2) Vandeadvokaadist patrooni kohustuseks on jälgida, et tema juhendamisel olevad vandeadvokaadi abid ja vandeadvokaadi vanemabid järgiksid kutse-eetika nõudeid.

§ 11. Konfidentsiaalsus advokaadibüroos

(1) Konfidentsiaalsuse järgimise advokaadibüroos kindlustab advokaadibüroo pidaja. (05.05.2005)

(2) Advokaadibüroo pidaja korraldab advokaatide kutsetegevusega seotud konfidentsiaalsete dokumentide ja muude teabekandjate hoidmist sellisel, et need ei satuks kõrvaliste isikute kätte. Õigusteenuse osutamisel saadud teabekandjaid ei või anda kõrvalistele isikutele. (05.05.2005)

(3) Advokaadibüroo pidaja tagab, et advokaadi või büroo nimega kirja- või muude dokumentide planke ja trükiseid ning büroo sümboolikat ei kasutaks kõrvaline isik. (05.05.2005)

IV peatükk

SUHTED KLIENDIGA

§ 12. Ülesande vastuvõtmine

(1) Advokaadil on õigus otsustada, ka ta võtab õigusteenuse saamiseks pöördunud isiku ülesande vastu või mitte.

(2) (kehtetu 05.05.2005)

(3) Advokaat ei või ülesannet vastu võtta, kui on ilmne, et õigusabi taotletakse seadusega vastuolus oleva huvi kaitseks või kui kliendi nõue ei põhine seadusel või kui puudub protsessuaalne võimalus kliendi huvide kaitsmiseks.

(4) Advokaat ei võta ülesannet vastu, kui tema töö-

koormus seda ei võimalda, samuti siis, kui advokaadi kutseoskused- ja teadmised selles valdkonnas ei võimalda kliendi huve parimal võimalikul viisil kaitsta.

(5) Kui õigusabi taotleja seda soovib, teatab advokaat, mis põhjusel ta ülesannet vastu ei võta.

(6) Advokaat on ülesande vastu võtnud, kui selle kohta on sõlmitud seaduse nõuetele vastav õigusteenuse leping.

§ 13. Huvide konflikt

(1) Advokaat ei tohi samas asjas esindada või kaits- ta kahte või enamat klienti või osutada neile muud õigusteenust, kui nende isikute huvid on vastuolus. Advokaat ei või osutada kliendile õigusteenust juhul, kui esineb asjaolu, mis kahjustab või võib kahjustada advokaadi võimet täita käesoleva koodeksi § 8 lg 1 nõudeid ja tegutseda üksnes kliendi huvides (huvide konflikt), välja arvatud juhul, kui advokaat on sellisest asjaolust klienti teavitanud ja klient siiski soovib, et advokaat talle õigusteenust osutaks. (05.05.2005)

(2) Huvide konflikti ilmnemisel keeldub advokaat õigusteenuse saamiseks pöördunud isiku ülesannet vastu võtmast.

Advokaat on kohustatud loobuma ülesande täitmisest, kui pärast selle vastuvõtmist ilmneb asjaolu, mis eel- mise löike kohaselt oleks välistanud ülesande vastu- võtmise. (05.05.2005)

(3) Advokaat võib osutada õigusteenust mitmele isiku- le samas asjas, kui ei esine huvide konflikti. Huvide konflikti ei esine muuhulgas juhul, kui kõik need isi- kud nõustuvad ja soovi avaldavad, et advokaat osu-

taks samas asjas õigusteenust ka teistele klientidele. Kui samas asjas hiljem tekib vaidlus, ei või advokaat osutada õigusteenust ühelegi nimetatud klientidest. (05.05.2005)

§ 14. Õigusteenuse osutamine

(1) Advokaat on kohustatud ülesande vastuvõtmisel või sellest keeldumisel, samuti ülesande täitmisel või ülesande täitmisest loobumisel kohtlema kõiki isikuid võrdselt, sõltumata kodakondsusest, rahvusest, rassist, nahavärvusest, soost, keelest, päritolust, usutunnistusest, poliitilistest või muudest veendumustest, samuti varalisest ja sotsiaalsest seisundist või muudest sarnastest asjaoludest.

(2) Advokaadi osutatud õigusteenus peab olema asjatundlik ning põhinema tehiolude, tõendite, õigusaktide ja kohtupraktika põhjalikul uurimisel. Asjatundliku õigusteenuse eelduseks on see, et advokaat täiendab pidevalt oma kutsealaseid teadmisi ja oskusi. Advokaat ei või kasutada kliendi huvide kaitsmiseks seadusega vastuolus olevaid viise ja vahendeid.

(2¹) Advokaat peab kliendile selgitama, missugused on võimalused ja eeldused kliendi poolt soovitava lahenduse saavutamiseks. Menetluse alustamise otsustab klient. (05.05.2005)

(3) Advokaat täidab kliendi ülesande mõistliku aja jooksul või õigusteenuse lepingus kokkulepitud tähtpäevaks ning hoidub kliendile põhjendamatute kulutuste tekitamisest.

(4) Advokaat peab klienti regulaarselt teavitama ülesande täitmisega seonduvatest asjaoludest ning vastama

kliendi järelepärimistele asjakohaselt ja õigeaegselt, võimalusel pöördumises kasutatud keeles.

(5) Advokaat ei ole kohustatud kontrollima kliendi poolt talle usaldatud teabe õigsust. Advokaat ei vastuta kliendi poolt talle esitatud andmete tõlevastavuse eest.

(6) Advokaadibüroo pidaja tagab, et kliendi poolt advokaadile ülesande täitmiseks usaldatud või ülesande täitmisel kliendi nimel saadud raha, väärtpabereid ja muud vara hoitakse eraldi advokaadibüroo või advokaatide varast ning selle üle peetakse eraldi arvestust. (05.05.2005)

§ 15. Õigusteenuse lepingu täitmine

Advokaat on kohustatud kliendilt saadud ülesande täitma hoolikalt ja täpselt vastavalt kliendiga sõlmitud õigusteenuse lepingule. Õigusteenuse lepingu piiresst väljuvaid ülesandeid, mida klient on advokaadile andnud või mis on kliendi huvide kaitseks vajalikud, võib advokaat kas kokkuleppel kliendiga täita või nende ülesannete täitmisest loobuda.

§ 16. Kliendi asja materjalid

(1) Kliendi asja materjalid koosnevad kliendi poolt antud ülesande täitmise käigus advokaadile üleantud dokumentidest, kirjavahetusest ja advokaadi poolt kliendi ülesandel koostatud õigusdokumentidest. Advokaat on kohustatud hoidma kliendi asja materjale iga kliendi kohta eraldi ja tagama nende säilimise ja konfidentsiaalsuse. (05.05.2005)

(2) Advokaadi poolt enda tarbeks infokandjale salvestatud teave ei kuulu kliendi asja materjalide hulka, küll aga laieneb sellele konfidentsiaalsus.

(3) Advokaadile üleantud originaaldokumendid tagastakse kliendile tema nõudmisel pärast ülesande täitmist, samuti õigusteenuse lepingu lõpetamisel või ülesande täitmisest loobumisel, kui need dokumendid ei ole võetud kohtutoimikusse.

(4) Advokaadil on õigus kliendi ülesandel koostatud või kliendi poolt talle üleantud dokumentide suhtes rakendada kinnipidamisõigust juhul, kui klient on jätnud osutatud õigusteenuse eest tasumata. (05.05.2005)

§ 17. Tasu õigusteenuse osutamise eest

(1) Tasu suurus ja vorm õigusteenuse osutamise eest (advokaaditasu) määratakse kokkuleppel kliendiga ja sätestatakse õigusteenuse lepingus.

(2) Kui klient on jätnud kokkulepitud tingimustel tasu maksmata, on advokaadil õigus keelduda kliendile õigusteenuse osutamisest ja õigusteenuse leping lõpetada.

(3) Advokaat võib anda tasuta (*pro bono*) õigusabi.

(4) Kui isikul võib olla õigus riiklikule õigusabile, peab advokaat teda sellest võimalusest teavitama. (05.05.2005)

(5) Kui õigusabi eest on tasunud riik, ei ole advokaat õigustatud võtma kliendilt advokaaditasuna või kulude hüvitusena muid rahasummasid.

§ 18. Õigusteenuse osutamisest loobumine

(1) Advokaat on kohustatud loobuma õigusteenuse lepingus ettenähtud ülesande täitmisest ja lõpetama lepingu, kui klient:

1. esitab võltsitud tõendeid ja advokaat on tõendi võltsimisest teadlik;
2. nõuab, vaatamata advokaadi selgitusele, et advokaat kasutaks seadu sega vastuolus olevaid vahendeid või viise kliendi huvide kaitsmiseks;
3. nõuab, et advokaat tegutseks viisil, mis ei ole kooskõlas advokaadi au ja väarikusega või kutse-eeetika nõuetega.

(2) Advokaat võib oma algatusel loobuda endale õigusteenuse lepinguga võetud ülesande täitmisest või lõpetada õigusteenuse lepingu, kui:

1. kliendi ülesande täitmisel ilmneb §-is 13 nimetatud huvide konflikt;
2. klient ei täida või rikub õigusteenuse lepingu olulist tingimust;
3. klient tegutseb advokaadi juhiste vastaselt või muul viisil väljendab selgelt, et ta on kaotanud usalduse advokaadi vastu;
4. klient annab advokaadile kliendi huve kahjustavaid või ülesande täitmi seks ilmselt kasutuid juhiseid ning hoolimata advokaadi selgitusest, ei loobu nende juhiste järgimise nõudmisest.

(3) Advokaat ei või riikliku õigusabi andmisel omal algatusel loobuda endale võetud kohustustest kaitsta kahtlustatavat, süüdistatavat, kohtualust või esinda-

da tsiviil- või haldusasjas maksejõuetut füüsilist isikut, välja arvatud juhul kui esineb huvide konflikt. (05.05.2005)

(4) Õigusteenuse andmisest loobumine ei võta advokaadilt õigust tasule juba osutatud õigusabi eest.

§ 19. Suhted kliendiga kriminaalmenetluses

(1) Advokaat ei või loobuda endale kokkuleppel või määratud korras võetud ülesandest kahtlustatava, süüdistatava või kohtualuse kaitsmiseks.

(2) Lõikes 1 nimetatud kohustus kehtib menetlus- toimingu (menetlusstaadiumi) piires, milleks on õigusteenuse lepingus kokku lepitud või milleks on advokaadile määratud korras ülesanne antud. Ülesanne kaitseks esimese või teise astmekohtus hõlmab ka advokaadi kohustust esitada kohtulahendi peale kaebuse, kui kaitsealune seda soovib ja selleks on õiguslik alus.

(3) Kui kaitsealune eitab temale süüks arvatud teo toimepanemist, on advokaat seotud kaitsealuse positsiooniga. Advokaat ei ole seotud kaitsealuse positsiooniga õigusliku hinnangu andmisel kaitsealusele süüks arvatud teole, kuid ta peab kaitsepositsiooni kaitsealusele teatavaks tegema.

(4) Kaitstes kohtualust, kelle huvid on vastuolus samas kriminaalasjas teise kohtualuse huvidega, hoidub advokaat teise kohtualuse põhjendamatust süüdistamisest, kahjustamata seejuures oma kaitsealuse huve.

V peatükk

SUHTED KOHTUGA

§ 20. Suhtlemine kohtuga

(1) Advokaat on kohustatud kohtus käituma väärikalt, korrektselt ja kohtu suhtes lugupidavalt nii kõnes, kirjas kui teos. Advokaat peab hoiduma kohtu tegevuse ja kohtulahendi ebakohasest kriitikast. Advokaat ei arvusta kohtu tegevust ega seadusjõus olevat kohtulahendit meedias ega avalikkuse ees. Arvustamiseks ei loeta arvamuse avaldamist jõustunud kohtulahendis sisalduvate õigusteoreetiliste seisukohtade ja õigusliku laadi põhjenduste kohta.

(2) Advokaat on kohustatud õigeaegselt teavitama kohut asja kokkuleppel lahendamisest, samuti asjaoludest, mis võivad tingida kohtuistungi edasilükkamise.

(3) Advokaat ei tohi kohtunikku protsessiväliselt mistahes viisil mõjutada.

§ 21. Kliendi huvide kaitse kohtumenetluses

(1) Advokaadil ei ole õigust esitada tõendeid ega väiteid, mis kahjustavad tema kliendi huve.

(2) Advokaadil on keelatud tahtlikult viia kohut eksitusse, esitada kohtule teadvalt ebaõiget või eksitavat teavet, esitada kohtule tõendeid, mis advokaadile teadvalt on võltsitud või muul moel tahtlikult takistada asja õiget ja kiiret läbivaatamist.

(3) Advokaat ei tohi esitada väiteid, mis viitavad mistahes rassilistele, usulistele, rahvuslikele või soolistele eelarvamustele.

§ 22. Suhtlemine menetlusosaliste ja tunnistajatega

(1) Advokaat on kohustatud vastaspoole ja teiste menetlusosaliste suhtes käituma väärikalt, viisakalt ja lugupidavalt nii kõnes, kirjas kui teos. Advokaat hoidub menetlusosaliste isikuid halvustamast.

(2) Advokaat ei tohi esitada menetlusosalistele teadvalt ebaõiget või eksitavat teavet.

(3) Advokaat ei tohi kohtuväliselt mõjutada tunnistajaid ning avaldada survet muudele menetlusosalistele, neid tahtlikult eksitada või kasutada oma protsessiõigusi pahatahtlikult.

§ 23. Suhtlemine muude ametiasutustega ja isikutega

Nõuded, mis kehtivad advokaadi suhtlemisel kohtuga, kehtivad ka advokaadi suhtlemisel vahekohtuga ning muude ametiasutuste ja isikutega.

VI peatükk

SUHTED KOLLEEGIDEGA

§ 24. Suhtlemine kolleegidega

(1) Advokaadi suhted kolleegidega rajanevad vastastikkusel austusel ja usaldusel. Advokaat suhtub kolleegi heatahtlikult, ausalt, viisakalt ja korrektset, on abivalmis ja koostööaldis. Nende nõuete täitmine ei tohi kahjustada kliendi huve. (05.05.2005)

(2) Kutsealastest ja isiklikest küsimustest tekkinud lahkkelisid advokaatide vahel püütakse lahendada

kokkuleppel. Kui kokkulepet ei saavutata, võib advokaat kolleegide vahelise vaidluse lahendamiseks pöörduda advokatuuri juhatuse või aukohtu poole.

(3) Advokaat kasutab kolleegi vastu õiguskaitsevahendeid üksnes siis, kui on ammendatud kõik muud võimalused vaidluse lahendamiseks.

(4) Advokaat ei lahenda kolleegide vahelisi vaidlusi meedias ega avalikkuse ees.

(5) Kui advokaat osutab õigusabi asjas, milles vastaspoolt teadaolevalt nõustab samuti advokaat, suhtleb advokaat vastaspoolega üldjuhul tema advokaadi teadmisel või kaudu. Kui advokaat kliendi asja ajamisel pöördub otse vastaspoole poole, teavitab ta sellisest pöördumisest vastaspoole advokaati. (05.05.2005)

VII peatükk

SUHTED AVALIKKUSEGA

§ 25. Suhtlemine avalikkuse ja meediaga

(1) Advokaat arvestab avalikkusega suhtlemisel kutseetika nõudeid. (05.05.2005)

(2) Avalikkuse ees ja meedias esineb advokaat üksnes enda nimel, välja arvatud juhul, kui ta on õigustatud advokatuuri nimel esinema oma ametikoha tõttu või kui ta on selleks volitatud.

VIII peatükk RAKENDUSSÄTE

§ 26. Eetikakoodeksi jõustumine

Eesti Advokatuuri eetikakoodeks jõustub 1999. aasta 1. juunil.

NÕUDED VANDEADVOKAADI KUTSENIMETUSE TAOTLEJALE SEOSSES OSALEMISEGA MENETLUSES

Kinnitatud advokatuuri juhatusel
19.04.2005. a otsusega nr 9.1

Advokatuuriseaduse § 12 p 6 kohaselt otsustab juhatus kutsesobivuskomisjoni otsuse alusel vandeadvokaadi nimetuse andmise. Sama paragrahvi p 8 kohaselt valvab juhatus advokaatide kutsetegevuse nõuete täitmise järele ja p 14 kohaselt korraldab juhatus advokaatide kutsesobivuse kontrollimist. Käesoleva otsusega ühtlustatakse kutsesobivuse kontrollimise raames advokaatide menetluskogemustega seoses esitatavaid nõudeid.

1. Võimaldamaks taotleja kutsesobivuse hindamist, esitab vandeadvokaadi kutSENimetust taotlev advokaat koos juhatusel esitatava avaldusega muuhulgas aruande oma senisest kutsetegevusest, kus on eraldi välja toodud ülevaade klientide esindamisest kohtutes ja kohtueelsetes menetlustes.

2. Piisava menetlustes osalemise kogemuse olemasolu kindlakstegemiseks lähtutakse alltoodud punkti-süsteemist, arvestades, et vandeadvokaadi eksamile suunamiseks peab taotlejal olema kogutud 25 punkti ning neist vähemalt 8 punkti kriminaalmenetluses. Kriminaalmenetluses vajaliku kogemuse saamiseks on nõutav kaitseülesannete täitmine vähemalt kahes üldmenetluse asjas. (28.03.06)

3. Punkte arvestatakse järgmiselt:

- 1) kaitse kriminaalmenetluses, isiku esindamine kriminaalasja kohtueelses menetluses ja kohtus, isiku kaitsmine väärteoasjas kohtuvälises menetluses ja kohtus – kohtuväline menetlus kokku annab 1 punkti, edaspidi menetlus igas kohtuastmes annab samuti 1 punkti, kokku on maksimaalselt võimalik ühe kohtuasja ajamisel saada 4 punkti;
- 2) isiku esindamine haldusmenetluses (sh erinevad vaidemenetlused) annab 1 punkti;
- 3) isiku esindamine tsiviil- ja halduskohtumenetluses – menetlus igas kohtuastmes annab 1 punkti, kokku on maksimaalselt võimalik ühe kohtuasja ajamisel saada 3 punkti;
- 4) isiku esindamine täitemenetluses annab 1 punkti.

4. Advokatuuri juhatus kontrollib menetluses osalemise kogemust kajastava aruande olemasolu ja piisavust advokaadi eksamile suunamise otsutamisel.

ADVOKATUURI ORGANITE LIIKMETE TASUSTAMISE JA KULUDE HÜVITAMISE KORD

Kinnitatud advokatuuri juhatuse
15.11.2005. a otsusega nr 24.3

Käesolev kord on kehtestatud Eesti Advokatuuri
Kodukorra § 6 lg 4 alusel.

§ 1. Korra reguleerimisala

(1) Käesolev kord reguleerib Eesti Advokatuuri (edaspidi: advokatuur) organite liikmete tasustamist ja kulude hüvitamist, mis seonduvad advokatuuri organi kohustuste täitmisega.

(2) Kord ei laiene organisse mittekuuluva advokatuuri liikme poolt tehtud töö tasustamisele, mis on reguleeritud üldkogu poolt kehtestatud eraldi korraga, samuti ei reguleeri kord advokatuuri kantsleri ega töötajate tasustamist või nende tegevusega kaasnevate kulude hüvitamist.

§ 2. Advokatuuri organi liikmete tasustamine

(1) Advokatuuri esimehele makstakse igakuist tasu esimehe ülesannete täitmise eest summas 20 000.- krooni. Tasu makstakse esimehele välja iga kuu 5. kuupäevaks.

(2) Advokatuuri organisse kuulumise eest ja advokatuuri organis kohustuste täitmise eest (välja arvatud esimehe kohustused) üldjuhul tasu ei maksta.

(3) Juhatus võib organi esildise ja sellele lisatud aruande alusel otsustada ühekordse erakorralise tasu maksmise, kui organi liige on teatud perioodil advokatuuri huvides eriti intensiivselt täitnud mahukaid, keerulisi ja aeganõudvaid ülesandeid, mis selgelt väljuvad tavapärasest organi liikme kohustuste mahust. Juhatus määrab taolisel juhul mõistliku tasu suuruse, arvestades erakorralise töö mahtu, selleks kulutatud aega, advokatuuri majanduslikke võimalusi ja muid tasustamise seisukohast olulisi asjaolusid.

(4) Juhatus otsustab iga aasta detsembris advokatuuri organite liikmetele aastapremiate maksmise, arvestades organite töökoormust ja advokatuuri majanduslikke võimalusi.

(5) Juhatus peab advokaadile maksmisele kuuluvast tasust kinni üksikisiku tulumaksu ning tasub sotsiaalmaksu ja töötukindlustusmaksu, v.a juhul kui advokaat tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana.

§ 3 KULUTUSTE HÜVITAMINE

(1) Advokatuur hüvitab organi liikme kohustuste täitmisest tingitud vajalikud ja põhjendatud kulutused liikme poolt esitatud aruande ja kuludokumentide alusel.

(2) Töö tegemisega seotud kulutused hüvitatakse neid teinud advokaatidele, või juhul, kui kulutused on tehtud advokaadibüroo kaudu, advokaadibüroole. Viimasel juhul on kulutuste hüvitamise aluseks vastav advokaadibüroo arve. Advokatuuri ja tööülesannet täitev organi liige võivad kulutuste hüvitamiseks kokku leppida ka muu sobiva viisi.

(3) Üldreeglina hüvitatakse vaid dokumentaalselt tõestatud kulutused.

(4) Ühe ülesande täitmisega seotud kulude hüvitamise kuni 10 000.- krooni ulatuses otsustab advokatuuri esimees, kulude hüvitamine üle viidatud piirmäära otsustab juhatus.

EESTI ADVOKATUURI TÄIENDUSÕPPE ALUSED JA KORD

Kehtestatud Eesti Advokatuuri juhatuse 29.11.2005. a otsusega nr 25.1 juhindudes advokatuuriseaduse § 34¹ lg-st 2.

1 Üldalused

- 1.1 Vandeadvokaat ja vandeadvokaadi vanemabi on kohustatud läbima perioodilise täiendusõppe.
- 1.2 Täiendusõppe läbiviimist hinnatakse viieaastaste perioodide (*hindamisperiood*) kaupa. Esimene hindamisperiood algab viimasest sooritatud advokaadieksamist.
- 1.3 Täiendusõppe läbimise hindamiseks võetakse aluseks punktisüsteem. Üks täiendusõppe punkt võrdub arvestuslikult ühe tunni täiendusõppega arvestades vastava aluse olemasolul punktis 2 toodud kordajaid.
- 1.4 Hindamisperioodi iga aasta kohta tuleb koguda 16 täiendusõppe punkti. Viieaastase hindamisperioodi jooksul tuleb koguda 80 täiendusõppe punkti. Hindamisperioodi jooksul nõutust enam kogutud täiendusõppe punkte on võimalik üle kanda järgmisele hindamisperioodile maksimaalselt 24 punkti ulatuses.

- 1.5 Täiendusõppe nõuetekohase läbimise kinnitamine on aruandepõhine. Vandeadvokaat ja vandeadvokaadi vanemabi on kohustatud vähemalt 15 päeva enne hindamisperioodi lõppemist esitama kutsesobivuskomisjonile käesoleva korra lisas 1 toodud aruande vormil andmed tema poolt hindamisperioodi jooksul läbitud täiendusõppe kohta. Kutsesobivuskomisjon teavitab vandeadvokaati ja vandeadvokaadi vanemabi hindamisperioodi lõppemisest seaduses sätestatud korras ja tähtaegadel.
- 1.6 Juhul, kui vandeadvokaat või vandeadvokaadi vanemabi on hindamisperioodi vältel Eesti Advokatuuri poolt korraldatud koolitusi läbinud punktis 1.4. nimetatud mahus ning kutsesobivuskomisjonil on andmed nimetatud täiendusõppe läbimise kohta, võib kutsesobivuskomisjon vandeadvokaadi või vandeadvokaadi vanemabi vabastada aruande esitamisest, edastades vandeadvokaadile või vandeadvokaadi vanemabile sellekohase teate.

2 Täiendusõppe punktide arvestamine

2.1 Täiendusõppe punktide arvestamisel lähtutakse alljärgnevatest kordajatest:

No.	Tegevus	Täiendusõppe punktid
1.	Eesti Advokatuuri (sh Eesti Õiguskeskuse) poolt korraldatava erialase loengu või muu erialase loengu (sh kuid mitte ainult büroosisesed koolitused, väliskoolitused) kuulamine, osalemine erialasel konverentsil kuulajana	1 loengutund = 1 punkt
2.	Ajakirjas Juridica vm sarnase tasemega teadusväljaandes (sh välisväljaanded) erialase artikli avaldamine	1 artikkel = 8 punkti
3.	Loengute lugemine õigusteaduse akrediteeritud õppekava raames	1 loengutund = 2 punkti
4.	Magistriõpe õigusteaduse akrediteeritud õppekava alusel	1 loengutund = 1 punkt
5.	Erialase magistritöö kaitsmine	60 punkti
6.	Doktoriõpe õigusteaduse akrediteeritud õppekava alusel	1 loengutund = 1 punkt
7.	Erialase doktoritöö kaitsmine	80 punkti
8.	Tegevus Eesti Advokatuuri organites (v.a üldkogu) ja komisjonides	1 aasta tegevust = 8 punkti

9.	Advokatuuri huvides ja ülesandel seaduseelnõudele õiguslike arvamuste koostamine	1 õiguslik arvamus = 8 punkti
10.	Advokaaditegevusega külgnevates valdkondades (näiteks: ärijuhtimine, turundus, dokumendihaldus, nõupidamisoskus, klienditeeninduse arendamine, tööl läbipõlemise vältimine) loengute kuulamine (sh osalemine konverentsidel jms).	1 loengutund = 1 punkt, seejuures ei võeta arvesse punkte, mis ületavad 40% hindamisperioodi jooksul kogumisele kuuluvatest punktidest

3 Järelevalve

- 3.1 Järelevalvet täiendusõppe kohustuse täitmise üle teostab kutsesobivuskomisjon.
- 3.2 Kutsesobivuskomisjonil on õigus kohustada vandeadvokaati ja vandeadvokaadi vanemabi esitama kutsesobivuskomisjonile dokumendid, informatsiooni, andmed jms, millised võimaldavad kutsesobivuskomisjonil kontrollida punktis 1.5. nimetatud aruandes esitatud andmete õigsust, vastavust täiendõppe eesmärgile ja täiendusõppe läbimist käesolevas korras sätestatud mahus ja tingimustel.
- 3.3 Täiendusõppe mitteläbimise korral käesolevas korras ettenähtud mahus ja tingimustel, nõutud dokumentide või informatsiooni tähtajaks esitamata jätmise korral, samuti juhul, kui kutsesobivuskomisjonil tekib dokumentidega tutvumise

tulemusel põhjendatud kahtlus täiendusõppe läbimise suhtes käesolevas korras ettenähtud mahus ja tingimustel, viib kutsesobivuskomisjon vandeadvokaadiga või vandeadvokaadi vanemabiga seaduses sätestatud korras läbi hindamisvestluse.

4 Rakendamine

4.1 Käesolev kord jõustub 1. jaanuaril 2006. a.

4.2 Kui hindamisperiood lõpeb enne viie aasta möödumist, arvates 1. jaanuarist 2006. a, tuleb sellise hindamisperioodi lõpuks koguda 1. jaanuarist 2006. a algavale ajaperioodile proportsionaalselt vastav arv punkte arvestusega 16 punkti aasta kohta.

JUHEND ADVOKAADI KINNITAMISTOIMINGUTE TEGEMISEKS

Kinnitatud Eesti Advokatuuri juhatusel
7. veebruari 2006 otsusega nr 2.3

Advokatuuriseaduses sätestatud kinnitamistoimingute (allkirja ja dokumendi ära kirja õigsuse kinnitamine) tegemiseks on detailsed reeglid antud justiitsministri 21. märtsi 2005 määruses nr 14 "Advokaadi kinnitamistoimingud". Käesolev soovituslik juhend on mõeldud abistava lisamaterjalina viidatud määruse juurde, selgitamaks mõningate nõuete täitmist.

1. Üldised märkused

- 1.1 Kinnitusemärgete nõuetekohaseks tegemiseks kasutab advokaat nimelist värvipitsatit. Advokaadid, kellel nimelist riigivapiga värvipitsatit veel ei ole, saavad selle tellida advokatuuri kantselei kaudu.
- 1.2 Advokaadibüroo peab pidama kinnitamistoimingute raamatut toimingute registreerimiseks. Selleks tuleb igal advokaadibürool vastav num-

merdatud lehekülgedega raamat vormistada ning lasta köitekojas liimköites kõvade kaante vahele panna. Kui advokaadibüroo pidaja peab mitut advokaadibürood, kus tehakse kinnitamistoiminguid, peaks kinnitamistoimingute raamat olema igas advokaadibüroos. Kinnitamisraamatu täitumisel avatakse uus kinnitamistoimingute raamat, milles kannete numeratsioon jätkub. Kinnitamistoimingute raamatud säilitatakse advokaadibüroos tähtajatult. Kinnitamistoimingute raamatu tiitellehe ja kannetega lehekülje näidised on lisatud (vastavalt lisa 1 ja lisa 2).

- 1.3 Mitmeleheküljeliste dokumentide kokkuköitmisel tuleb kasutada reljeefpitsatit, milleks võib olla advokaadibüroo reljeefpitsat. Kui advokaadibüroo pidaja peab mitut advokaadibürood, kus tehakse kinnitamistoiminguid, peaks igal advokaadibürool olema eraldi reljeefpitsat.
- 1.4 Kinnitusmärke võib dokumendile trükkida või kanda sinna vastava tekstiga pitsati abil, täites vajalikud lahtrid käsitsi. Pitsatite tekstide näidised on lisatud (lisa 3).
- 1.5 Iga kinnitamistoiminguid tegev advokaat esitab Justiitsministeeriumile oma värvipitsati jäljendi, tema poolt kasutatava reljeefpitsati jäljendi ja advokaadi allkirja näidised, näidates ära nende kasutuselevõtmise kuupäeva.
- 1.6 Iga riigivapiga värvipitsatit omav advokaat registreerib selle enne kasutuselevõtmist Riigikantselei poolt peetavas "Riigivapiga ja teiste riiklikult tähtsate turvaelementidega dokumentide plankide ning riigivapiga pitserite näidiste registris"

kooskõlas riigivapiseadusega. Registreerimiseks vajalikud taotluse vormid on kättesaadaval Riigikantselei veebilehel (www.riigikantselei.ee).

2. Kinnitumärgete tegemine

- 2.1 Kinnitumärkega kinnitab advokaat isiklikult ja vahetult tajutud asjaolude õigsust. Võimaluse korral tuleb eelistada ära kirja tegemist originaal-dokumendist.
- 2.2 Kinnitumärke käsikirjaliselt täidetavad osad täita trükitähtedega ning loetavalt ning mitte jätta osa lahtreid täitmata. Kellele esitamiseks kinnitumärke tehakse, teatab klient. Kinnitamismärke allkirjastamisel tuleb oma allkirja juurde märkida omakäeliselt vastavalt sõna “vandeadvokaat”, “vandeadvokaadi vanemabi” või “vandeadvokaadi abi”. Kinnitumärkele kannab vandeadvokaat oma värvipitsati jäljendi nii, et see katab osaliselt allkirja.
- 2.3 Kui dokument sisaldab lünki, läbikriipsutusi, vahelekirjutusi, loetamatuid tekstiosi, kustutamise jälgi, muid dokumendi esialgse sisu muutmisele või dokumendi lahtikõitmisele viitavaid asjaolusid, tuleb need ära märkida (v.a juhul, kui ära kirja puhul see ilmneb ära kirjast endast). Märkus tuleb kirjutada vahetult standardse märke teksti juurde selliselt, et märkus oleks üheselt arusaadav kui kinnitamismärke osa.
- 2.4 Mitmeleheküljeline dokument tuleb nõorida ja nõör dokumendi tagaküljel kinnitada kleebise ja advokaadibüroo reljeefpitsatiga.

- 2.5 Ärakirja õigsuse kinnitamisel tuleb märkida, kas ärakiri on tehtud (1) originaaldokumendist, (2) algäraakirjast, (3) kinnitatud äraakirjast, (4) kinnitamata äraakirjast või (5) väljatrükist.
- 2.6 Allkirja õigsust kinnitatakse, kui allkiri on antud või omaks võetud advokaadi juuresolekul. Allkirja andja märgib allkirja juurde oma ees- ja perekonnanime. Allkirja omaksvõtu korral tõendab selle andja vastaval dokumendil allkirja omaksvõtmist advokaadi juuresolekul antud omakäelise allkirjastatud märkusega. Isikukoodi puudumisel tuleb vastavasse lahtrisse märkida sünnikuupäev.

3. Juhised kannete tegemiseks kinnitamistoimingute raamatus

- 3.1 Iga dokumendile kantud kinnitusmärke kohta tehakse viivitamatult kanne kinnitustoimingute raamatus ning kinnitusmärkele kantakse vastav registreerimisnumber.
- 3.2 Kõik kanded raamatusse tehakse sinise säilimiskindlat kirja võimaldava kirjutusvahendiga. Kanded peavad olema loetavad ja kandes võib kasutada ainult üldtuntud lühendeid. Kanded tehakse järjestikku.
- 3.3 Kui kliendiks on juriidiline isik, tuleb kinnitustoimingute raamatus näidata nii juriidiline isik kui ka selle füüsilisest isikust esindaja koos isikuandmetega.
- 3.4 Kannete täiendused ja parandused tehakse nii, et esialgne tekst jääb loetavaks. Täiendused ja parandused peab advokaat kinnitama parandatud kande lõpus allkirjaga ja lisama kuupäeva.

IN MEMORIAM

**ASTRID LALL
ENN PIHLA**

EESTI ADVOKAADID

A

- Aadli, Aavo *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Aavo Aadli
- Aasmaa, Anti *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Uno Feldschmidt
Rakvere osakond
- Aavakivi, Ilmar-Erik *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Aivar Pily
- Aavik, Andres *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Aavik & Partnerid
- Aavik, Kalev *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Laus & Partnerid
- Aavik, Marko *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Aavik, Arvisto
& Partnerid
- Agarjova, Niina *vandeadvokaat*
Tartu I Advokaadibüroo
- Agur, Risto *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Sorainen Law
Offices
- Ahas, Ene *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Valge & Uiga
- Ainla, Raul *vandeadvokaat*
Alvin, Rödl & Partner
Advokaadibüroo

- Ait, Maria *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Luiga Mody
Hääl Borenius
- Alas, Andres *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Alas & Raudsik
- Alaver, Andres *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Alaver &
Partnerid
- Allikmets, Sille *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Tark & Co
- Alp, Toomas *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Normann ja
Partnerid
- Alvin, Ain *vandeadvokaat*
Alvin, Rödl & Partner
Advokaadibüroo
- Amos, Kai *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Amos
- Ant, Pirjo *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Luiga Mody
Hääl Borenius
- Antsmäe, Rando *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Rando Antsmäe
- Antsov, Karin *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Kuklase &
Partnerid
- Arm, Maire *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Maire Arm
- Aru, Allar *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Tark & Co
- Arvisto, Margus *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Aavik,
Arvisto & Partnerid
- Aule, Juho-Enn *vandeadvokaat*
Arkins Advokaadibüroo

- B**
- Bachmann, Kalev *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Bachmann & Partnerid
- Bekker, Toomas *vandeadvokaat*
Toomas Bekkeri Advokaadibüroo
- Belov, Sergei *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Bulattšik
- Belovas, Ulla *vandeadvokaadi abi*
Alvin, Rödl & Partner
Advokaadibüroo
- Belugin, Igor *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Lillo & Lõhmus
Narva osakond
- Belõševa, Antonina *vandeadvokaat*
Narva Esimene Advokaadibüroo
- Benevolenskaja, Jelena *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Ehasoo & Benevolenskaja
- Bergson, Raivo *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo A. Kunila & Ko
- Bergmann, Aet *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Tark & Co
- Biesinger-Jussmann, Triin *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Luberg & Päts
- Biin, Alan *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Leino Biin & Partnerid
- Biin, Leino *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Leino Biin & Partnerid
- Blankin, Piret *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Aivar Pilv
- Blumfeldt, Ergo *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Tamme & Otsmann

- Borunova, Merike *vandeadvokaat*
Merike Borunova Advokaadibüroo
- Brett, Velmar *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Brett
- Brügel, Viktor *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Bachmann &
Partnerid
- Bulattšik, Eduard *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Bulattšik
- E**
- Eerma, Vaike *vandeadvokaat*
Viruvärava Advokaadibüroo
- Ehasoo, Kaido *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Ehasoo &
Benevolenskaja
- Ehrlich, Taimar *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Pohla & Hallmägi
- Eiche, Alar *vandeadvokaadi vanemabi*
Rodi Advokaadibüroo
- Eipre, Terje *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Eipre & Partnerid
- Elunurm Silja *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Aivar Pilv
- Ennok, Aivar *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Aivar Ennok
- Entsik, Eerik *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Entsik & Sillar
- Eomois, Henn *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Hansa Law Offices
- F**
- Feldschmidt, Uno *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Uno Feldschmidt

- Filjajev, Anton *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo A. Jakobson &
A. Jaroslavski
- Filimonov, Vadim *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Paul Varul
- Frolov, Rene *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo LEXTAL
- G**
- Ginter, Garri *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Sorainen Law
Offices
- Glikman, Aleksander *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Teder, Glikman &
Partnerid
- Glikman, Leon *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Teder, Glikman &
Partnerid
- Gorkin, Andres *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Markus, Meidra,
Missik & Ko
- Gorškaljov, Oleg *vandeadvokaat*
Ida-Viru Advokaadibüroo
- Greebe, Avo *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Avo Greebe
- Greinoman, Maksim *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Teder, Glikman &
Partnerid
- Grossmann, Jugans *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Jugans Grossmann
- H**
- Haabu, Heili *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Raidla &
Partnerid

Hagström, Mariana	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Teder, Glikman & Partnerid
Haavasalu, Karl	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Paul Varul
Hallmägi, Andres	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Pohla & Hallmägi
Harkmaa, Pirkko-Liis	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN
Heek, Margus	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Heek
Hein, Kätlin	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Eipre & Partnerid
Henriksen, Marget	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Leppik & Partnerid
Heringson, Enno	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Entsik & Sillar
Hint, Aivar	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Tartu I Advokaadibüroo
Hint, Meelis	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Tark & Co
Hiob, Tiina Mare	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Tiina Mare Hiob
Hiob, Triinu	<i>vandeadvokaadi vanemaabi</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN
Holsmer, Silja	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius
Hääl, Helen	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Concordia
Hääl, Marti	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius

I

Ikla, Jaanus *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Raidla &
Partnerid

J

Jaanson, Marika *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär
LAWIN

Jakobson, Alla *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo A. Jakobson &
A. Jaroslavski

Jankelevitš, Rolan *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär
LAWIN

Jaroslavski, Anatoli *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo A. Jakobson &
A. Jaroslavski

Jesse, Piret *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Tark & Co

Jevšina, Jekaterina *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Jevšina & Manjuk

Johanson, Vello *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Vello Johanson

Jundas, Eve *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Legalia

Junti, Arvo *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Arvo Junti

Järv, Peeter *vandeadvokaat*
Peeter Järve Advokaadibüroo

Järve, Paul *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Järve, Otti &
Laretei

Jürgen, Imbi *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Tark & Co

- K**
- Kaasik, Maidu** *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Tark & Co
- Kaasik, Viktor** *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo V. Kaasik & Co
- Kaarna, Kristiina** *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Seppik & Sirel
- Kadak–Aruorg, Kristina** *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Kadak &
Partnerid
- Kaevando, Marko** *vandeadvokaat*
Aare Raigi Advokaadibüroo
- Kahn, Katrin** *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Luiga Mody
Hääl Borenius
- Kalaus Martti** *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär
LAWIN
- Kalaus, Tanel** *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Raidla &
Partnerid
- Kaljaste, Kai** *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Sorianen Law
Offices
- Kaljurand, Aldo** *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Paul Varul
- Kalk, Karmo** *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Kadak &
Partnerid
- Kallas, Kadri** *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Sorianen Law
Offices
- Kallaste, Valli** *vandeadvokaat*
Kallaste Advokaadibüroo
- Kalme, Ain** *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo LEXTAL

- Karu, Ants *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo LEXTAL
- Karu, Sirle *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo LEXTAL
- Kasak, Anto *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Anto Kasak
- Kask, Karl *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Teder, Glikman & Partnerid
- Kaur, Viive *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Luiga Mody
Hääl Borenius
- Keevallik, Toomas *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Keevallik & Partnerid
- Kelder, Kärt Anna Marie *vandeadvokaadi abi*
Alvin, Rödl & Partner
Advokaadibüroo
- Kello, Aivar *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo In Jure
- Kergandberg, Erki *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Aivar Pilv
- Kiik, Urmas *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Tamme & Otsmann
- Kiis, Ain *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo A. Kiis
- Kiisa, Madis *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Laus & Partnerid
- Kikkas, Nadezda *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Nadezda Kikkas
- Kilusk, Gerli *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Raidla & Partnerid
- Kiviloo, Rein *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Markus, Meidra,
Missik & Ko

Kivistik, Vahur	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Hansa Law Offices
Koch, Kari-Paavo	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Ruus, Koch & Partnerid
Koitver, Aurelia	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Koitver
Koitver, Katri	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Kentmanni Advokaadibüroo
Kooga, Kaido	<i>vandeadvokaat</i> K. Kooga Advokaadibüroo
Koolmeister, Monika	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Raidla & Partnerid
Kosk, Ermo	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN
Kotivenko, Konstantin	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Sorainen Law Offices
Kozlov, Viktor	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Kozlov & Partnerid
Kraavi, Veli	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Kraavi & Partnerid
Krinal, Vahur	<i>vandeadvokaat</i> Rüütli Advokaadibüroo
Krusealle, Marge	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo LEXTAL
Kruusmaa, Tiia	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Jaak Oja
Kuklase, Olev	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Kuklase & Partnerid

Kull, Gennadi	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Kull Advokaadibüroo
Kullerkann, Ingrid	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Leppik & Partnerid
Kullerkup, Kristi	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Tark & Co
Kunila, Annemarie	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo A. Kunila & Ko
Kuningas, Heiki	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Karl Saavo
Kurisoo, Kairi	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius
Kutman, Peeter	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius
Kutsar, Kalju	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Valge & Uiga Valga osakond
Kuusk, Janno	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Seppik & Sirel
Kuurberg, Maris	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Ots & Co
Kuusmaa, Kaljo	<i>vandeadvokaat</i> Tartu I Advokaadibüroo
Kuznetsov, Ivan	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Raidla & Partnerid
Kõiv, Nikolai	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Nikolai Kõiv
Kõiv, Toomas	<i>vandeadvokaat</i> Reval Advokaadibüroo
Kõrgesaar, Urmas	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Siigur, Kõrgesaaar & Partnerid

Käbi, Risto	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Tamme & Otsmann
Kägi, Kaljo	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Kaljo Kägi
Kägi, Kersti	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Tark & Co
Kütt, Ivo	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Valge & Uiga Jõgeva osakond
L	
Laanemaa, Toomas	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Tehver & Partnerid
Laansalu, Ain	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Ain Laansalu
Laarmaa, Matti	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Paul Varul
Ladva, Owe	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Uno Feldschmidt
Lahevee Margit	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Tark & Co
Laiapea, Kirsti	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Raidla & Partnerid
Laid, Rein	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Luberg & Päts
Laine, Eve	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Ann Saar
Laretei, Ants	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Järve, Otti & Laretei
Laur, Mare	<i>vandeadvokaat</i> Tartu I Advokaadibüroo
Laus, Raivo	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Laus & Partnerid

Lausmaa, Natalia	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Natalia Lausmaa
Lee, Kristiina	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Küllike Namm
Leedu, Märt	<i>vandeadvokaat</i> Viruvärava Advokaadibüroo
Lehtis, Kristi	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Teder, Glikman & Partnerid
Leiger, Kaja	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Tark & Co
Leis, Marina	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Viruvärava Advokaadibüroo
Lemetti, Margo	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Aivar Pilv Tartu
Lentsius, Margus	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Aivar Pilv
Leok, Neeme	<i>vandeadvokaat</i> Valga Advokaadibüroo
Lepasepp, Kaupo	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Teder, Glikman & Partnerid
Lepik, Hasso	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN
Lepik, Peeter	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN
Leppik, Indrek	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Bachmann & Partnerid
Leppik, Jüri	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Leppik & Partnerid
Levin, Simon	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Teder, Glikman & Partnerid

- Liigus, Lea *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Sorainen Law
Offices
- Liiva, Kai *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Raidla &
Partnerid
- Liiva, Toomas *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Valdma &
Partnerid
- Lillo, Andrus *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Lillo & Lõhmus
- Lillo, Indrek *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Ehasoo &
Benevolenskaja
- Lillsaar, Eha *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Eha Lillsaar
- Lind, Kaspar *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Kraavi &
Partnerid
- Lindma, Tarvo *vandeadvokaat*
Maria Mägi Advokaadibüroo
- Lindmäe, Jaan *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Tark & Co
- Lindpere, Heiki *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär
LAWIN
- Linsi, Liina *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär
LAWIN
- Lipstok, Raiko *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Ots & Co
- Liskmann-Getsu, Arina *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo A. Jakobson &
A. Jaroslavski
- Loonde, Helmi *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Helmi Loonde

Loor, Kaido	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Sorainen Law Offices
Lorvi, Merli	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Eipre & Partnerid
Luberg, Aadu	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Luberg & Päts
Luhaäär, Toomas	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN
Luiga, Piret	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Tark & Co
Luiga, Sten	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius
Luide, Silja	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Sorainen Law Offices
Luik, Ingeri	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Paul Varul
Luik, Vello	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Valga Advokaadibüroo
Lukas, Aino-Eevi	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Advocatus
Luksepp, Helina	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Consensus
Lumiste, Inge	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Kati Raudsepp
Lumiste, Riine	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Legitimus
Lusmägi, Andres	<i>vandeadvokaat</i> Andres Lusmägi Advokaadibüroo
Lust, Mare	<i>vandeadvokaat</i> Viruvärava Advokaadibüroo
Lutsar, Tõnis	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Tõnis Lutsar

- Lõhmus, Mikk *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Paul Varul
- Lõhmus-Ein, Karina *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Lillo & Lõhmus
- Lätt, Priit *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Straus & Partnerid
- Lääts, Ingmar *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Siigur, Kõrgesaar & Partnerid
- M**
- Madisson, Karin *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Sorainen Law Offices
- Mahhov, Ivo *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Välisõigusabi
- Mahlapuu, Madis *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Kuklase & Partnerid
- Mailend, Ants *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Paul Varul
- Maisvee, Rando *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Ots & Co
- Maksing, Mati *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo HETA
- Malõšev, Mefodi *vandeadvokaat*
M.Malõševi Advokaadibüroo
- Manavald, Priit *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Priit Manavald
- Manjuk, Valentina *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Jevšina & Manjuk
- Markus, Raul *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Markus, Meidra, Missik & Ko

Martin, Kristi	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo LEXTAL
Massalina, Tatjana	<i>vandeadvokaat</i> Narva Esimene Advokaadibüroo
Masso, Meelis	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Ruus, Koch & Partnerid
Mehilane, Marko	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN
Meidra, Tõnu	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Markus, Meidra, Missik & Ko
Mets, Margus	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Normann ja Partnerid
Miller, Rajar	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo LEXTAL
Missik, Mart	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Markus, Meidra, Missik & Ko
Mody, Sanjay Jaanus	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius
Mugu, Margus	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius
Mullari Tambet	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Valdma & Partnerid
Murde, Valli	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Karl Saavo
Must, Sirje	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Sirje Must
Mõtte, Ene	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> MAQS Law Firm Advokaadibüroo

Mõttus, Brigitta	<i>vandeadvokaat</i> Reval Advokaadibüroo
Mõttus, Margus	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Sirje Must
Mägi, Kadi	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Viruvärava Advokaadibüroo
Mägi, Maria	<i>vandeadvokaat</i> Maria Mägi Advokaadibüroo
Mägi, Monika	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Concordia
Mälberg, Toomas	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius
Mänd, Ellinora	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Välisõigusabi
Mängel, Marje	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Marje Mängel
Männapuu, Janar	<i>vandeadvokaadi abi</i> Reval Advokaadibüroo
Männik, Martin	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Pohla & Hallmägi
Männiko, Mari	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo LEXTAL
N	
Naaber, Liina	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN
Namm, Küllike	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Küllike Namm
Napa, Rein	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Rein Napa
Narusberg, Sergei	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Sergei Narusberg
Neiland, Alar	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo AE Consult

- Nirgi, Lembit *vandeadvokaat*
Rakvere Advokaadibüroo
- Nišajev, Oleg *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Junik
- Noormets, Alo *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Aivar Pilv Tartu
- Normann, Margo *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Normann &
Partnerid
- Nurm, Tiia *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Leppik &
Partnerid
- Nurmi, Anne *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Rein Napa
- Nõmmik, Ants *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Tibar & Partnerid
Pärnu osakond
- Nõmper, Ants *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Raidla &
Partnerid
- Nõu, Raini *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Jaak Oja
- Näslund, Viive *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär
LAWIN
- O**
- Oberg, Raul *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Concordia Pärnu
- Objartel, Rainer *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Karl Saavo
- Oja, Jaak *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Jaak Oja
- Ojamaa, Heikki *vandeadvokaadi vanemabi*
Maria Mägi Advokaadibüroo

- Olovjanišnikov, Leonid *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Leonid
Olovjanišnikov
- Oltjer, Britta *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Aivar Pilv
- Ots, Arne *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Raidla &
Partnerid
- Ots, Maivi *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Ots & Co
- Otsa, Raul *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Aivar Pilv
- Otsmann, Villu *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Tamme & Otsmann
- Otti, Heldur *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Järve, Otti &
Laretei
- Otto, Iivi *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Teder, Glikman &
Partnerid
- P**
- Paabumets, Marko *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo In Jure
- Paas, Katri *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär
LAWIN
- Paas, Paavo *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Straus &
Partnerid
- Paatsi, Karina *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Luiga Mody
Hääl Borenius
- Pahapill, Priit *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Luiga Mody
Hääl Borenius

Paimets, Uno	<i>vandeadvokaat</i> Uno Paimetsa Advokaadibüroo
Palmaru Raul	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Concordia
Palumets, Enno	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Enno Palumets
Papp, Sven	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Raidla & Partnerid
Paron, Raino	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Raidla & Partnerid
Park, Minni-Triin	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Tark & Co
Past, Andres	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Concordia
Paulus, Lauri	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Legalia Tallinn
Perli, Antti	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Raidla & Partnerid
Peterson, Tarmo	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Paul Varul
Petrjakova, Niina	<i>vandeadvokaat</i> Niguliste Advokaadibüroo
Piik, Ave	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius
Pihkva, Leho	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Sorainen Law Offices
Pihlak, Monica	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius
Pihlakas, Kaido	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo HETA

Pihlakas, Taavi	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo HETA
Pikamäe, Toomas	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Ots & Co
Pikmets, Helmut	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Paul Varul
Pilt, Toomas	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Heek
Pilv, Aivar	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Aivar Pilv
Pilv, Tarmo	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Aivar Pilv Tartu
Pirn, Meelis	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo V.Kaasik & Co
Pisuke, Heiki	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Straus & Partnerid
Plaks, Carry	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Soraine Law Offices
Ploom, Jüri	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Pohla & Hallmägi
Ploom, Tuuli	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Sorainen Law Offices
Ploomipuu, Triin	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius
Pohla, Asko	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Pohla & Hallmägi
Politšev, Sergei	<i>vandeadvokaat</i> Ida-Viru Advokaadibüroo
Polman, Denis	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Kraavi & Partnerid

Pormeister, Alo	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Laus & Partnerid
Prangli, Toomas	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Sorainen Law Offices
Preem, Otto	<i>vandeadvokaat</i> Valga Advokaadibüroo
Priks, Marian	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Valge & Uiga
Punison, Birgit	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Straus & Partnerid
Puolakainen, Veikko	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Maire Arm
Pöder, Nele	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Maria Mägi Advokaadibüroo
Pöld, Kersti	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Kersti Pöld
Põldoja, Vaido	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Paul Varul
Pöldre, Mare	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Mare Pöldre
Pöldvere, Pirka-Marja	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Raidla & Partnerid
Pärmann, Avo	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Avo Pärmann
Pärn-Lee, Evelin	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Sorainen Law Offices
Pärtel, Anu	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo In Jure
Päts, Madis	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Luberg & Päts
Pürn, Tanel	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Sirje Must

R	
Raamets, Rein	<i>vandeadvokaat</i> Rein Raametsa Advokaadibüroo
Raidla, Jüri	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Raidla & Partnerid
Raidla, Kristel	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius
Raig, Aare-Heino	<i>vandeadvokaat</i> Aare Raigi Advokaadibüroo
Raig, Gert	<i>vandeadvokaadi abi</i> Aare Raigi Advokaadibüroo
Rajavere, Peep	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Andres Rüütel
Ratso, Allan	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Kadak & Partnerid
Raudsepp, Alla	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Concordia Pärnu
Raudsepp, Kati	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Kati Raudsepp
Raudsepp, Triin	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Bachmann & Partnerid
Raudsepp, Sulev	<i>vandeadvokaat</i> Raudsepa Advokaadibüroo
Raudsik, Aivar	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Alas & Raudsik
Rausi, Kristiina	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Aavik, Arvisto & Partnerid
Reiljan-Sihvart, Kaidi	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN

- Reimets, Ulvi *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Ulvi Reimets
- Reinmaa, Armand *vandeadvokaadi abi*
Alvin, Rödl & Partner
Advokaadibüroo
- Reinsalu, Matti *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Matti Reinsalu
- Reinson, Kristi *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Raidla &
Partnerid
- Rekand, Liina *vandeadvokaadi abi*
Alvin, Rödl & Partner
Advokaadibüroo
- Repnau, Andrus *vandeadvokaadi vanemabi*
Viruvärava Advokaadibüroo
- Riiberg, Randu *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Ots & Co
- Rivis, Eva *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Eva Rivis
- Rodi, Äili *vandeadvokaat*
Rodi Advokaadibüroo
- Rogulski, Vladimir *vandeadvokaat*
Narva Esimene Advokaadibüroo
- Rohtla, Elen *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Sorainen Law
Offices
- Roode, Siim *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Markus, Meidra,
Missik & Ko
- Roosalu, Kristina *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo K. Roosalu
- Roosmaa, Rünno *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Roosmaa
- Ruus, Taivo *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Ruus, Koch &
Partnerid

Rõzov, Nikolai	<i>vandeadvokaat</i> Ida-Viru Advokaadibüroo
Räppo, Kaimo	<i>vandeadvokaat</i> MAQS Law Firm Advokaadibüroo
Rüütel, Risto	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Teder, Glikman & Partnerid
S	
Saar, Ann	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Ann Saar
Saar, Madis	<i>vandeadvokaadi abi</i> Aare Raigi Advokaadibüroo
Saar, Mall	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Saar & Ko
Saar, Nigul	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Paul Varul
Saare, Kalev	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN
Saavo, Karl	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Karl Saavo
Sadekov, Vladimir	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Leonid Olovjanišnikov
Saks, Dagmar	<i>vandeadvokaat</i> Dagmar Saksa Advokaadibüroo
Saks, Reet	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Raidla & Partnerid
Saks, Taivo	<i>vandeadvokaadi abi</i> Rüütli Advokaadibüroo
Salumets, Alice	<i>vandeadvokaat</i> Alvin, Rödl & Partner Advokaadibüroo

Sander, Anu	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Paul Varul
Sassian, Edith	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Edith Sassian & Ko
Savi, Marit	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Tark & Co
Schmidt, Maimu	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Maimu Schmidt
Schneider, Siiri	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Siiri Schneider
Schotter, Kristina	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius
Schwarze, Signe	<i>vandeadvokaadi abi</i> Viruvärava Advokaadibüroo
Sehver, Monika	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Raidla & Partnerid
Seimar, Imbi	<i>vandeadvokaat</i> Niguliste Advokaadibüroo
Selberg, Eve	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Amos
Senkel, Mati	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Mati Senkel
Seppik, Siim	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Seppik & Sirel
Sergejev, Merit	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Aivar Pilv
Sigal, Anton	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN
Siigur, Andres	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Teder, Glikman & Partnerid
Siilbek, Siret	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Luberg & Päts

Sikut, Mart	<i>vandeadvokaat</i> Sikuti Advokaadibüroo
Sikut, Vello	<i>vandeadvokaat</i> Sikuti Advokaadibüroo
Sild, Ruth	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Ruth Sild
Sild, Tarmo	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo LEXTAL
Sillar, Sven	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Entsik & Sillar
Simm, Piret	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Digesta
Simon, Urmas	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Tibar & Partnerid
Simovart, Mari Ann	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN
Simovart, Martin	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN
Simson, Andres	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Valdma & Partnerid
Sirel, Jüri	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Seppik & Sirel
Solovjova, Irina	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Irina Solovjova
Soop, Ene	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Brett
Soosaar, Cardo	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Bachmann & Partnerid
Sorainen, Aku Johannes	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Sorainen Law Offices

- Straus, Ilmar *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Straus &
Partnerid
- Suik, Andres *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Tark & Co
- Suuban, Arvo *vandeadvokaat*
Ida-Viru Advokaadibüroo
- Suvorova, Kristina *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo A. Jakobson &
A. Jaroslavski
- Suvorova, Natalia *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Legalia
- Särgava, Viktor *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Laus & Partnerid
- Söörd, Milvi *vandeadvokaat*
Viruvärava Advokaadibüroo
- Š**
- Šemanski, Vladimir *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Vladimir Šemanski
- Ž**
- Žurina, Irina *vandeadvokaat*
Ida-Viru Advokaadibüroo
- T**
- Talts, Raul *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Aivar Pilv
- Talviste, Üllar *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo LEXTAL
- Tamm, Andres *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Andres Tamm
- Tamm, Elo *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär
LAWIN

Tamm, Leanika	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Sirje Must
Tamme, Martin	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Paul Varul
Tamme, Toomas	<i>vandeadvokaat</i> Alvin, Rödl & Partner Advokaadibüroo
Tamme, Tõnis	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Tamme & Otsmann
Tammemäe, Nele	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Küllike Namm
Tammer, Anne	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Anne Tammer
Tammer, Vello	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Anne Tammer
Tammiksaar, Urmas	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Amos
Tamre, Katrin	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Sikuti Advokaadibüroo
Tark, Aare	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Tark & Co
Tartu, Priit	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Priit Tartu
Taro, Aivar	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenus
Taube, Toomas	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Tark & Co
Tauk, Daisy	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Teder, Glikman & Partnerid
Tavits, Gaabriel	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Rando Antsmäe

- Tedder, Jaan *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Tedder
- Teder, Indrek *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Teder, Glikman &
Partnerid
- Tehver, Jaanus *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Tehver &
Partnerid
- Tibar-Šuvalov, Eva *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Tibar & Partnerid
- Tiiman, Marko *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Straus &
Partnerid
- Tiislär, Marko *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Ruus, Koch &
Partnerid
- Tiivel, Tuuve *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Teder, Glikman &
Partnerid
- Tikk, Eneken *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo LEXTAL
- Tolli-Baskin, Veera *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo V. Tolli
- Tolmatšova, Marina *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Raidla &
Partnerid
- Tolstov, Leonid *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Paul Varul
- Tomberg, Helen-Lumelille *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Tibar & Partnerid
- Tomson, Endel *vandeadvokaat*
Sikuti Advokaadibüroo
- Tomson, Katri *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Ruus, Koch &
Partnerid

Toom, Marit	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Raidla & Partnerid
Toom, Pille	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Sikuti Advokaadibüroo
Toomela Tambet	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Ots & Co
Toomemets, Triin	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Sorainen Law Offices
Toomere, Veikko	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> MAQS Law Firm Advokaadibüroo
Tooming, Arri	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Arri Tooming
Toomsalu, Liis	<i>vandeadvokaadi abi</i> Viruvärava Advokaadibüroo
Torokoff, Kuldar-Jaan	<i>vandeadvokaat</i> Maria Mägi Advokaadibüroo
Tosmann, Raul	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Tosmann
Traat, Martin	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Siigur, Kõrgesaar & Partnerid Tallinna osakond
Traat, Siiri	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Aivar Pilv
Triipan, Martin	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Raidla & Partnerid
Truija Uido	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Uno Feldschmidt
Tšelnokova, Galina	<i>vandeadvokaat</i> Narva Esimene Advokaadibüroo
Tulve, Helen	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius

- Tusti, Mariann *vandeadvokaadi vanemabi*
Niguliste Advokaadibüroo
- Tuulas, Tõnu *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Leppik &
Partnerid
- Tälli, Martin *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Alas & Raudsik
- Tänav, Vahur *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Vahur Tänav
- U**
- Uduste, Kaido *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Kaido Uduste
- Uiga, Li *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Valge & Uiga
- Ulst, Jaanika *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Strus & Partnerid
- Umuršadjants, Artur *vandeadvokaat*
Artur Umuršadjantsi
Advokaadibüroo
- Urge-Manitski Anneli *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Urge
- Uritam, Anu *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Straus &
Partnerid
- Ustav, Urmas *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo LEXTAL
- Uuetoa-Tepper, Kristina *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Aivar Pilv
- V**
- Vabamets, Erki *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Ruus, Koch &
Partnerid
- Vaher, Toomas *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Raidla &
Partnerid

Vahimets, Risto	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Tark & Co
Vaigla, Triinu	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN
Vajak, Tiit	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaaadibüroo Leppik & Partnerid
Valdma, Janek	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Valdma & Partnerid
Valge, Marina	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Valge & Uiga
Valla, Mirjam	<i>vandeadvokaadi abi</i> Toomas Bekkeri Advokaadibüroo
Vallikivi, Hannes	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Tark & Co
Vares, Aleksander	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Seppik & Sirel
Variku, Anto	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Concordia
Varul, Paul	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Paul Varul
Varul, Rene	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Lillo & Lõhmus
Vaske, Talvi	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Tibar & Partnerid
Vedro, Kristel	<i>vandeadvokaat</i> Rakvere Advokaadibüroo
Veer, Teet	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Järve, Otti & Laretei
Vee Roos, Merle	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius

- Veidebaum, Sten-Andrus *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Raidla &
Partnerid
- Veiermann, Mari-Ann *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Valdma &
Partnerid
- Veinberg, Urmas *vandeadvokaadi vanemabi*
MAQS Law Firm Advokaadibüroo
- Ventsli, Toomas *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Rando Aasmäe
- Vernik, Triinu *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo HETA
- Veski, Andres *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Sirje Must
- Veso, Indrek *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Markus, Meidra,
Missik & Ko
- Viil, Leelo *vandeadvokaat*
Vanalinna Advokaadibüroo
- Viilol, Veljo *vandeadvokaat*
Veljo Viiloli Advokaadibüroo
- Viilup, Toivo *vandeadvokaadi vanemabi*
Advokaadibüroo Pohla & Hallmägi
- Viira, Margus *vandeadvokaat*
Kentmanni Advokaadibüroo
- Viitas, Lembit *vandeadvokaat*
Rakvere Advokaadibüroo
- Vilippus, Kenno *vandeadvokaat*
Asianajotoimisto Hedman Osborne
Clarke Advokatbyra Ab Eesti
- Villik, Väino-Rein *vandeadvokaat*
Advokaadibüroo Väino R. Villik
- Vind, Kristina *vandeadvokaadi abi*
Advokaadibüroo Paul Varul

Vinkel, Andres	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Hansa Law Office
Vissak, Anne	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Advocatus
Vuchmann, Heia	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Advocatus
Võhma, Vesse	<i>vandeadvokaat</i> Advokaadibüroo Lepik & Luhaäär LAWIN
Väli, Janek	<i>vandeadvokaadi abi</i> Advokaadibüroo Laus & Partnerid
Västrik, Indrek	<i>vandeadvokaadi vanemabi</i> Advokaadibüroo Valdma & Partnerid

Assotsieerunud liikmed:

Berzanskiene, Renate	Advokaadibüroo Sorianen Law Offices
Hedman, Harry Olai	Asianajotoimisto Hedman Osborne Clarke Advokatbyrå Ab Eesti filiaal
Hundertmark, Hans Dirk	Advokaadibüroo Rechtsanwaltskanzlei Hans Dirk Hundertmark
Kask, Mango	MAQS Law Firm Advokaadibüroo
Puolakka, Pekka	Advokaadibüroo Sorianen Law Offices
Ullman, Karolina Ebba Anna	MAQS Law Firm Advokaadibüroo

Tähtinen, Jyrki Juhani Advokaadibüroo Luiga Mody
Hääl Borenius

Virri, Heikki Advokaadibüroo Heikki Virri

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo
Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Asutusperusteiden liikenne

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Virtak, Arvo
Virvelä, Arvo

Kirjastus Ilo
Madara 14, Tallinn 10612
tel 661 0553, faks 661 0556

Triikikoda IloPrint
Madara 14, Tallinn 10612
tel 661 0351, faks 661 0352

